

INFORMACJA
O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
MIASTA KATOWICE
2018

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Katowicach

Spis treści:

I.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	4
1.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wybranych chorób zakaźnych	4
2.	Szczepienia ochronne	18
II.	Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	36
1.	Ocena stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą	36
2.	Podmioty lecznicze jako zakłady pracy	44
III.	Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności	45
1.	Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz suplementów diety	47
2.	Powiadomienia typu RASFF	51
3.	Zakłady produkcyjne	52
4.	Obiekty obrotu żywnością	54
5.	Zakłady żywienia zbiorowego	57
6.	Import, eksport	61
7.	Imprezy masowe	62
8.	Środki transportu żywności	62
IV.	Jakość wody	63
1.	Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	63
2.	Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella	64
3.	Pływalnie	65
4.	Miejsca wykorzystywane do kąpieli	67
V.	Stan sanitarny obiektów i miejsc użyteczności publicznej	68
1.	Obiekty użyteczności publicznej	70
2.	Gospodarka odpadami komunalnymi	83
3.	Akcje deratyzacyjne	84
VI.	Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	85
1.	Żłobki i kluby dziecięce	86
2.	Placówki wychowania przedszkolnego	87
3.	Szkoły	89

4.	Placówki wypoczynku zimowego i letniego zorganizowanego w obiektach stałych w miejscu zamieszkania	94
5.	Szkoły wyższe	95
VII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	96
1.	Stan sanitarno - higieniczny zakładów pracy	96
2.	Choroby zawodowe	99
VIII.	Interwencje mieszkańców miasta	102
IX.	Środki zastępcze	106
X.	Zapobiegawczy nadzór sanitarny	107
XI.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	117

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wybranych chorób zakaźnych

Nadzór epidemiologiczny sprawowany przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach nad zakażeniami, zatruciami, chorobami zakaźnymi, podobnie jak w latach ubiegłych, oparty był na obowiązku zgłaszania do organów inspekcji sanitarnej przez lekarzy przypadków zakażeń i zachorowań na choroby zakaźne oraz przez kierowników laboratoriów dodatnich wyników badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych.

Ponadto w roku 2018 wprowadzono ustawowy obowiązek zgłaszania przez podmioty lecznicze zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną.

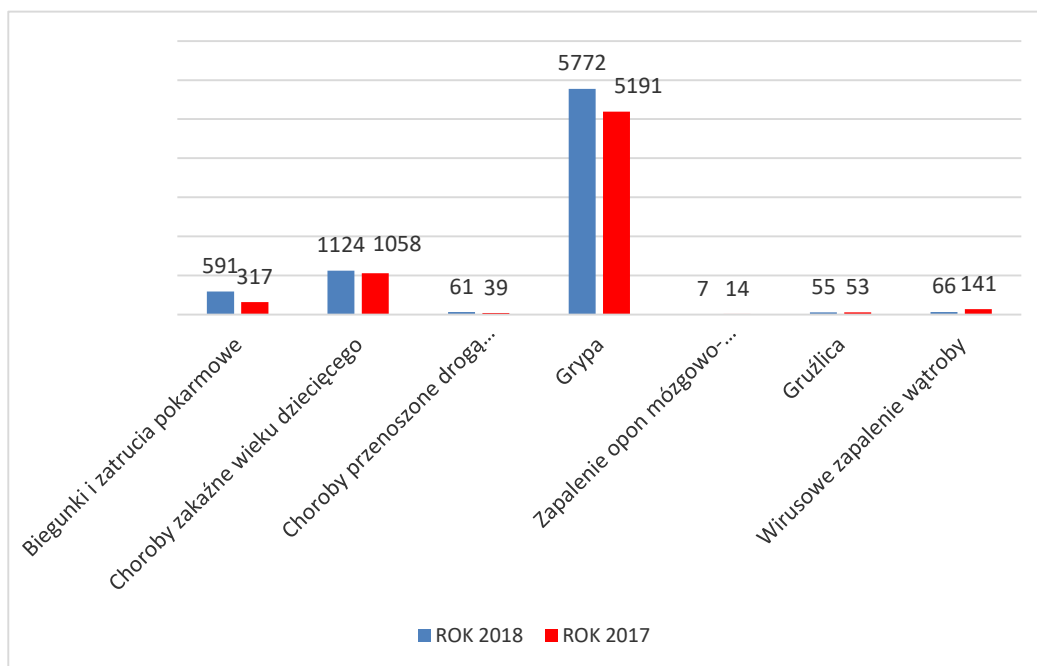
Sytuację sanitarno – epidemiologiczną na nadzorowanym terenie w roku 2018, podobnie jak w roku ubiegłym, należy uznać jako ogólnie dobrą.

W ciągu ostatnich lat dominującym czynnikiem zakaźnym są **infekcje wirusowe**. Ogółem w roku 2018 zarejestrowano większą **liczbę zachorowań na choroby zakaźne 9233 przypadki**, niż w roku 2017 - 8480 przypadków. Przyczyną największej liczby zachorowań był wirus **grypy** - **5772** przypadki oraz **ospy wietrznej** - **945** przypadków.

Ogółem hospitalizowano **1187 osób (ok. 13%)** Najczęstszą przyczyną **hospitalizacji** były **zakażenia przewodu pokarmowego**. Hospitalizowano **730 osób**, w tym u **356** osób potwierdzono **bakteryjne zakażenie jelitowe, u 307 osób wirusowe zakażenie jelitowe**.

Odnotowano **5 zgonów** z powodu choroby zakaźnej, które były spowodowane w **4** przypadkach **zakażeniami prątkiem gruźlicy, a 1** przypadku przyczyną zgonu było **nieokreślone zapalenie opon mózgowych**.

Do wyliczenia współczynników zapadalności przyjęto **liczbę ludności** na terenie Katowic, stan na 17.09.2018r. według GUS wynoszącą **296 262**.

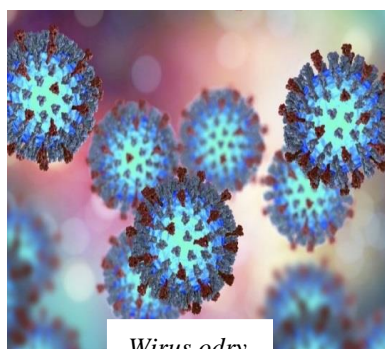

*Zgłoszone przypadki zachorowań wybranych jednostek chorobowych w roku 2017-2018
na terenie miasta Katowice*

Podobnie jak w latach poprzednich prowadzono weryfikację zgłaszalności chorób zakaźnych i zakażeń na podstawie zgłoszeń otrzymywanych kwartalnie z Narodowego Funduszu Zdrowia.

W wyniku analizy PPIS w Katowicach przeprowadził kontrole w **4 podmiotach leczniczych**, które potwierdziły niezgodności. Powyższe skutkowało wydaniem zaleceń. Ponadto do kierowników **14 podmiotów leczniczych**, w których stwierdzono niezgodności wystosowano wystąpienia.

Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, poliomyelitis).

Wirus odry

Programem **eradykacji** tj. całkowitym wyeliminowaniem choroby zakaźnej na świecie oraz **eliminacji** tj. brakiem zakażeń na terenie kraju z możliwością zawleczenia choroby z zagranicy, objęte są choroby zakaźne występujące jedynie u człowieka, którym zapobiegać można poprzez stosowanie szczepień ochronnych.

W roku 2018 w ramach programu od **8 osób** pobrano materiał do badania w kierunku **wirusa odry i różyczki**. U **3 osób potwierdzono zakażenie wirusem odry** (wskaźnik zapadalności 1,01), **nie stwierdzono wirusa różyczki**.

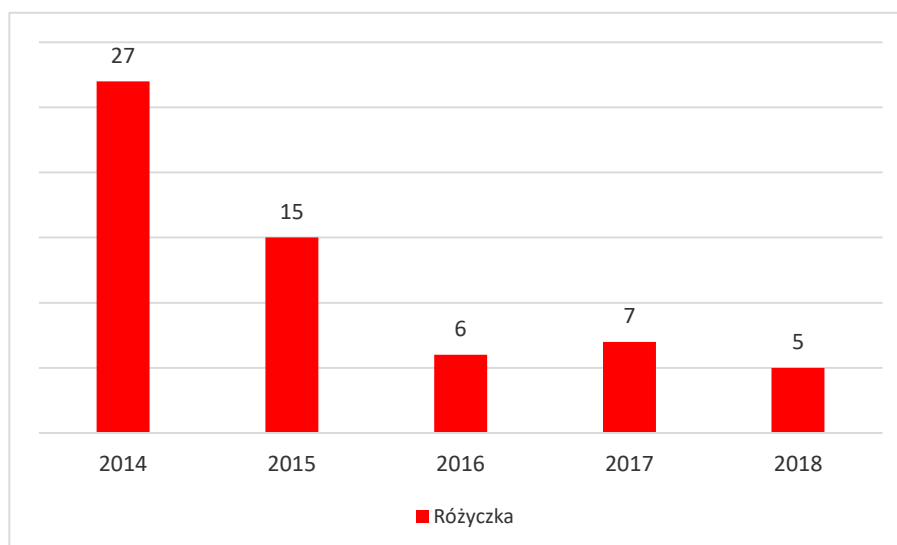
Potwierdzone przypadki odry dotyczyły: 7 letniego dziecka zaszczepionego 1 dawką, 32 letniej kobiety, która nie była zaszczepiona p/odrze oraz 42 letniego mężczyzny narodowości ukraińskiej, który miał kontakt z chorym na odrę na Ukrainie - przypadek tzw. zawleczony. Z uwagi na łagodny przebieg zachorowań osoby nie wymagały hospitalizacji.

W roku 2017 zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na odrę (wskaźnik zapadalności 0,34).

Ryzyko zachorowania na odrę występuje u każdej osoby, która nie była szczepiona przeciwko tej chorobie, lub jej wcześniej nie przechorowała. Z uwagi na dużą zaraźliwość odry, najlepszym skutecznym środkiem profilaktycznym jest stosowanie szczepień ochronnych.

W roku 2018 podobnie jak w latach ubiegłych na terenie miasta Katowice **nie zarejestrowano** żadnego przypadku zachorowania na **poliomyelitis (nagminne porażenie dziecięce)**.

W odniesieniu do zachorowań na **różyczkę** po wzroście w roku 2014, w kolejnych latach rejestrowano spadek zachorowań. W roku 2018 zarejestrowano **5 zachorowań** na różyczkę (wskaźnik zapadalności 1,69), w roku 2017 - 7 przypadków (wskaźnik zapadalności 2,36).

Zgłoszone przypadki zachorowań na różyczkę w latach 2014-2018 na terenie miasta Katowice.

W minionym roku wskaźnik zapadalności dla Polski wyniósł 1,29 na 100 000 mieszkańców. Zachorowania dotyczyły osób w różnych grupach wiekowych. **Żadna z osób chorych nie była zaszczepiona p/różycze.**

Nie zgłoszono przypadków różyczki wrodzonej.

Choroby zakaźne wieku dziecięcego

W roku 2018 jak i w latach poprzednich dominującym czynnikiem chorobotwórczym wśród chorób zakaźnych wieku dziecięcego był wirus **ospy wietrznej**.

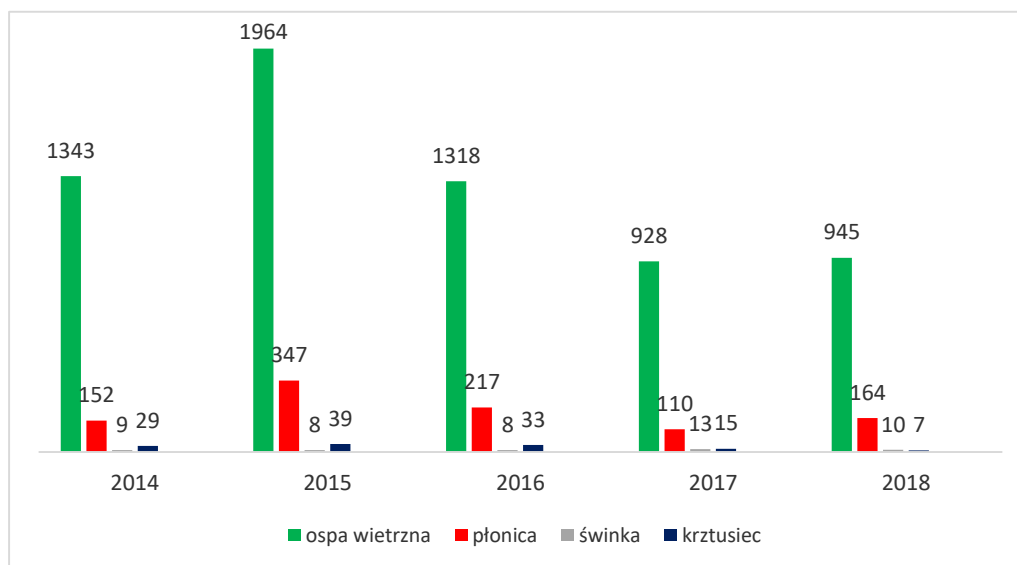

Ospa wietrzna jest chorobą zakaźną wywoływaną przez wirusa ospy wietrznej

i półpaśca. Wirus charakteryzuje się sezonowością zachorowań oraz wysoka zaraźliwością. Zachorowaniom można zapobiegać poprzez szczepienia.

Po spadku zachorowań na ospę wietrzną w roku 2016 i 2017, w roku 2018 zanotowano nieznaczny wzrost zachorowań – **945 przypadków**, w stosunku do roku 2017 - 928 przypadków. Wskaźnik zapadalności w 2018 roku wyniósł 318,97 na 100 000 mieszkańców, a w 2017 roku – 312,25/100 000, co stanowi **poziom niższy niż na terenie kraju** (wskaźnik zapadalności: 389,27/100 000).

W minionym roku podobnie jak w roku ubiegłym, najwięcej zachorowań dotyczyło dzieci od 1 do 9 lat.

Zgłoszone przypadki zachorowań na ospę wietrzną w latach 2014-2018 na terenie miasta Katowice

W przypadku **płonicy** po wzroście zachorowań w roku 2015, obserwowano ich spadek. W roku 2018 zarejestrowano kolejny wzrost liczby zachorowań - **164 przypadki**, współczynnik zapadalności wyniósł 55,36/100 000, w porównaniu do roku 2017 - **110 zachorowań**, co stanowiło 37,01 przypadków na 100 000 mieszkańców. Na terenie kraju w 2018 roku wskaźnik zapadalności wyniósł 48,87/100 000 mieszkańców.

W roku 2018 zarejestrowano mniejszą ilość zachorowań na **świnkę** - **10 przypadków**, w odniesieniu do roku 2017 - 13 przypadków. Wśród chorych, **żadna z osób nie była szczepiona p/śwince**. Uzyskany wskaźnik zapadalności w 2018 roku wyniósł 3,38/100 000 i był niższy od krajowego, który wyniósł 4,12/100 000 mieszkańców.

W minionym roku zarejestrowano najmniejszą od roku 2015 liczbę **zachorowań na krztusiec**. Odnotowano **7 przypadków**, wskaźnik zapadalności wyniósł 2,36/100 000 mieszkańców, co stanowi **poziom znacznie niższy niż na terenie kraju** - wskaźnik zapadalności: 4,04/100 000 mieszkańców. W 2017 roku odnotowano 15 zachorowań - wskaźnik zapadalności 5,05/100 000 mieszkańców.

Zachorowania występowały podobnie jak w latach poprzednich najczęściej u osób w wieku powyżej 30 lat (71,43%). Najwięcej zachorowań nastąpiło w I kwartale. W toku dochodzeń epidemiologicznych ustalono, że:

- 1 chory był zaszczepiony 1 dawką,
- 1 chory był zaszczepionych IV dawkami,
- 5 osób dorosłych nie pamiętało faktu uodpornienia.

Choroby przenoszone drogą pokarmową

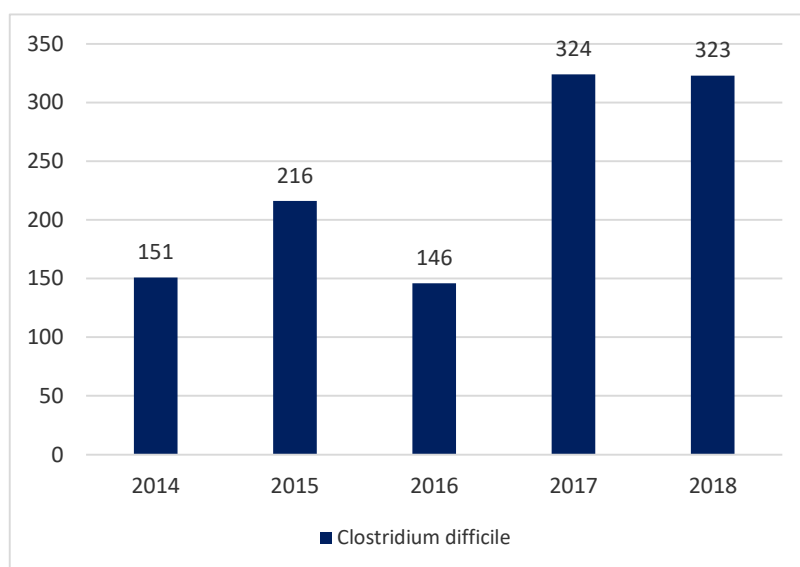
W roku 2018 w tej grupie chorób **największą liczbę** zachorowań rejestrowano w przypadku **biegunek powyżej 2 roku życia** - **469** (wskaźnik zapadalności 158,31), w roku 2017 - 237 zachorowań (wskaźnik zapadalności 79,75).

W odniesieniu do zachorowań na **biegunki u dzieci do lat 2** w ubiegłym roku również odnotowano większą liczbę zachorowań - **88 przypadków**, wskaźnik zapadalności 163,30/10 000, niż w roku 2017 roku - **66 przypadków**, wskaźnik zapadalności wyniósł 122,10/10 000.

W porównaniu z rokiem 2017 w minionym roku nastąpił spadek zachorowań na **wirusowe zakażenia jelitowe – 477 przypadków** (wskaźnik zapadalności 161,01), w tym **267 zachorowań dotyczyło dzieci do lat 2**. W roku 2017 zgłoszono 536 przypadków – wskaźnik zapadalności 180,35/100 000.

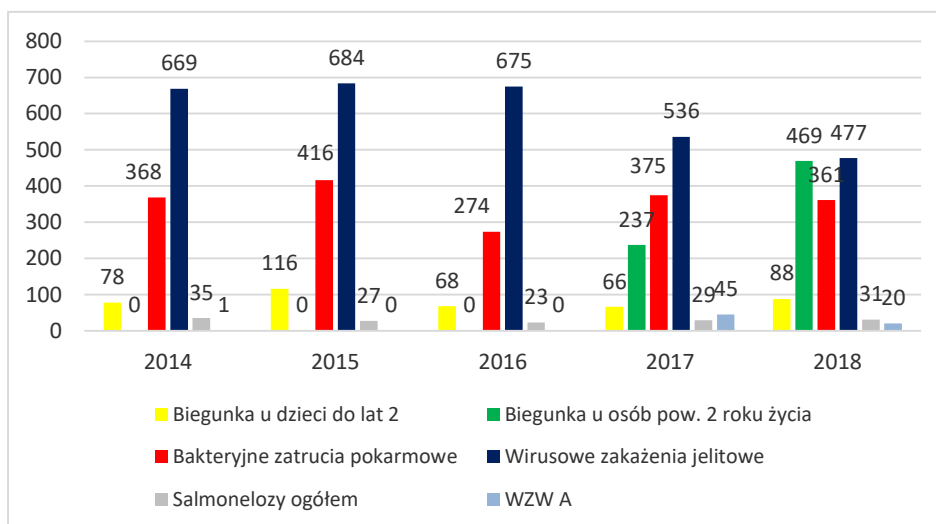
Dominującym czynnikiem etiologicznym były **rotawirusy – 186 zachorowań** (wskaźnik zapadalności 62,78). Można zauważyć, iż tylko w przypadku hospitalizacji dzieci w oddziałach pediatrycznych, wykonywane są szybkie testy diagnostyczne w kierunku diagnostyki wirusologicznej.

Jednocześnie odnotowano nieznaczny spadek ogólnej liczby zachorowań na **inne bakteryjne zatrucia i zakażenia pokarmowe - 361 przypadków** (wskaźnik zapadalności 121,85/100000). Dominującym czynnikiem etiologicznym były bakterie **Clostridium difficile – 323 przypadki** (współczynnik zapadalności 109,03/100 000), w porównaniu do 375 przypadków (wskaźnik zapadalności 117,09/100 000) w roku 2017, gdzie również dominowały zakażenia bakterią Clostridium difficile – 324 przypadki (współczynnik zapadalności 109,02/100 000).

Zachorowania na bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Clostridium difficile w latach 2014 – 2018 na terenie miasta Katowice (liczba zachorowań).

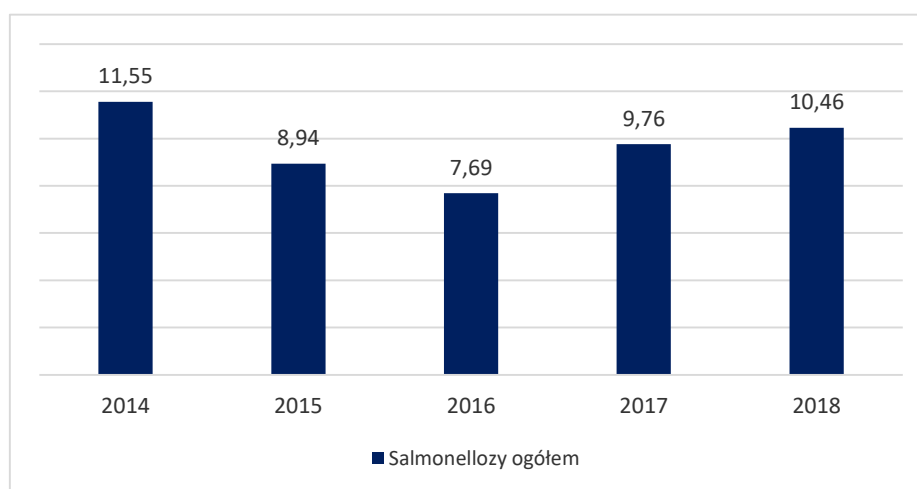
Zakażenia Clostridium difficile (CDI) najczęściej dotyczą pacjentów z obniżoną odpornością, u których stosowano długotrwałą antybiotykoterapię. W Polsce wg danych NIZP-PZH w 2017 roku zapadalność na CDI wynosiła 30,4 na 100.000 mieszkańców (22,7 w 2016 roku), liczba zachorowań wynosiła 11667, hospitalizowano 88,1% chorych.

Zachorowania na biegunki, zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe – ogółem w latach 2014- 2018 na terenie miasta Katowice zbiorczo (liczba zachorowań).

W roku 2018 zarejestrowano nieznaczny wzrost liczby zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki Salmonella – 31 przypadków – wskaźnik zapadalności 10,46, w tym zarejestrowano **1** **przypadek posocznicy** oraz **1** **przypadek innego zakażenia pozajelitowego** wywołanego pałeczkami Salmonella. W roku 2017 odnotowano 29 salmonelloz - wskaźnik zapadalności wyniósł 9,76/100 000.

Nie odnotowano **czerwonki bakteryjnej**.

Zgłoszone przypadki zachorowań na Salmonellozy ogółem w latach 2014-2018 na terenie miasta Katowice (wskaźnik zapadalności).

Zachorowania powiązane czasowo dotyczące dwóch i więcej osób, zarówno w środowisku domowym jak i szpitalnym rejestrowano jako **ogniska epidemiczne**.

W roku 2018 odnotowano **11 ognisk choroby przenoszonej drogą pokarmową**, w tym **7** ognisk w **6** szpitalach, **2** w środowisku domowym, **1** w przedszkolu oraz **1** wśród uczestników spotkania w lokalu gastronomicznym. W ogniskach tych zarejestrowano **120 osób** chorych.

W środowisku domowym w 2 ogniskach, u 4 osób rozpoznano zakażenie pałeczkami *Salmonella* spp., w tym 3 osoby były hospitalizowane. U osób uczestniczących w spotkaniu w lokalu gastronomicznym, przyczyną zatrucia był prawdopodobny czynnik bakteryjny, a w przedszkolu prawdopodobny czynnik wirusowy.

W roku 2018 podobnie jak w latach poprzednich wśród zarejestrowanych ognisk choroby przenoszonej drogą pokarmową w szpitalach, dominującym czynnikiem etiologicznym były bakterie z gatunku ***Clostridium difficile*** - w **4 przypadkach**, natomiast w **3 przypadkach** był to czynnik wirusowy.

Wirusowe zapalenie wątroby

Od roku 2017 w Polsce i w krajach Europy odnotowano znaczący wzrost zachorowań na **wirusowe zapalenie wątroby typu A**.

Zachorowania te dotyczą w większości osób powyżej 45 roku życia. Wirus HAV przenoszony jest za pośrednictwem brudnych rąk, zakażonej wody lub żywności. Skutecznym sposobem zapobiegania zachorowaniom są szczepienia ochronne oraz utrzymywanie standardów higieny osobistej i przygotowania posiłków.

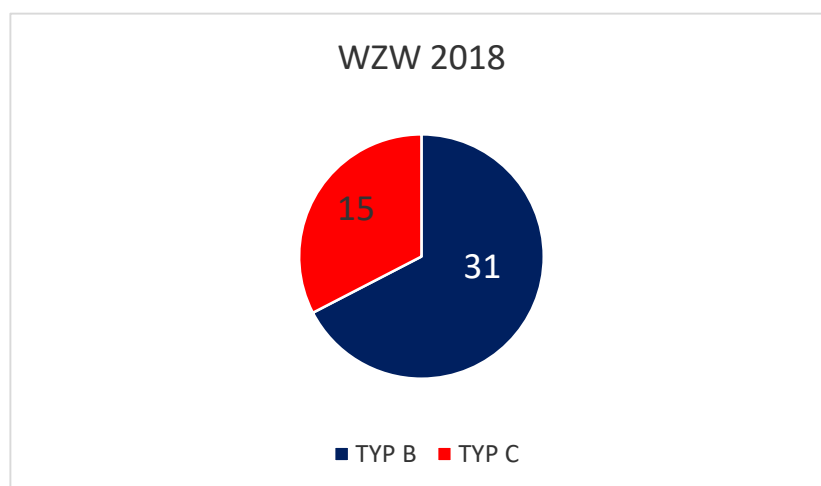
W 2018 roku odnotowano spadek zachorowań na **WZW typu A - 20 przypadków**, wskaźnik zapadalności wyniósł 6,75, w porównaniu z 2017 rokiem kiedy zarejestrowano 45 przypadków (wskaźnik zapadalności 15,14). W latach 2012 i 2015 nie odnotowano żadnego przypadku zachorowania, a w latach 2013-2014 po 1 przypadku.

W odniesieniu do **wirusowego zapalenia wątroby typu B** powszechnie obowiązkowe i zalecane szczepienia przyczyniły się do istotnego zmniejszenia zapadalności na tą jednostkę chorobową.

W 2018 roku zarejestrowano mniejszą liczbę **wirusowego zapalenia wątroby typu B - 31 przypadków** (wskaźnik zapadalności 10,46), niż w roku 2017 – 51 przypadków (wskaźnik zapadalności 17,16).

Odnotowano również znaczny spadek **wirusowego zapalenia wątroby typu C - 15 przypadków** (wskaźnik zapadalności 5,06), w roku 2017 – 45 przypadków (wskaźnik zapadalności 15,14). W przypadku **wirusowego zapalenia wątroby typu C** nie ma dostępnej szczepionki.

Podobnie jak w latach ubiegłych w większości przebieg zachorowań był bezobjawowy. Zakażenia te były najczęściej rozpoznawane podczas wykonywanych badań laboratoryjnych, przed zabiegami operacyjnymi, jak również w trakcie badań w celach diagnostycznych.

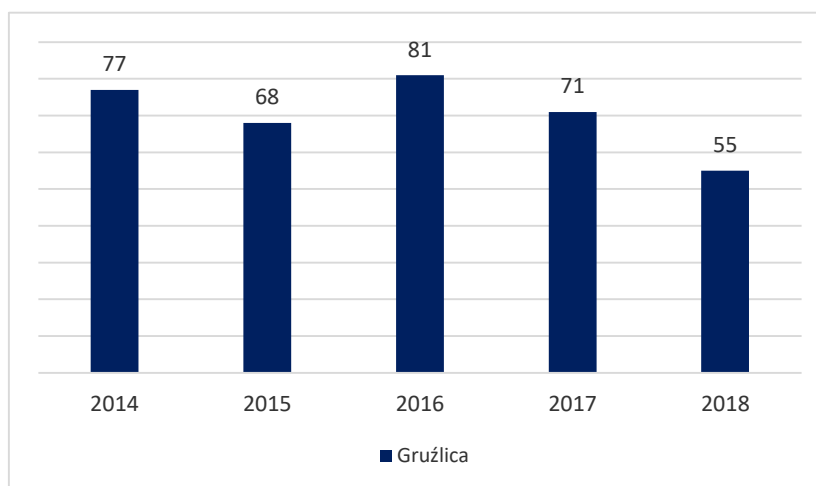
Zgłoszone przypadki zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby w roku 2018 na terenie miasta Katowice.

Gruźlica

Gruźlica jest bakteryjną chorobą wywołaną prątkiem gruźlicy, a najczęściej występującą postacią kliniczną jest gruźlica płuc. Zakażenie prątkiem gruźlicy może spowodować nawrót zachorowania po wielu latach po przebytych leczeniu. Monitorowanie sytuacji epidemiologicznej gruźlicy w Polsce prowadzi Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie.

Ogółem w roku 2018 zarejestrowano mniejszą liczbę tj. **55 przypadków zachorowań na gruźlicę**, (wskaźnik zapadalności 18,56), niż w roku 2017 – 71 przypadków (wskaźnik zapadalności 23,89/100 000) oraz 2016 – 81 przypadków (wskaźnik zapadalności 27,09).

Najwięcej zachorowań przebiega w postaci gruźlicy płuc. Wśród chorych nie zarejestrowano **osób niepełnoletnich**. Najczęściej chorowali niepracujący dorośli oraz renciści i emeryci.

Zgłoszone przypadki zachorowań na gruźlicę w latach 2014-2018 na terenie miasta Katowice.

W przypadku jednej osoby chorej wydano decyzję nakazu obowiązkowej hospitalizacji. Ponadto w roku 2018 nadzorem objęto **85 osób** z kontaktu z osobą chorą na gruźlicę.

Inwazyjne choroby wywołane przez *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae* typu b.

W grupie **inwazyjnych chorób ośrodkowego układu nerwowego** 2018 roku nie zarejestrowano **żadnego przypadku choroby meningokokowej** oraz choroby wywołanej przez **Haemophilus influenzae typu b**.

Zarejestrowano natomiast **4 przypadki** inwazyjnej choroby wywołanej przez **Streptococcus pneumoniae**, przebiegającej w postaci posocznicy.

Jedyną skuteczną metodą zapobiegania w przypadku omawianych chorób jest szczepienie ochronne, o czym informowano osoby z najbliższego otoczenia, które obejmowano nadzorem epidemiologicznym.

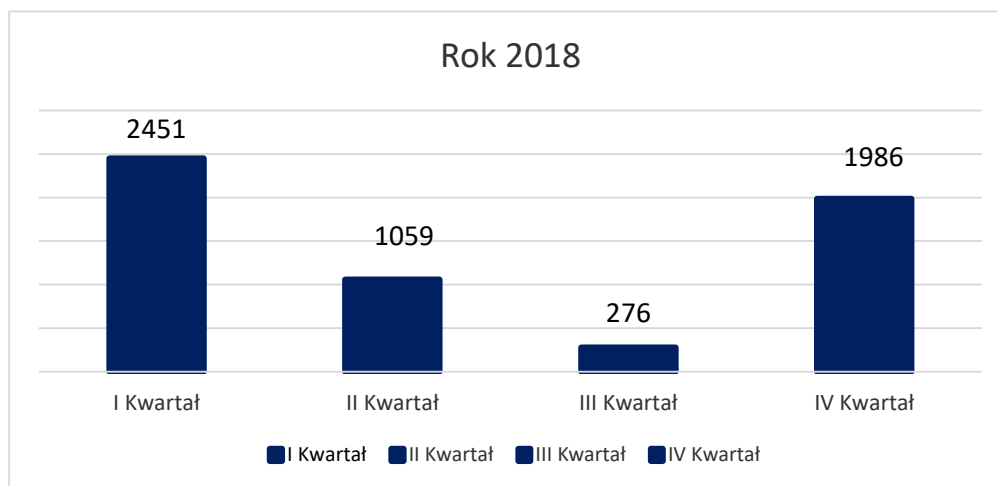
Grypa

Nadzór epidemiologiczny nad **grypą** prowadzony jest przez cały rok, ze szczególnym uwzględnieniem sezonu wzmożonej zachorowalności tj. od września do kwietnia kolejnego roku. Zgodnie z aktualnymi międzynarodowymi zaleceniami z profilaktyki przeciwgrypowej w postaci szczepień ochronnych powinno skorzystać jak najwięcej osób, a szczególnie osoby z grup ryzyka np. kobiety ciężarne, dzieci i osoby starsze, przewlekle chorzy jak również pracownicy służb publicznych. Odporność po szczepieniu zwykle utrzymuje się do 6 miesięcy.

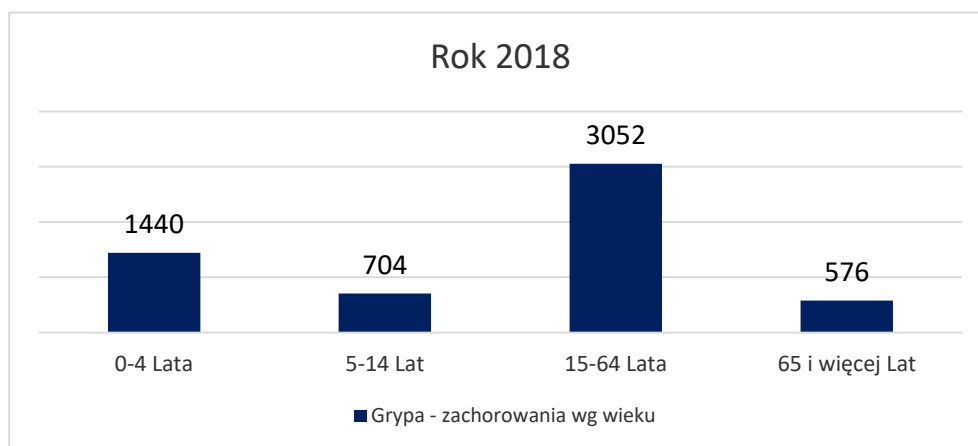
W minionym roku liczba zachorowań na **grypę osiągnęła wysoki poziom 5772 przypadków** (1948,28 na 100 000) w odniesieniu do roku 2017 – **5191 przypadków** (1746,65 na 100 000). Najwięcej zachorowań notowano w I i IV kwartale 2018 roku.

Od listopada 2016 roku na terenie miasta prowadzony był nadzór epidemiologiczny i wirusologiczny nad gripą w **systemie SENTINEL**. W ramach w/w systemu Współpracowano z 7 lekarzami podstawowej opieki zdrowotnej, obejmującymi swoją opieką **10135 osób**.

Zgłoszone przypadki zachorowań na gripę wg sezonowości 2018 na terenie miasta Katowice.

Dominującą liczbę zachorowań na grypę - **3052** przypadków zarejestrowano w grupie wiekowej 15 - 64 lata. **Hospitalizacji** z powodu ciężkiego przebiegu choroby **wymagały 44 osoby**.

Zgłoszone przypadki zachorowań na grypę wg wieku w roku 2018 na terenie miasta Katowice.

Choroby odzwierzęce

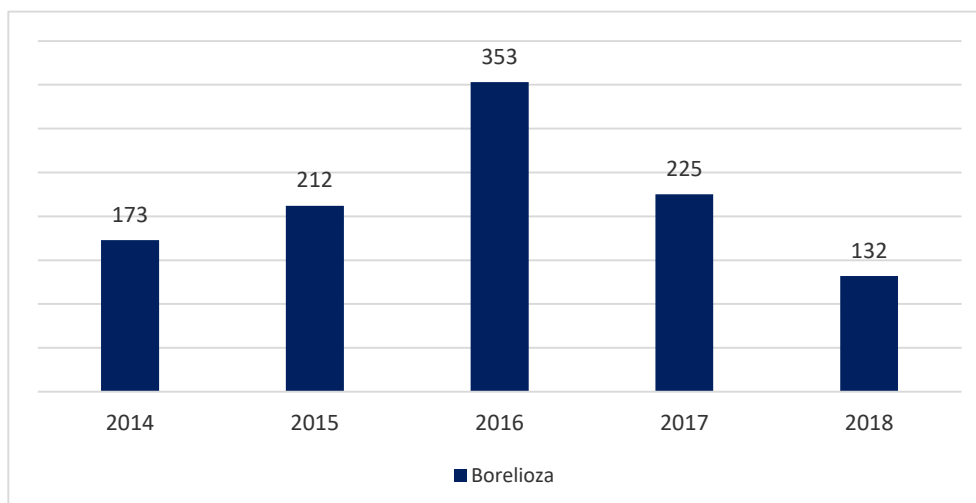
Na terenie miasta Katowice wśród chorób odzwierzęcych w roku 2018 rejestrowano tak jak każdego roku zachorowania na **boreliozę** oraz **pokąsania ludzi przez zwierzęta**. Ponadto zarejestrowano **1 przypadek Listeriozy**.

Borelioza

Borelioza jest najczęściej występującą chorobą odkleszczową na terenie Polski. Ogółem w roku 2018 zarejestrowano **615 zgłoszeń podejrzeń zachorowań na boreliozę**, w roku 2017 – **583 zgłoszenia**. W minionym roku potwierdzono mniejszą ilość zachorowań - **132 przypadki**, niż w roku 2017 – **255 przypadków**.

Aktualnie nadal brak jest szczepionki przeciwko boreliozie, dlatego profilaktyka polega głównie na upowszechnianiu wiedzy na temat choroby i konieczności stosowania środków ochronnych w postaci odpowiedniego ubioru, jak również stosowania repelentów.

Analizując zapadalność na terenie miasta i kraju można zauważyć, że wskaźnik zapadalności w przypadku Katowic (44,56/100 000 mieszkańców) nie przekracza wskaźnika Polski (52,41/100 000 mieszkańców).

Potwierdzone przypadki zachorowań na boreliozę w latach 2014-2018 na terenie miasta Katowice.

Pokąsania przez zwierzęta i profilaktyka zachorowań na wścieklicznę

W 2018 roku zgłoszono **89 pokąsań** przez zwierzęta, wskaźnik zapadalności na 100 000 mieszkańców wyniósł 18,56 i był niższy od wskaźnika na terenie Polski, który wyniósł 19,32/100 000 mieszkańców. W **55 przypadkach** przeprowadzono **szczepienia przeciwko wścieklicznie**.

Choroby przenoszone drogą płciową

W roku 2018 podobnie jak w latach ubiegłych w tej grupie chorób rejestrowano zachorowania wywołane przez **bakterie kily i rzeżączki** oraz **wirus HIV**.

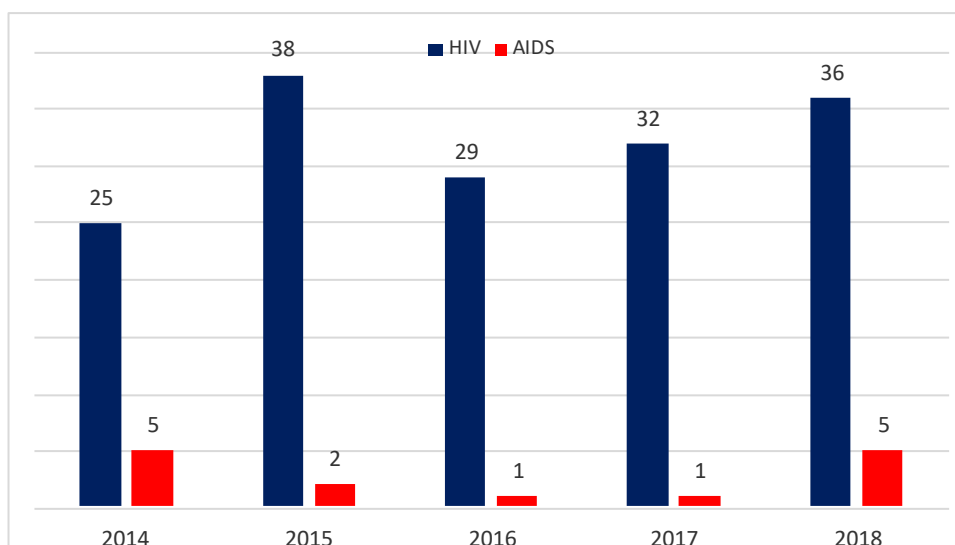
Ogółem na terenie miasta zarejestrowano **19 zachorowań na kiłę** (wskaźnik zapadalności (6,41/100 000), w tym **16 zachorowań** dotyczyło osób płci męskiej, które jako drogi narażenia wskazały w 7 przypadkach kontakt homoseksualny.

Ponadto odnotowano **1 przypadek rzeżączki** u mężczyzny (wskaźnik zapadalności 0,34/100 000). **Nie odnotowano** zachorowań na **kiłę wrodzoną**.

HIV I AIDS

Jednocześnie zarejestrowano większą liczbę **zakażeń wirusem HIV – 36 przypadków** (wskaźnik zapadalności 12,15/100000), niż w roku 2017 - **32 przypadki** (wskaźnik zapadalności 10,77). W analizowanym okresie czasu na terenie Polski wskaźnik nowo wykrytych przypadków HIV wynosił 3,39/100 000.

Zarejestrowano także **5 przypadków** zachorowania na **AIDS** (wskaźnik zapadalności 1,69/100 000). Uzyskany poziom zapadalności był znacznie wyższy od poziomu uzyskanego na terenie kraju (0,31/100 000).

Zgłoszone przypadki zachorowań na HIV i AIDS w latach 2014-2018 na terenie miasta Katowice.

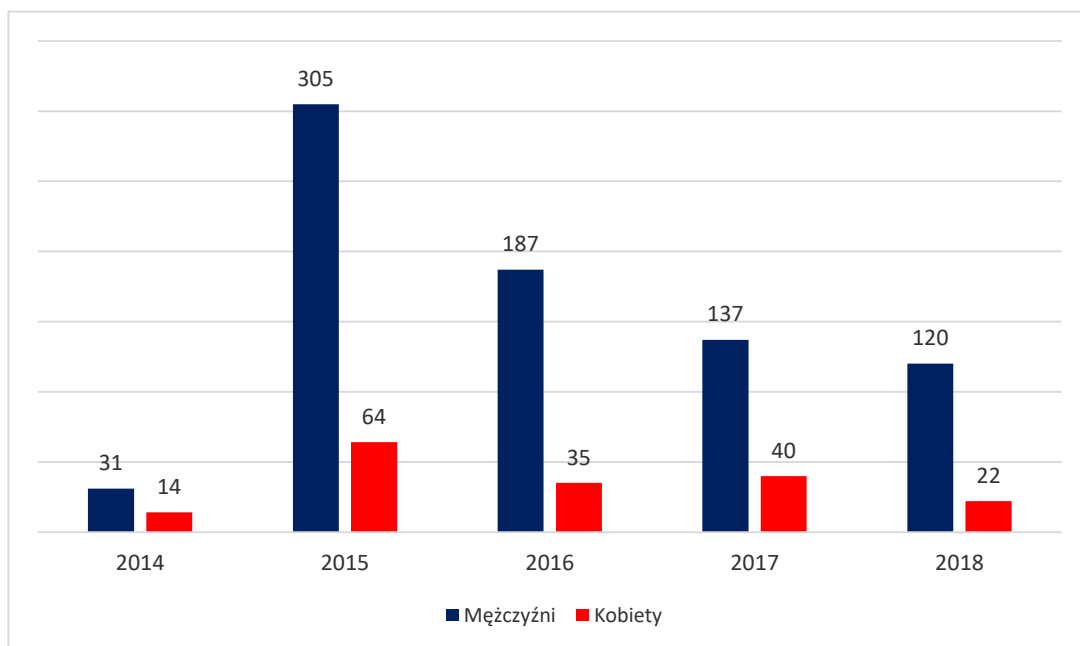
Zatrucia środkami zastępczymi – dopalaczami

W roku 2018 prowadzono bieżący monitoring zatruc dopalaczami i substancjami psychoaktywnymi. Na terenie miasta Katowice odnotowywano najniższą od roku 2015 liczbę interwencji medycznych związanych z podejrzeniem **zatruc środkami zastępczymi**.

Ogółem zarejestrowano **142 zatrucia** (120 wśród mężczyzn i 22 wśród kobiet) i dotyczyły one osób w wieku od 10 do 49 lat.

W roku 2018 **nie zarejestrowano przypadków zgonu** z powodu zażycia dopalaczy. Największą ilość zatruc zarejestrowano w miesiącach wakacyjnych.

Zgłoszone przypadki zatruc dopalaczami w latach 2014-2018 na terenie miasta Katowice

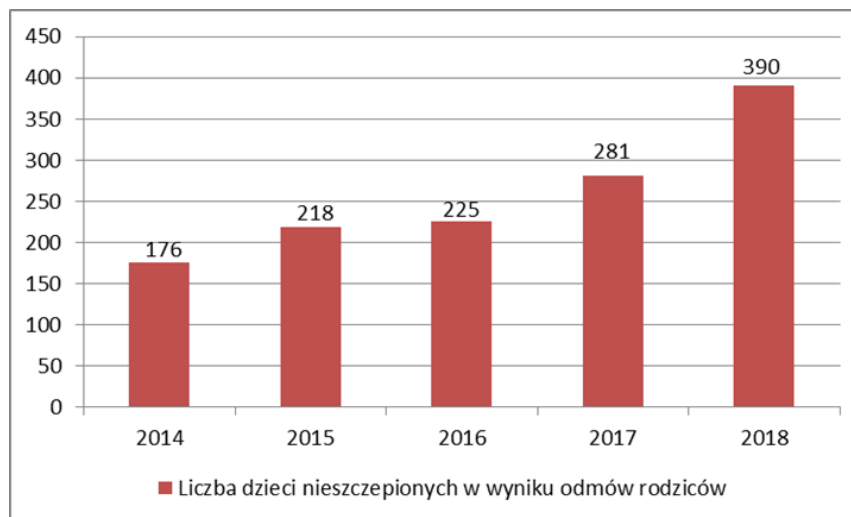
2. Szczepienia ochronne

W ramach działań związanych z ochroną zdrowia ludzkiego PPIS w Katowicach prowadził nadzór nad właściwą realizacją Programu Szczepień Ochronnych.

Obowiązek szczepień wiąże się z dążeniem do uzyskania maksymalnej ochrony przed zakażeniem, a w dalszej perspektywie do zlikwidowania (eradykacji) danej choroby zakaźnej. Tylko uodpornienie wysokiego odsetka osób, najczęściej ponad 90% uruchamia mechanizm odporności zbiorowiskowej, który gwarantuje zahamowanie krążenia drobnoustroju i ochronę osób zaszczepionych oraz tych którzy z racji stanu zdrowia lub wieku nie zostali zaszczepieni.

W ostatnich latach **zaobserwowano wzrost liczby nieszczepionych dzieci**. W 2018 roku w **Katowicach** lekarze zgłosili **390 dzieci, które nie realizują obowiązkowych szczepień ochronnych z powodu odmowy rodziców**.

Podawane przyczyny uchylania się od obowiązku szczepień to najczęściej wpływy ruchów antyszczepionkowych i środowisk propagujących tzw. medycynę alternatywną ale również odrębność kulturowa, religijna lub etniczna. Rodzice często odmawiają szczepień przeciwko jednej lub kilku chorobom zakaźnym, gdyż boją się niepożądanych odczynów poszczepiennych.

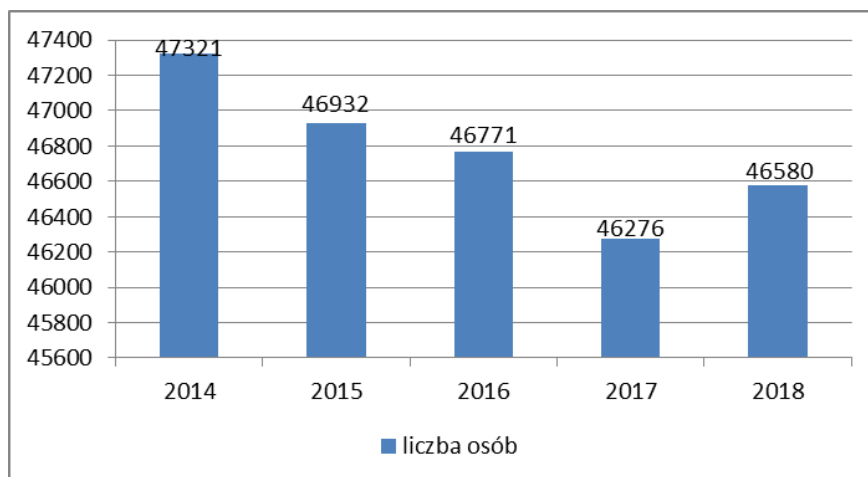
Organy PIS od 2013 roku celem zwiększenia zaufania i podniesienia poziomu wiedzy na temat profilaktyki chorób zakaźnych, którym można przeciwdziałać na drodze szczepień ochronnych realizują akcję pod hasłem „**Zaszczep w sobie chęć szczepienia**”.

Równocześnie prowadzono działania mające na celu wyegzekwowanie obowiązku poddania dzieci szczepieniom. PPIS w Katowicach wystosowywał do rodziców wezwania do złożenia wyjaśnień, upomnienia zawierające wezwanie do wykonania obowiązku szczepień, tytuły wykonawcze i wnioski do wojewody o egzekucję administracyjną. Z osobami reagującymi na wezwania przeprowadzono rozmowy (telefoniczne, osobiste, pisemne) na temat korzyści wynikających z realizacji szczepień ochronnych.

W wyniku prowadzonych działań w 2018 roku **u 58 dzieci zrealizowano zaległe szczepienia ochronne**. W stosunku do **11 rodziców uchylających się od szczepień skierowano wnioski o nałożenie grzywny do Wojewody Śląskiego**.

W 2018 roku Program Szczepień Ochronnych realizowany był na terenie Katowic przez **105 podmiotów leczniczych w 144 gabinetach zabiegowych**. W 2018 roku **obowiązkowym szczepieniom podlegało 46580 dzieci i młodzieży do 20 roku życia**.

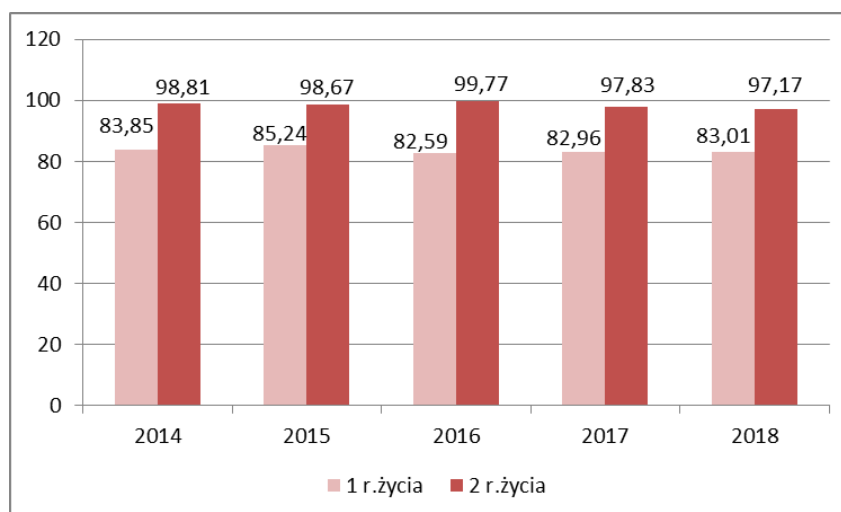

Liczba populacji 0-20. roku życia objętej Programem Szczepień Ochronnych w latach 2014-2018

Szczepienia p/wirusowemu zapaleniu wątroby typu B

Pierwszą dawkę szczepionki podaje się dzieciom w ciągu 24 godzin po urodzeniu zarówno urodzonym o czasie, jak i przedwcześnie. Pełny cykl szczepienia obejmuje 3 dawki. Wcześnieikom, z masą ciała mniejszą niż 2000 g, trzeba podać 4 dawki.

W roku 2018 **szczepienia p/WZW typu B** w 1 roku życia zostały wykonane u **83,01%** populacji (**2155** dzieci). W drugim roku życia stan zaszczepienia wyniósł **97,17%** (**2714** dzieci).

Procentowy udział dzieci w 1. i 2. roku życia zaszczepionych p/WZW B w latach 2014-2018

Szczepieniem obowiązkowym (bezpłatnym) przeciwko WZW typu B objęte są również osoby wykonujące zawód medyczny narażone na zakażenie, osoby z bliskiego otoczenia osób zakażonych HBV, osoby zakażone wirusem zapalenia wątroby typu C oraz osoby w fazie zaawansowanej choroby nerek, dializowani.

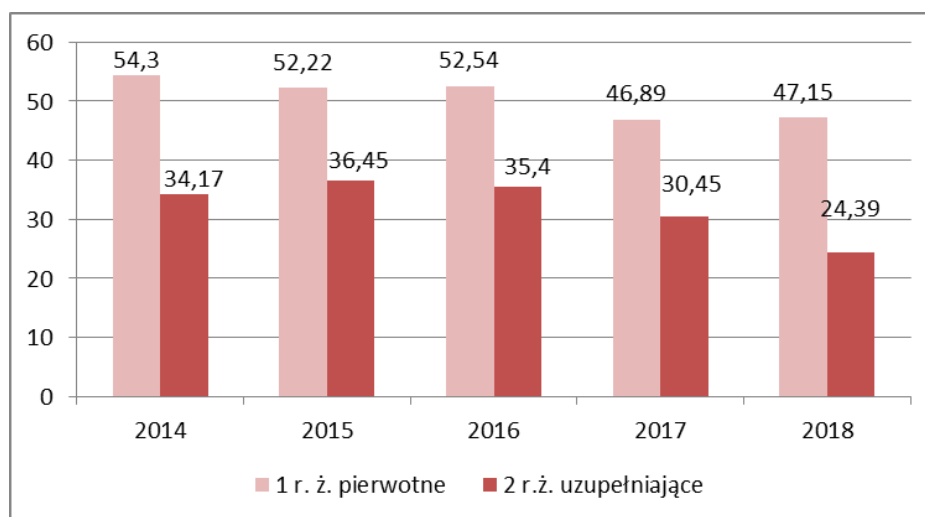
Zmniejsza się ilość przeprowadzanych obowiązkowych i zalecanych szczepień p/WZW typu B u osób dorosłych ze względu na wysoki wskaźnik uodpornienia populacji objętej obowiązkowym szczepieniem dzieci i młodzieży od roku 1996.

Obowiązkowe szczepienia p/błonicy, tężcowi i krztuścowi

Błonica praktycznie nie występuje w Polsce, ponieważ jednak istnieje ryzyko jej przywleczenia z innych krajów, ważne jest konsekwentne szczepienie każdego dziecka. Do zakażenia dochodzi w wyniku kontaktu z chorym lub nosicielem bakterii.

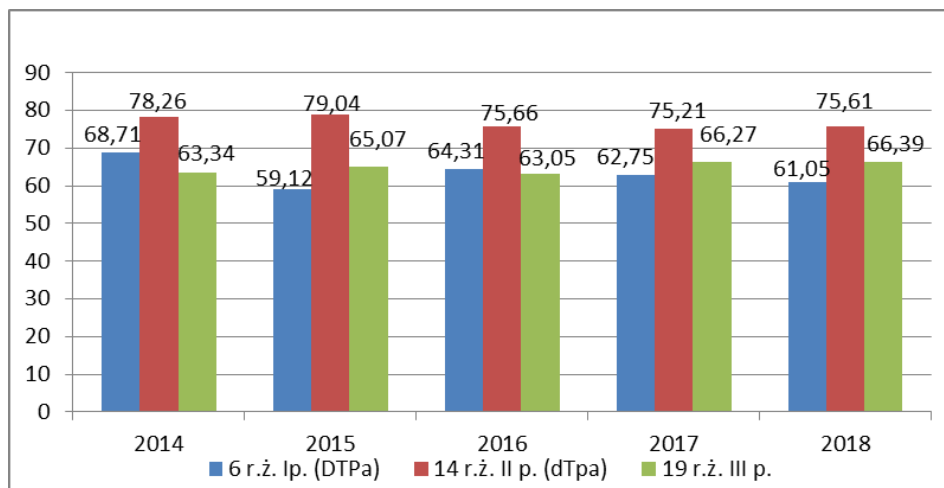
Tężca u dzieci nie obserwuje się dzięki powszechnym szczepieniom, natomiast na **krztusiec** aktualnie chorują głównie nastolatki i dorośli, u których zmniejszył się poziom odporności po szczepieniu lub zachorowaniu na krztusiec (można chorować wiele razy). Choroba przebiega u nich łagodniej i objawia się głównie przewlekłym kaszlem. Osoby takie są źródłem zakażenia wrażliwych na zachorowanie dzieci, co jest groźne zwłaszcza dla niemowląt.

Szczepieniami pierwotnymi **p/błonicy, tężcowi i krztuścowi** objęto **47,15%** populacji (**1224** dzieci) w 1 roku życia. W 2 roku życia szczepienie IV dawką uzupełniającą otrzymało **681** dzieci (**24,39%**). Ogółem liczba zaszczepionych dzieci w 2 roku życia wyniosła **94,20%** populacji.

Procentowy udział dzieci w 1 i 2 roku życia zaszczepionych p/błonicy, tężcowi i krztuścowi w latach 2014-2018

W ramach I szczepienia przypominającego **p/błonicy, tężcowi i krztuścowi** **zaszczepiono 1495** dzieci (**61,07%**) z rocznika 2013, II dawką przypominającą w roczniku 2005 **zaszczepiono 1519** osób (**75,61%**), a dawką przypominającą p/tężcowi i błonicy w 19 roku życia **zaszczepiono 1266** osób (**66,39%**).

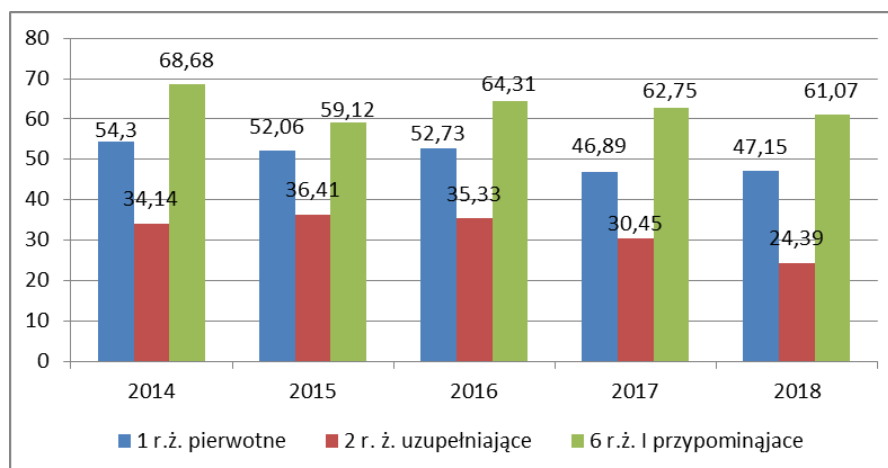

Procentowy udział dzieci w 6., 14. i 19. roku życia zaszczepionych p/błonicy, tężcowi i krztuścowi dawkami przypominającymi w latach 2014-2018

Obowiązkowe szczepienia p/poliomyelitis

Poliomyelitis jest chorobą wirusową, która atakuje korzenie nerwów ruchowych i wywołuje porażenia wiotkie głównie u dzieci poniżej 15 roku życia. Nadal są kraje m.in. Afganistan, Pakistan, w których występują potwierdzone zachorowania. Z powodu ciągłych migracji ludności oraz nieustannie rosnącego ruchu lotniczego, wirus może w każdej chwili zostać przeniesiony w dowolne miejsce na świecie i, jeżeli znajdzie nieodpornione dzieci, wywołać epidemie.

Szczepieniami **p/poliomyelitis** (szczepienia pierwotne) objęto **47,15%** populacji (1224 w 1 roku życia), szczepienie uzupełniające wykonano u **681** dzieci w 2 roku życia (**24,39%**). Ogółem w 2 roku życia zaszczepiono **94,20%** populacji (**2631** dzieci). Szczepienie przypominające u dzieci w 6 roku życia wykonano u **1495** dzieci (**61,07%**) szczepionką inaktywowaną (IPV) lub preparatem skojarzonym (DTPa-IPV).

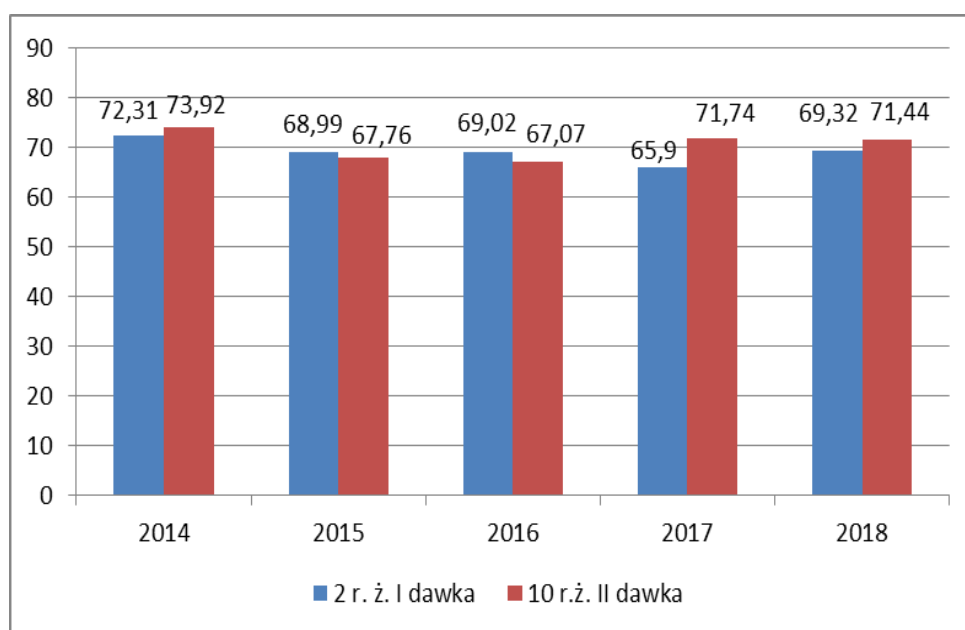
Procentowy udział dzieci w 1., 2. i 6. roku życia zaszczepionych p/poliomyelitis w latach 2014-2018

Obowiązkowe szczepienia p/odrze, śwince i różycze

Dane epidemiologiczne wskazują, że stosowanie szczepień w całej populacji eliminuje krążenie w środowisku wirusa wywołującego chorobę, przeciwko której szczepimy. Zmniejszenie odsetka zaszczepionych dzieci sprawia, że choroba powraca, o czym mogą świadczyć pojawiające się co pewien czas epidemie.

W roku 2018 stosowana była skojarzona szczepionka **przeciwko odrze, śwince i różycze**, powszechnie podawana dzieciom w 13–15 miesiącu życia i ponownie jako dawka przypominająca w 10 roku życia. Szczepienie podstawowe w 2 roku życia wykonano u **1936** dzieci (**69,32%**), a szczepienie przypominające w 10 roku życia u **1821** dzieci (**71,44%**).

Ze względu na zwiększającą się liczbę zachorowań na odrę i konieczność podania szczepionki przed rozpoczęciem nauki w **Programie Szczepień Obowiązkowych na rok 2019 drugą dawkę szczepienia przesunięto z 10 na 6 rok życia.**

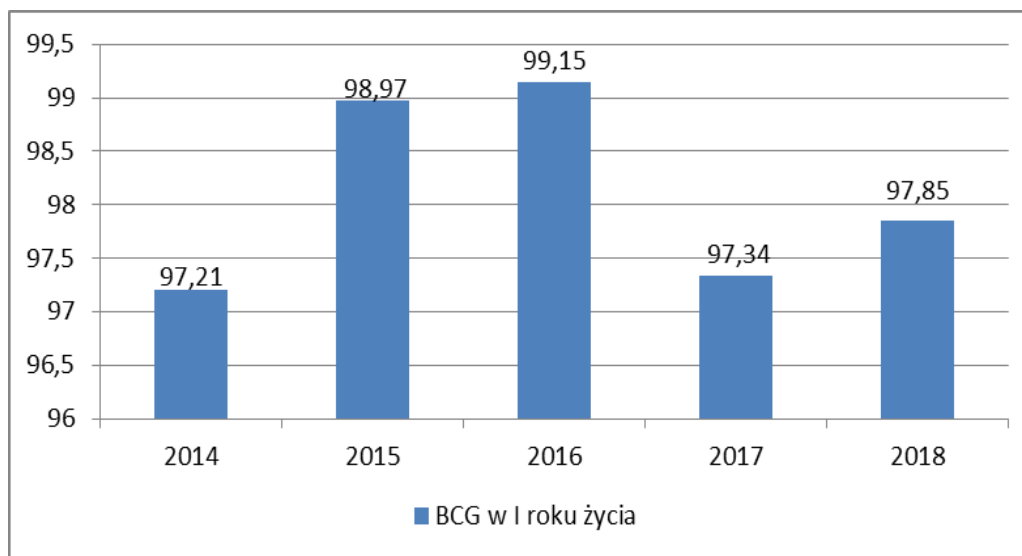
Procentowy udział dzieci w 2. i 10. roku życia zaszczepionych p/odrze, śwince i różycze w latach 2014-2018

Obowiązkowe szczepienia p/gruźlicy

Szczepienie noworodków przeciw **gruźlicy** powinno być przeprowadzone przed wypisaniem dziecka z oddziału noworodkowego. Jeśli szczepienie BCG nie było przeprowadzone, należy je uzupełnić w możliwie najkrótszym terminie, nie później, niż do ukończenia 15 roku życia. W odniesieniu do gruźlicy jest to pierwsza i jednocześnie jedyna dawka chroniąca przed ciężkim przebiegiem gruźlicy u dzieci.

Do takich postaci gruźlicy, mogących być nawet przyczyną zgonu dziecka, należy gruźlicze zapalenie opon mózgowo rdzeniowych, czy gruźlica rozsiana.

W roku 2018 procentowy udział dzieci zaszczepionych w 1 roku życia wyniósł **97,82 %**.

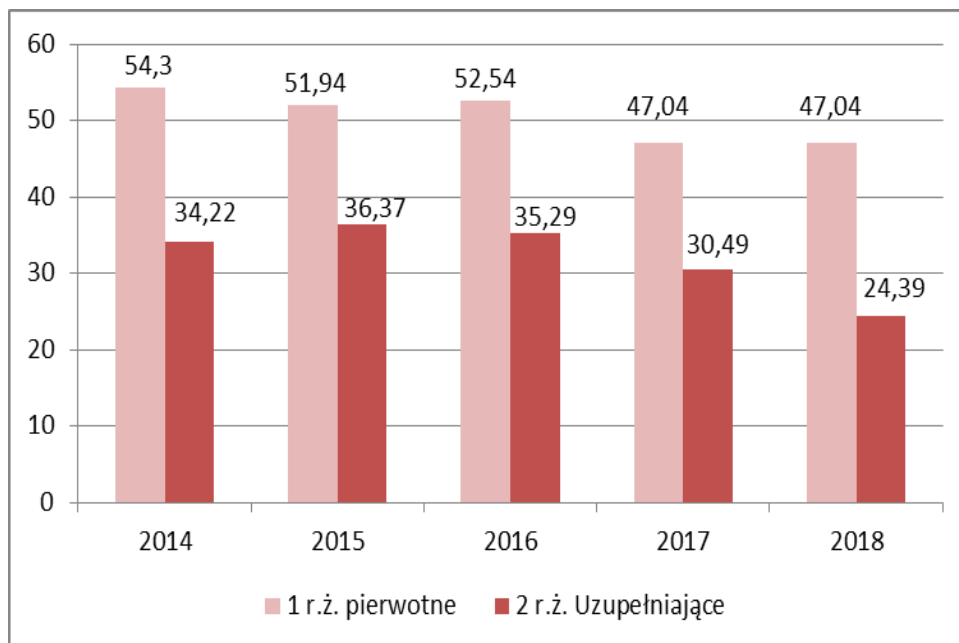
Procentowy udział dzieci w pierwszym roku życia zaszczepionych przeciwko gruźlicy w latach 2014-2018

Obowiązkowe szczepienia p/haemophilus influenzae typu b

Zakażenia **Haemophilus influenzae typu b** występują na całym świecie i dotyczą głównie niezszczepionych dzieci oraz osób z niekompletnym podstawowym cyklem szczepień.

Poziom przeciwciał nabytych od matki w czasie ciąży obniża się od urodzenia do 6 miesiąca życia, a przy braku szczepienia pozostaje mały aż do około 2–3 roku życia. Jest to wiek, w którym obserwuje się zależność pomiędzy najniższym poziomem przeciwciał a szczytowym nasileniem występowania zachorowań. Następnie w kolejnych latach przeciwciała narastają w wyniku ekspozycji na Hib i w konsekwencji zachorowania u dzieci powyżej 6 roku życia są niezwykle rzadkie w związku z osiągnięciem ochronnego poziomu przeciwciał.

Stosowane aktualnie szczepionki skoniugowane są bardzo skuteczne w zapobieganiu zakażeniom inwazyjnym u dzieci. Szczepieniami pierwotnymi **p/haemophilus influenzae typu b** w 2018 roku objęto **47,04%** populacji (**1221** dzieci) w 1 roku życia. W 2 roku życia szczepienie uzupełniające otrzymało **681** dzieci (**24,39%**). Ogółem liczba zaszczepionych dzieci w drugim roku życia wyniosła **94,20 %** populacji.

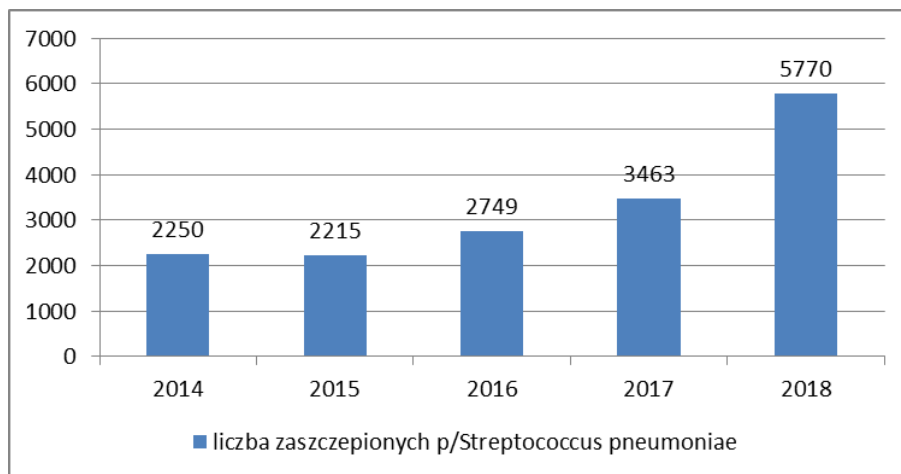
Procentowy udział dzieci w 1. i 2. roku życia zaszczepionych p/ *Haemophilus influenzae* typu b w latach 2014-2018

Szczepienia p/*Streptococcus pneumoniae*

Choroby wywołane przez **pneumokoki** należą do najważniejszych zakażeń dzieci. Zakażenia, takie jak zapalenie ucha środkowego, zapalenie zatok, zapalenie płuc czy rzadkie i groźne infekcje, jak posocznica czy ropne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, bardzo często są wywoływane właśnie przez pneumokoki.

Od roku 2017 szczepienia przeciwko inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae* są obowiązkowe dla dzieci urodzonych po 31 grudnia 2016r. Obowiązek dotyczy również dzieci do 5 roku życia należących do grup ryzyka zagrożonych szczególnie ciężkim przebiegiem tych zakażeń oraz zalecane są osobom dorosłym powyżej 50 roku życia, m.in. z przewlekłą chorobą płuc, serca, cukrzycą, przewlekłą chorobą wątroby.

W 2018 roku Ministerstwo Zdrowia ogłosiło akcję szczepień przeciwko pneumokokom pod nazwą „**Wiosna bez pneumokoków**”. Od 20 marca do 29 czerwca 2018 r. **rodzice dzieci z roczników 2013-2016 mogli bezpłatnie zaszczepić swoje dziecko przeciwko pneumokokom.**

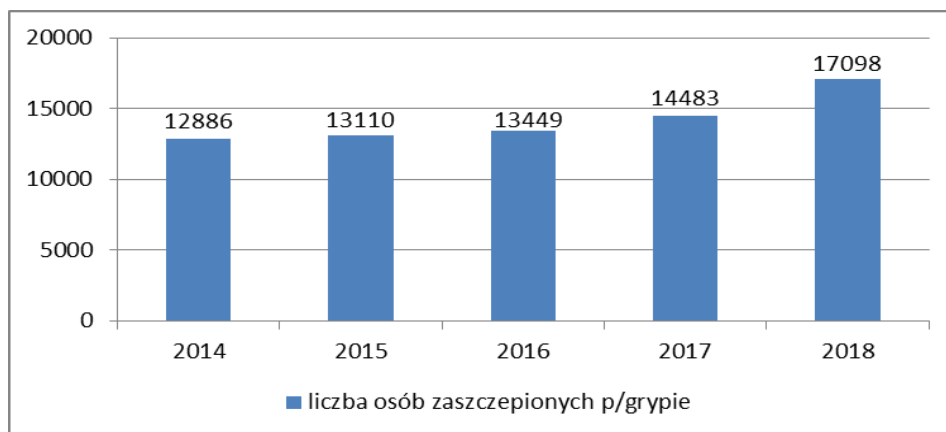
Liczba zaszczepionych p/pneumokokom w latach 2014-2018r.

Liczbę **5770 zaszczepionych** stanowi 4170 dzieci roczników 2017 i 2018 zaszczepionych w ramach szczepień obowiązkowych oraz **929 dzieci zaszczepionych w ramach akcji „Wiosna bez pneumokoków”**. Pozostała liczba to osoby zaszczepione w ramach szczepień zalecanych, niefinansowanych.

Szczepienia zalecane

Szczepienia zalecane to szczepienia, na które osoby zainteresowane mogą, choć nie muszą się zdecydować. W porównaniu do lat poprzednich **w roku 2018 zaszczepiło się więcej osób** przeciwko grypie, p/biegunce rotawirusowej, wirusowemu zapaleniu wątroby typu A, p/durowi brzuszemu, p/krztuścowi, p/zakażeniom *Neisseria meningitidis*, p/żółtej gorączce, p/wścieklicznie, p/ospie wietrznej i p/kleszczowemu zapaleniu mózgu.

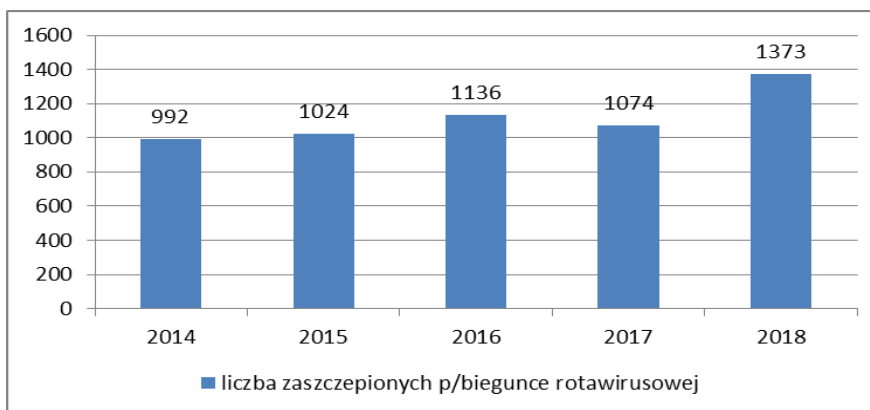
Szczepienia p/grypie

Liczba zaszczepionych p/grypie w latach 2014-2018r.

Większość zachorowań na **grypę** występuje zimą (od grudnia do marca) i przebiega łagodnie. U niektórych osób grypa może wywołać poważne powikłania wymagające leczenia w szpitalu. Najczęściej jest to zapalenie płuc i inne powikłania oddechowe, rzadziej zapalenie serca. Najskuteczniejszą metodą zapobiegania zachorowaniom na gripę są szczepienia ochronne.

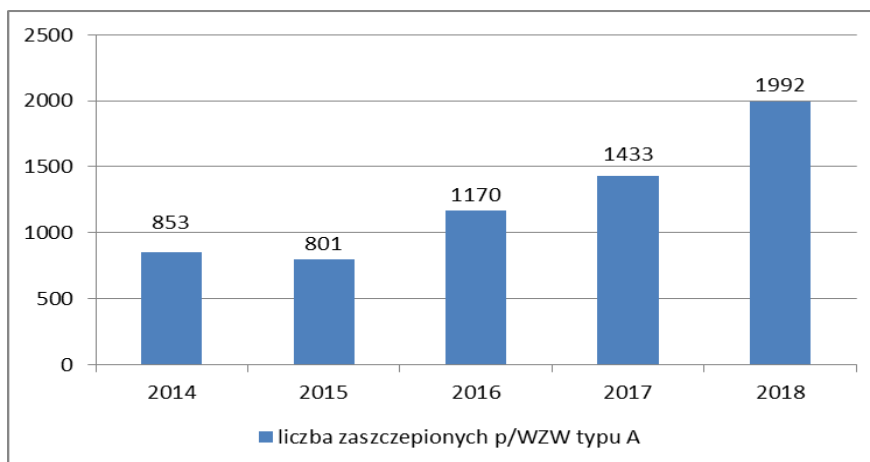
Szczepienia p/biegunce rota wirusowej

Liczba zaszczepionych p/biegunce rotawirusowej w latach 2014-2018r.

Rotawirusy są najczęstszą przyczyną hospitalizacji małych dzieci z powodu biegunki. Rotawirus występuje powszechnie na całym świecie i niemal wszystkie dzieci mają z nim kontakt do 5 roku życia. U niektórych dzieci dochodzi nawet do kilku zakażeń, ale ciężką biegunkę wywołuje zazwyczaj tylko pierwsze z nich. Biegunka i wymioty powodują utratę wody z organizmu, co prowadzi do odwodnienia – im młodsze dziecko, tym szybciej dochodzi do tego stanu. Szczepienie ochronne jest najskuteczniejszą metodą zapobiegania zachorowaniom na biegunkę rotawirusową.

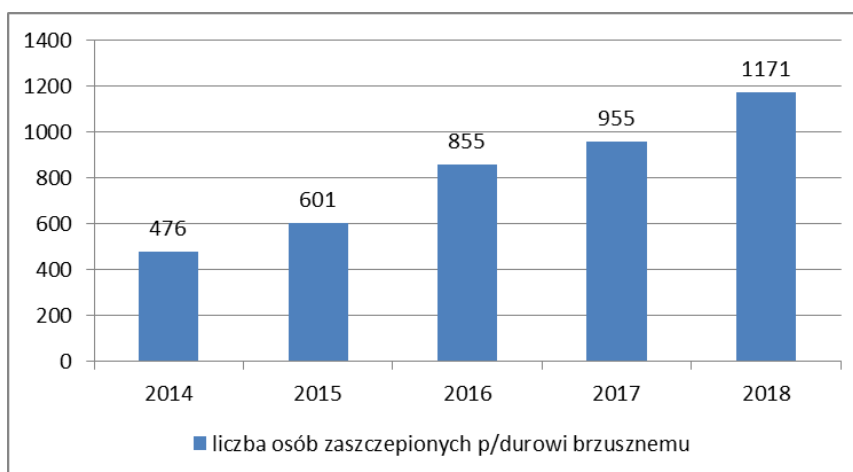
Szczepienia p/WZW A

Liczba zaszczepionych p/WZW A w latach 2014-2018r.

Wirusowe zapalenie wątroby typu A jest infekcją, która może uszkodzić wątrobę i łatwo przenosi się z człowieka na człowieka poprzez żywność, wodę, przyjmowanie narkotyków i kontakty seksualne. Ze względu na wzrost zakażeń od 2017 roku zwiększyło się zainteresowanie szczepieniami ochronnymi.

Szczepienia p/durowi brzuszemu

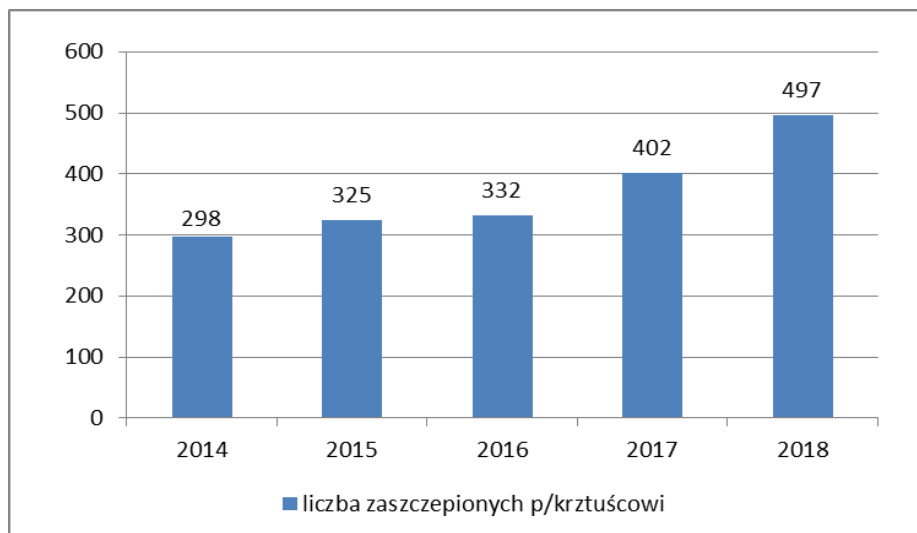
Liczba zaszczepionych p/ durowi brzuszemu w latach 2014-2018r.

Dur brzuszny jest ciężką ogólnoustrojową chorobą bakteryjną na którą chorują wyłącznie ludzie. Durowi brzuszemu można zapobiegać za pomocą przestrzegania higieny żywności i wody oraz szczepień ochronnych.

W aktualnej sytuacji epidemiologicznej dur brzuszny stał się problemem osób podróżujących do krajów o niższych standardach higienicznych. Osoby, które wybierają się na tereny endemiczne realizują szczepienie przeciwko durowi brzuszemu na minimum 2 tygodnie przed planowanym wyjazdem. Szczepionki dostępne w Polsce zapewniają odporność na około 3 lata.

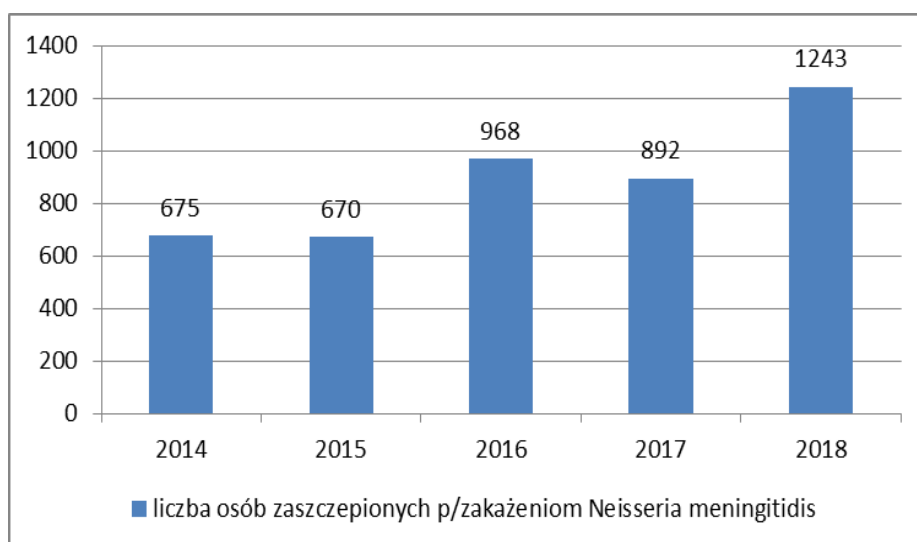
Szczepienia p/krztuścowi

Szczepienie p/**krztuścowi** szczepionką skojarzoną dTap (p/błonicy, tężcowi i krztuścowi) zaleca się młodzieży w 19 roku życia zamiast trzeciej dawki szczepienia przypominającego szczepionką Td (p/tężcowi i błonicy), wszystkim osobom dorosłym pojedynczą dawką przypominającą co 10 lat, a także w związku z przesłankami epidemiologicznymi m.in.: personelowi medycznemu mającemu kontakt z noworodkami i niemowlętami oraz kobietom planującym ciążę lub w ciąży (po 28 tygodniu ciąży).

Liczba osób zaszczepionych p/krztuścowi dawką przypominającą w latach 2014-2018r.

Szczepienia p/ *Neisseria meningitidis*

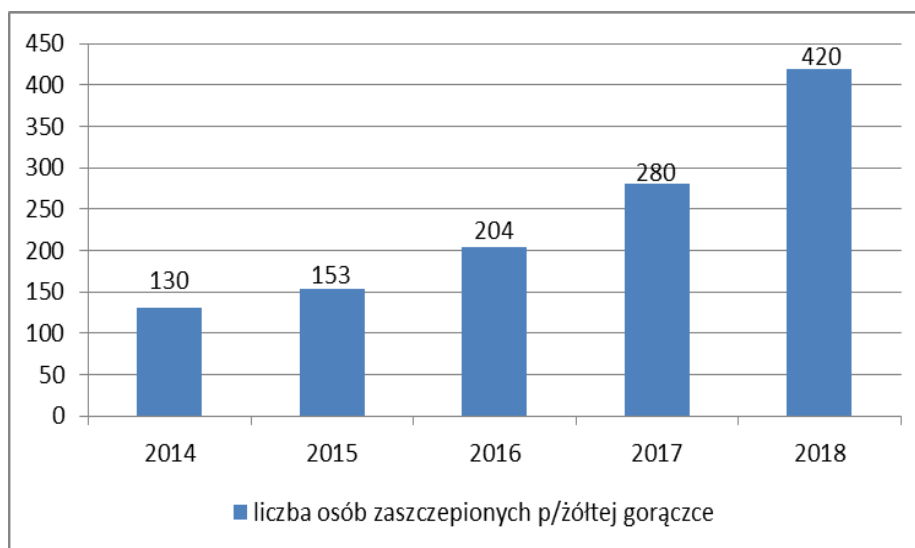

*Liczba zaszczepionych p/ *Neisseria meningitidis* w latach 2014-2018r.*

Inwazyjna choroba meningokokowa jest najczęstszą postacią zakażeń meningokokowych – ciężką, gwałtownie postępującą chorobą bakteryjną wywołaną przez wtargnięcie dwoinek zapalenia opon do prawidłowo jałowych miejsc organizmu, takich jak krew i ośrodkowy układ nerwowy.

Zapobieganie chorobie meningokokowej polega na stosowaniu szczepień ochronnych, unikaniu kontaktów z chorymi oraz stosowaniu chemioprophylaktyki poekspozycyjnej czyli przyjęciu antybiotyków po kontakcie z chorym.

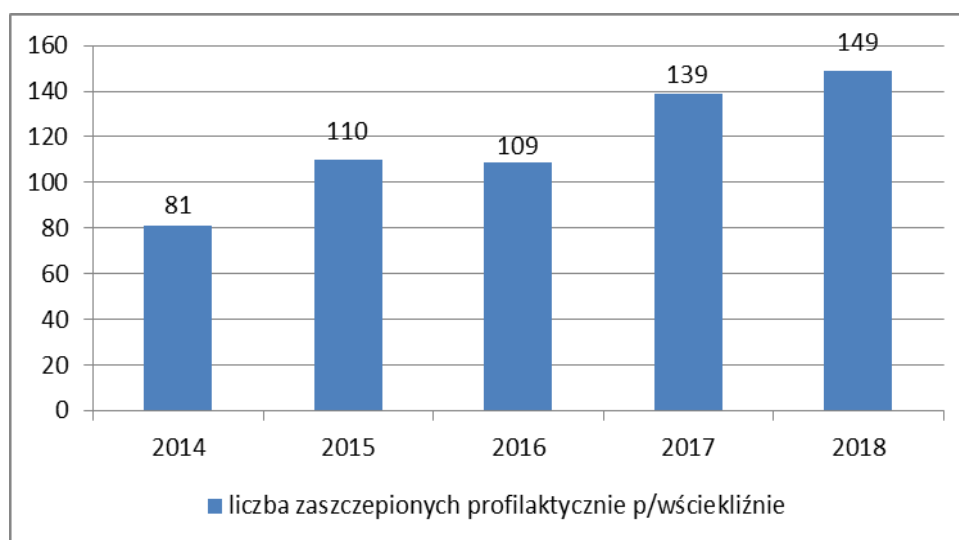
Szczepienia p/żółtej gorączce

Liczba zaszczepionych p/żółtej gorączce w latach 2014-2018r.

Szczepienie przeciw **żółtej gorączce** zaleca się osobom, które wyjeżdżają na obszary zagrożone zakażeniem wirusem. Zgodnie z zaleceniami Międzynarodowych Przepisów Zdrowotnych szczepienia dokumentowane są w Międzynarodowych Książeczkach Szczepień, które należy obowiązkowo okazać przy wjeździe do niektórych krajów.

Szczepienia p/wściekliznie

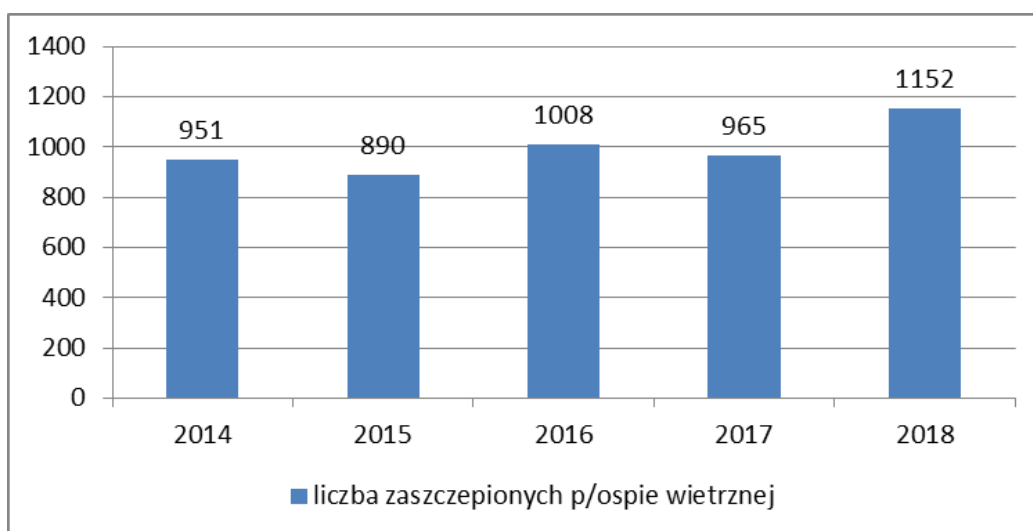

Liczba zaszczepionych profilaktycznie p/wściekliznie w latach 2014-2018r.

Wścieklizna jest jedną z najbardziej niebezpiecznych chorób, na którą nie ma leku i która w 100% przypadków kończy się zgonem chorego. Szczepienie skutecznie chroni przed zachorowaniem zarówno przed kontaktem z chorym zwierzęciem jak i po ekspozycji.

W punktach szczepień na terenie Katowic realizowane są wyłącznie szczepienia przedekspozycyjne i zaleca się je osobom wyjeżdżającym do rejonów endemicznego występowania zachorowań na wściekliznę.

Szczepienia p/ospie wietrznej

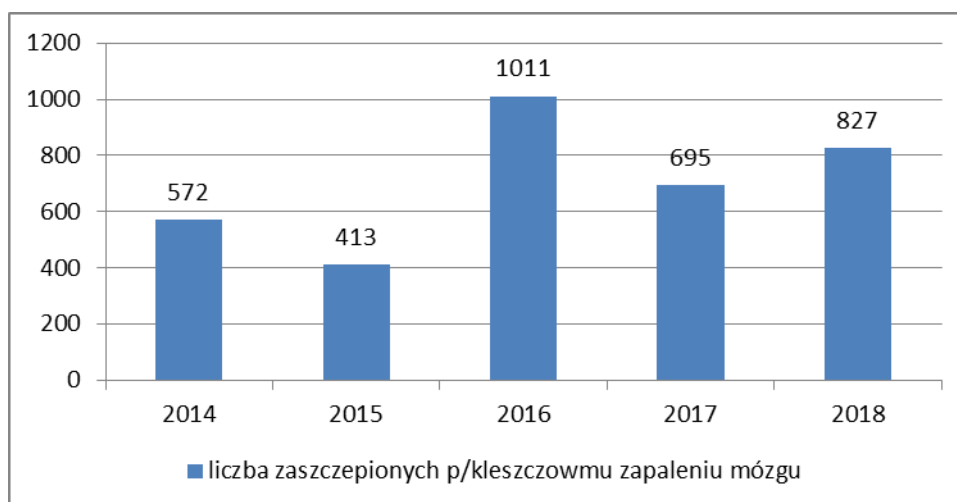
Liczba zaszczepionych p/ospie wietrznej w latach 2014-2018r.

W Polsce jest to szczepienie zalecane dla wszystkich, którzy jeszcze nie chorowali. Obowiązkowe dla dzieci przebywających w żłobkach i klubach dziecięcych, przebywających w zakładach opiekuńczo-leczniczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych, a przede wszystkim dla dzieci z upośledzeniem odporności o wysokim ryzyku ciężkiego przebiegu choroby, z ostrą białaczką limfoblastyczną w okresie remisji, przed chemioterapią.

Jeżeli szczepienie zostanie wykonane w ciągu 72 godzin po kontakcie z osobą chorą, może ochronić przed zachorowaniem lub złagodzić przebieg choroby.

Szczepienia p/kleszczowemu zapaleniu mózgu

Kleszczowe zapalenie mózgu to choroba odzwierzęca przenoszona przez kleszcze. Chorują liczne gatunki zwierząt i ludzie. Najczęstszą drogą zakażenia jest ukłucie przez zakażonego kleszcza, rzadko do zakażenia dochodzi drogą pokarmową przez spożycie surowego, niepasteryzowanego mleka zakażonych zwierząt.

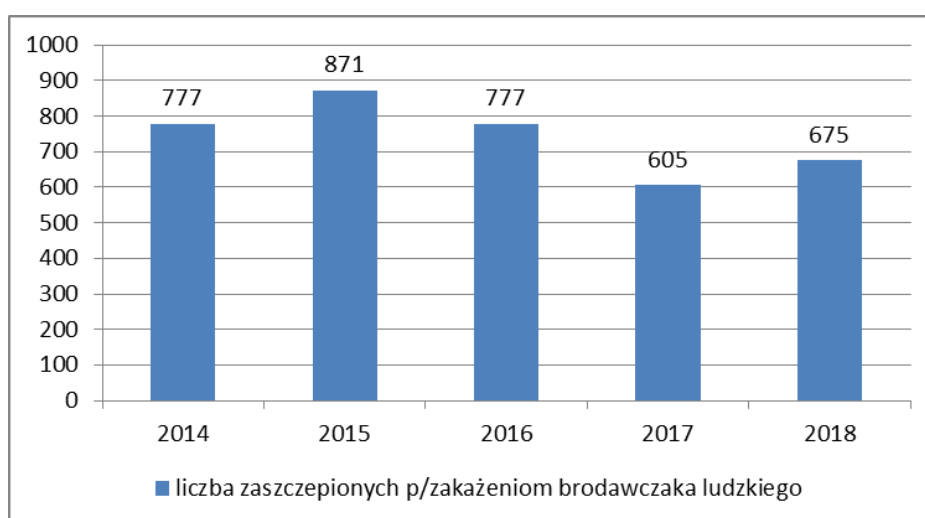

Liczba zaszczepionych p/kleszczowemu zapaleniu mózgu w latach 2014-2018r.

Skutecznym sposobem zapobiegania kleszczowemu zapaleniu mózgu są szczepienia ochronne. Osoby, które wybierają się na tereny endemiczne powinny zaszczepić się kilka miesięcy przed planowanym wyjazdem. Zgodnie z PSO szczepionka przeciw KZM zalecana jest dla osób z grup ryzyka przebywających stale lub okresowo na terenach endemicznego występowania wirusa.

Szczepienia p/wirusom brodawczaka ludzkiego

W 2018 roku **zaszczepiono 675 osób p/wirusom brodawczaka ludzkiego**, w tym **83,86%** zaszczepionych stanowią dziewczynki uodpornione w ramach **Programu Profilaktyki Zakażeń HPV realizowanego przez Samorząd Miasta Katowice**.

Liczba zaszczepionych p/zakażeniom brodawczaka ludzkiego w latach 2014-2018r.

Wirusy brodawczaka ludzkiego (HPV) są najczęstszymi czynnikami zakaźnymi przenoszonymi drogą płciową między ludźmi. Szczepienie ochronne przeciwko HPV jest skuteczną metodą zapobiegania zakażeniom wywołanym przez najważniejsze genitalne typy wirusa odpowiedzialne za większość przypadków raka szyjki macicy i brodawek płciowych.

Zakażenia wirusem HPV dotyczą nie tylko kobiet, lecz także mężczyzn. Mężczyźni są nosicielami wirusa, ale też chorują na raka odbytu, krtani, migdałków, oskrzeli, przełyku, gdzie wirusy HPV mogą być bezpośrednią przyczyną procesu nowotworowego. Szczepienie należy wykonać przed rozpoczęciem aktywności seksualnej, najlepiej między 11 a 12 rokiem życia.

Realizacja przeprowadzonych szczepień ochronnych w ramach Programów Zdrowotnych Urzędu Miasta Katowice

Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci do lat 5 z grup szczególnego narażenia

Okres realizacji w latach 2014 – 2020;

Adresaci: dzieci zamieszkałe w Katowicach spełniające kryteria zakwalifikowania do programu;

Cel: poprawa stanu zdrowia dzieci do lat 5 przebywających w domach dziecka, z rodzin zastępczych oraz uczęszczających do żłobka.

Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV)

Okres realizacji w latach 2014 – 2020;

Adresaci: dziewczęta w wieku 14 lat;

Cel: zmniejszenie liczby zachorowań na raka szyjki macicy, sromu, pochwy i innych nowotworów inicjowanych infekcją HPV, tym samym wpływ na poprawę zdrowia mieszkańców miasta.

Program profilaktyki zachorowań na gripę „Słoneczna jesień”;

Okres realizacji w latach 2014 – 2020;

Adresaci: osoby w wieku powyżej 65 lat;

Cel: poprawa stanu zdrowia mieszkańców miasta Katowice w wieku 65 lat i powyżej.

Realizacja szczepień z Programów Zdrowotnych:

Lp.	Programy Szczepień UM Katowice	Zakładana liczba osób podlegających szczepieniu	Liczba zrealizowanych szczepień/podanych dawek
1.	Szczepienia p/pneumokokom	250	I dawki – 72 dzieci II dawki – 35 dzieci III dawki – 23 dzieci Uodpornionych 130 dzieci
2.	Szczepienia p/HPV	700	I dawki – 645 dziewcząt II dawki – 624 dziewczęta III dawki – 566 dziewcząt Uodpornionych trzema dawkami 566 dziewcząt
3.	Szczepienia p/grypie 65+	7000	Uodpornionych od IX do XI 2018r. 5666 osób

W związku z objęciem dzieci urodzonych po 31.12.2016r. obowiązkowym szczepieniem ochronnym **p/pneumokokom** liczba zaszczepionych dzieci z programu UM Katowice stopniowo zmniejsza się.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018r. zaszczepiono z programu 130 dzieci p/pneumokokom, a w analogicznym okresie 2017r. zaszczepiono 145 dzieci.

Wobec powyższego program ulega stopniowemu wygaszeniu.

Szczepienia **p/HPV** z programu UM Katowice utrzymują się na podobnym poziomie w stosunku do roku poprzedniego. **W 2018r. uodpornionych po III dawkach szczepionki p/HPV było 566 dziewcząt, a w analogicznym okresie 2017r. zaszczepiono 534 dziewczynki.**

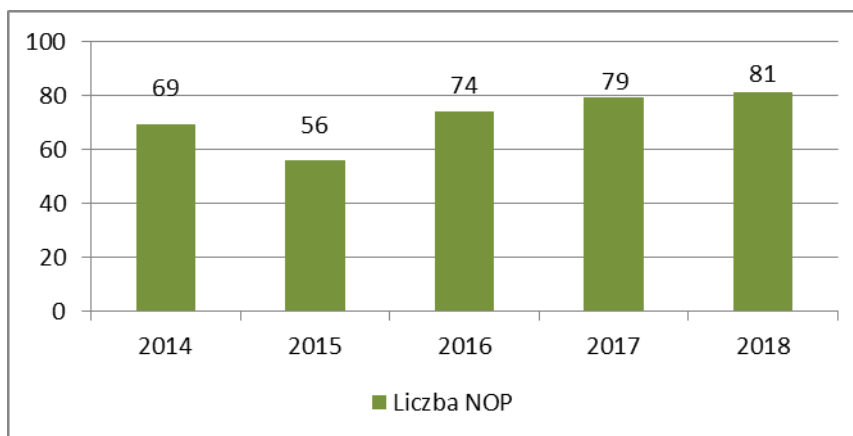
Szczepienia **p/grypie dla osób 65+** z programu UM Katowice cieszą się dużym zainteresowaniem.

W 2018r. w okresie od września do listopada liczba zaszczepionych osób w wieku 65+ p/grypie wynosiła 5666 osób, a w całym 2017r. zaszczepiono 2184 osoby. Należy nadmienić, że zakładana liczba osób do zaszczepienia p/grypie w roku 2017 to 2200 osób, a w roku 2018 to 7000 osób.

Wobec powyższego należy założyć, że program spełnia oczekiwania pacjentów.

Niepożądane Odczyny Poszczepienne

Nadzór nad niepożądanymi odczynami poszczepiennymi (**NOP**) prowadzony jest w oparciu o rejestrację przypadków i współpracę z lekarzami. W 2018 roku zgłoszono z Katowic ogółem **81 przypadków NOP**, w tym 4 u osób dorosłych - 69 przypadków lekarze zakwalifikowali jako odczyny łagodne, 12 jako odczyny poważne.

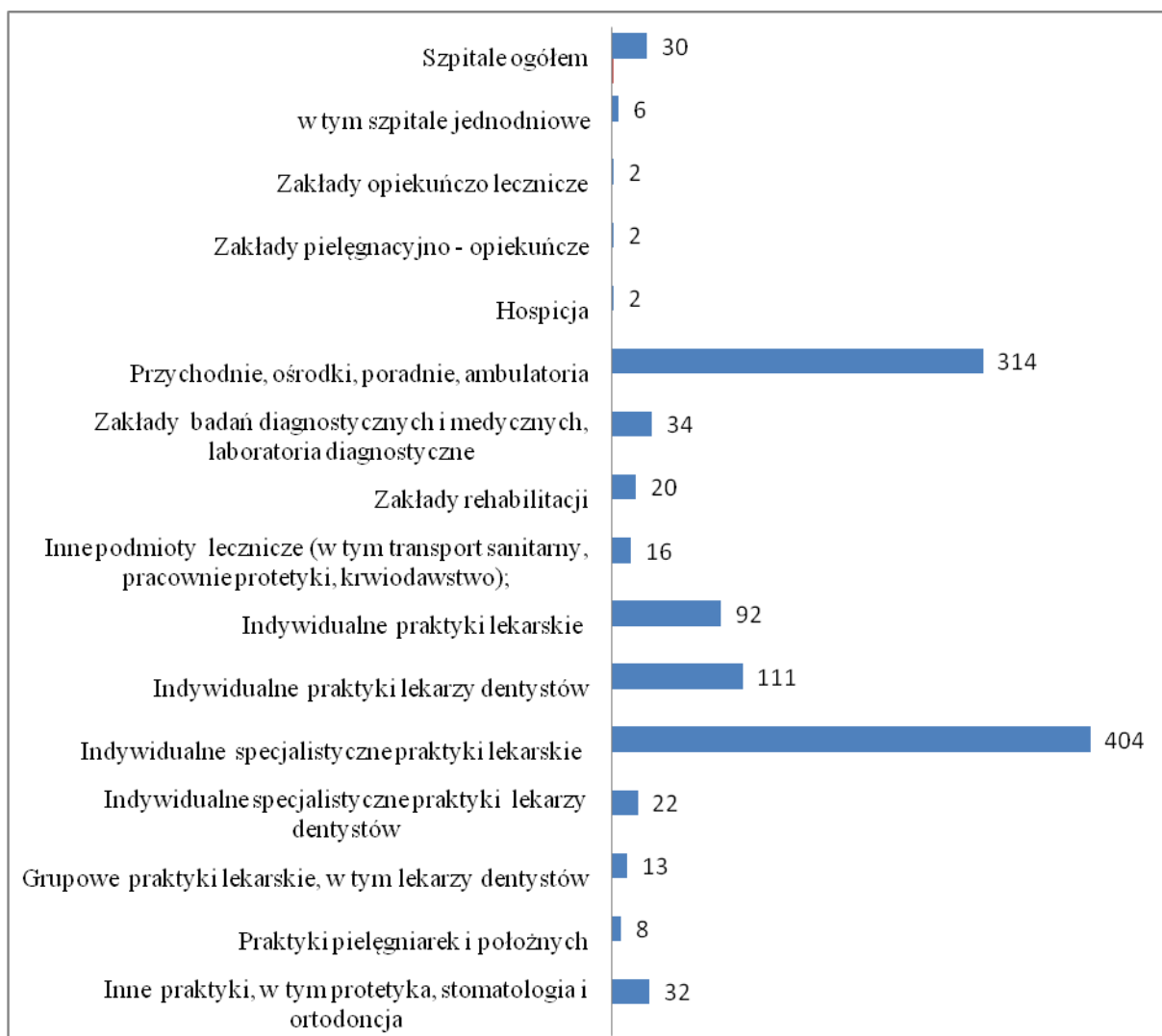
Liczba zgłoszonych niepożądanych odczynów poszczepiennych w latach 2014- 2018r.

Biorąc pod uwagę liczbę populacji w rocznikach objętych obowiązkiem szczepień, schematy szczepień przeciwko określonym chorobom (w ciągu pierwszych dwóch lat życia, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, dziecko otrzymuje ok. 19 iniekcji) i dodatkowe szczepienia zalecane wykonane w 2018 roku u dzieci i osób dorosłych, liczba niepożądanych odczynów poszczepiennych(**81**) stanowi **ok. 0,12% wszystkich szczepień.**

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Ocena stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą

PPIS w Katowicach w roku 2018 nadzorował **1103 podmioty lecznicze**, w których przeprowadzono **425 kontroli**. Nieprawidłowości stwierdzono w **61 obiektach**. Wydano **13 decyzji administracyjnych** i nałożono **30 mandatów**. Mimo to stan sanitarny podmiotów leczniczych należy uznać jako dobry.

Liczba nadzorowanych podmiotów leczniczych w poszczególnych grupach

Szpital

PPIS w Katowicach sprawował nadzór nad **30 szpitalami** na terenie miasta, w tym **6 szpitalami jednodniowymi**, w których przeprowadzono ogółem **134 kontrole** sanitarne.

W roku 2018 rozpoczął działalność medyczną szpital w Katowicach przy ul. Wita Stwosza 41 należący do Geo Medical Sp. z o.o. ul. Bartosza Głowackiego 10, Kraków.

Korytarz oddziału szpitalnego na terenie miasta Katowice (Źródło: Zdjęcie własne)

W trakcie przeprowadzanych kontroli sanitarnych **uchybień stwierdzono w 12 szpitalach**, w tym w **2 szpitalach jednodniowych**. Najczęściej stwierdzano brak prawidłowej realizacji procedury mycia i dezynfekcji rąk, pomieszczeń i wyposażenia, postępowania z odpadami medycznymi, a także procedury izolacji pacjentów w ognisku epidemicznym.

W celu usunięcia nieprawidłowości w większości przypadków wydawano zalecenia pokontrolne. W **7 przypadkach** osobę odpowiedzialną za zaniedbania ukarano grzywną w drodze **mandatu karnego**. Na rzecz **8 szpitali** PPIS w Katowicach wydał **decyzje administracyjne**.

W 3 szpitalach zarządzenia zrealizowano w całości tj. w:

- *Szpitalu Murcki Sp. z o.o. ul. Sokołowskiego 2* - doprowadzono do prawidłowego stanu sanitarno – higienicznego wyposażenie w sali gimnastycznej i podłogi w punkcie pielęgniarskim Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego;
- *Górnośląskim Centrum Medycznym im. prof. Leszka Gieca Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach ul. Ziołowa 45/47* - doprowadzono do prawidłowego stanu sanitarno – higienicznego ściany i sufity w łazienkach dla pacjentów, kaloryfery w niektórych salach chorych oraz drzwi w gabinecie lekarskim Oddziału Psychiatrii i Psychoterapii;
- *Centrum Psychiatrii w Katowicach ul. Korczaka 27* - zapewniono stanowisko higieny rąk dla personelu przy pomieszczeniu magazynowania odpadów medycznych.

W 2 szpitalach zrealizowano niektóre zarządzenia tj. w:

- *Med Holding S.A. NZOZ Szpital Specjalistyczny im. prof. E. Michałowskiego ul. Strzelecka 9* - doprowadzono do prawidłowego stanu sanitarno – higienicznego powierzchnie ścian i łóżek dla pacjentów w salach chorych Oddziału Urologii. Termin zarządzeń odnoszących się do pomieszczeń i wyposażenia Centralnej Sterylizatorni wyznaczono na rok 2021;
- *Samodzielnym Publicznym Szpitalu Kliniknym im. A. Mielęckiego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach ul. Francuska 20/24* - doprowadzono do prawidłowego stanu sanitarno – higienicznego ściany w gabinetach Izby Przyjęć Oddziału Chorób Wewnętrznych i Chemioterapii Onkologicznej, w służbie szatniowej dla personelu Bloku Operacyjnego Otolaryngologii, w służbie szatniowej dla personelu, pokoju socjalnym i korytarzu komunikacyjnym Bloku Operacyjnego Oddziału Chirurgii Szcękowo-Twarzowej oraz ściany, sufity i futryny drzwi w pomieszczeniach Centralnej Sterylizatorni.

Termin pozostałych zarządzeń odnoszących się do pomieszczeń Bloku Operacyjnego Otolaryngologii wyznaczono na 2019 rok.

Ponadto po kontroli w:

- **Uniwersyteckim Centrum Klinicznym im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach ul. Ceglana 35 (obiekt przy ul. Medyków 14)** zmieniono termin wykonania zarządzeń decyzji dotyczących niektórych pomieszczeń i wyposażenia w Oddziale Udarowym na 2019 rok;
- **Szpitalu Zakonu Bonifratrów w Katowicach Sp. z o. o. ul. Markiecki 87** termin realizacji zarządzeń odnośnie pomieszczeń i wyposażenia Bloku Operacyjnego i Centralnej Sterylizatorni wyznaczono na rok 2021.

W roku 2018 w wyniku realizacji zarządzeń decyzji PPIS w Katowicach wydanych w latach 2005 - 2017, **przywrócono prawidłowy stan sanitarno – higieniczny:**

- wyposażenia w poczekalniach dla pacjentów Oddziału Chirurgii Naczyń, Kardiologii, Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej w **NZOZ EuroMedic Kliniki Specjalistyczne Spółka Akcyjna ul. Kościuszki 92 B,**
- ścian i sufitów w Przychodni Kardiologicznej i Poradni Kardiochirurgicznej **Samodzielnego Publicznego Górnośląskiego Centrum Medycznego im. prof. Leszka Gieca Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach ul. Ziołowa 45/47;**
- ścian w budynku do wstępnego magazynowania odpadów medycznych w **Katowickim Centrum Onkologii ul. Raciborska 26;**
- wyposażenia w salach chorych, pokojach zabiegowych oraz podłogi w WC dla pacjentek Oddziału Ginekologiczno - Położniczego z Pododdziałem Ginekologii Onkologicznej, ścian i sufitów w Oddziale Wewnętrznym **Okręgowego Szpitala Kolejowego SPZOZ ul. Panewnicka 65.**

Sala chorych na oddziale endokrynologii ginekologicznej w budynku Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego im. prof. K. Gibińskiego SUM przy ul. Medyków 14 (Źródło: z zasobów szpitala)

Do wykonania pozostają nadal zarządzenia **18 decyzji** wydanych przez PPIS w Katowicach w latach 2005 – 2018 w **6 szpitalach** tj. w:

- Uniwersyteckim Centrum Klinicznym im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach ul. Ceglana 35, (obiekt ul. Medyków14),
- Okręgowym Szpitalu Kolejowym w Katowicach SPZOZ ul. Panewnicka 65,
- Szpitalu Murcki Sp. z o.o. ul. Sokołowskiego 2,
- SPSK nr 7 SUM w Katowicach GCM im. prof. Leszka Gieca ul. Ziołowa 45/47,
- Centrum Psychiatrii w Katowicach ul. Korczaka 27,
- Przychodni „Twoje Zdrowie” ul. Ligocka 3a, (szpital jednodniowy).

System kontroli zakażeń szpitalnych

Odpowiednia kontrola zakażeń szpitalnych jest aktualnie jednym z ważniejszych problemów w zarządzaniu opieką zdrowotną. W roku 2018 PPIS w Katowicach przeprowadził kontrole w zakresie funkcjonowania systemu kontroli

zakażeń szpitalnych w **21** nadzorowanych **szpitalach, nieprawidłowości nie stwierdzono.** Powyższe nie dotyczyło szpitali jednodniowych.

W większości szpitali prowadzono aktywny nadzór nad zakażeniami oraz powołano zespoły ds. polityki antybiotykowej. W czasie kontroli stwierdzano, że w związku ze wzrostem liczby rejestrowanych osób z kolonizacją wieloopornymi szczepami drobnoustrojów z rodzaju Enterobacteriaceae wytwarzającymi karbapenemazy typu: NDM, KPC, OXA – 48, w szpitalach wzrosła liczba badań przesiewowych przeprowadzanych u pacjentów przyjmowanych do szpitala.

W szpitalach wprowadzono formularze oceny ryzyka przy przyjęciu pacjenta, które stanowią dokumentację medyczną pacjenta. Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych przeprowadzały bieżące kontrole wewnętrzne m.in. w zakresie realizacji procedur zapobiegającym zakażeniom i szerzeniu się czynników alarmowych. Przeprowadzano szkolenia personelu zwracając szczególną uwagę na higienę rąk. W sytuacjach izolacji pacjenta z zakażeniem prowadzono edukację pacjenta oraz osób odwiedzających.

Podobnie jak w latach poprzednich dominującym czynnikiem alarmowym będącym przyczyną zakażeń w szpitalach były bakterie *Clostridium difficile* oraz bakterie z rodziny Enterobacteriaceae.

Pod względem postaci klinicznych zakażenia szpitalnego najczęściej rejestrowano zakażenie układu pokarmowego, oddechowego, moczowego i miejsca operowanego.

Ogniska epidemiczne

W roku 2018 do PPIS w Katowicach zgłoszono **13 ognisk epidemicznych z 9 szpitali** (w roku 2017 – 19 ognisk z 6 szpitali).

Dominującą postacią kliniczną były zakażenia bakteryjne przewodu pokarmowego. Jako przyczynę wystąpienia ognisk epidemicznych wskazano w:

- **9 przypadkach etiologię bakteryjną**, w tym zakażenia:
 - ✓ układu pokarmowego *Clostridium difficile* toksyna A i B - 4 przypadki,
 - ✓ *Klebsiella pneumoniae* typ KPC - 2 przypadki,
 - ✓ *Klebsiella pneumoniae* ESBL (+), MBL (+) – 1 przypadek,
 - ✓ *Acinetobacter baumannii* wielolekooporny – 2 przypadki,
- **3 przypadkach etiologię wirusową**, w tym zakażenia:
 - ✓ wirusem grypy typu B - 1 przypadek,
 - ✓ Rotawirusem i Adenowirusem - 1 przypadek,
 - ✓ Norowirusem - 1 przypadek,
- **1 przypadku** na podstawie objawów klinicznych **prawdopodobną etiologię wirusową**.

W ogniskach epidemicznych zarejestrowano ogółem **51 osób**, w tym **50** hospitalizowanych pacjentów i **1** osobę personelu medycznego. Zakażenia zostały potwierdzone badaniem laboratoryjnym u **43 osób**.

W wyniku przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych oraz kontroli sanitarnych nieprawidłowości stwierdzono w **5 szpitalach**. Uchybienia dotyczyły w większości braku prawidłowej realizacji procedury izolacji i usuwane były na skutek wydawanych zaleceń pokontrolnych w terminie natychmiastowym. Ponadto PPIS w Katowicach w **2 przypadkach** za zaniedbania ukarał osobę odpowiedzialną grzywną w drodze **mandatu karnego**.

Pozostałe podmioty udzielające całodobowych świadczeń zdrowotnych

Stan sanitarno - higieniczny nadzorowanych w roku 2018 **4 zakładów opiekuńczych** i **2 hospicjów** był prawidłowy. W trakcie **7 kontroli** sprawdzono stan sanitarny pomieszczeń i wyposażenia oraz realizację obowiązujących procedur zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych – **nieprawidłowości nie stwierdzono.**

Podmioty lecznicze udzielające ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych

Stanowisko higieny rąk w ambulatorium na terenie miasta Katowice (Źródło: Zdjęcie własne)

W nadzorowanych **382 obiektach ambulatoryjnych** w minionym roku przeprowadzono **209 kontroli w 137 obiektach.** Nieprawidłowości stwierdzono w **32 obiektach (23 %)** i najczęściej dotyczyły one:

- ✓ braku aktualizacji procedury postępowania z odpadami medycznymi,
- ✓ nieprawidłowo opracowanej procedury postępowania poekspozycyjnego,
- ✓ braku opracowanej procedury stosowania środków ochrony indywidualnej,
- ✓ zniszczonych, brudnych powierzchni sprzętu do sprzątnięcia oraz wyposażenia,
- ✓ braku wszystkich oznaczeń identyfikujących na pojemnikach z odpadami medycznymi,
- ✓ braku pojemników do transportu wewnętrznego odpadów medycznych,
- ✓ braku środka do dezynfekcji rąk, a także środka do powierzchni skażonej materiałem biologicznym,
- ✓ używania przeterminowanych wyrobów medycznych.

W związku z powyższym PPIS w Katowicach wydał zalecenia, a w **13** przypadkach nałożył **mandat karny**. Ponadto na rzecz **5 podmiotów** wydano **decyzje** administracyjne.

W 4 obiektach zarządzenia wykonano terminowo tj.w:

- ✓ *Zespole Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych ul. Powstańców 31* - doprowadzono do prawidłowego stanu sanitarno – higienicznego wyposażenie w punkcie poboru krwi w Centralnym Laboratorium oraz zapewniono dopływ ciepłej wody do umywalki w pomieszczeniu higieniczno - sanitarnym dla pacjentów;
- ✓ *Med. Centrum Specjalistyczne Centrum Stomatologiczne Krzysztof Mróz Plac Wolności 4* – zapewniono miejsce do mycia i dezynfekcji środków do transportu wewnętrznego odpadów medycznych;
- ✓ *NZOZ HELIMED Zakład Rehabilitacji Leczniczej ul. Panewnicka 65* - doprowadzono do prawidłowego stanu sanitarno – higienicznego wyposażenie niektórych pomieszczeń;
- ✓ *NZOZ "DERRATA" ul. Boya Żeleńskiego 100* - doprowadzono do prawidłowego stanu sanitarno – higienicznego wyposażenie i pomieszczenia.

W *Centrum Medycznym Szopienice Sp. z o.o. ul. Wiosny Ludów 24* termin realizacji zarządzeń dotyczących ścian w punkcie sterylizacji wyznaczono na rok 2019.

Praktyki zawodowe

Pod nadzorem PPIS w Katowicach w roku 2018 były **682 podmioty lecznicze**, w tym specjalistyczne i indywidualne gabinety lekarskie, praktyki pielęgniarek i położnych oraz inne obiekty usługowo medyczne. Przeprowadzono **71 kontroli** w **53 obiektach**.

Nieprawidłowości stwierdzono w **14 obiektach (26 %)**, w tym w **9 specjalistycznych praktykach stomatologicznych**, w **4 specjalistycznych praktykach ginekologicznych** i **1 protetyce**. Nieprawidłowości najczęściej dotyczyły:

- ✓ braku aktualizacji procedury postępowania z odpadami medycznymi,
- ✓ brudnych powierzchni wyposażenia gabinetów,

- ✓ nieprawidłowej realizacji procedury sterylizacji wyrobów medycznych, dezynfekcji powierzchni skażonej materiałem biologicznym oraz postępowania z odpadami medycznymi zakaźnymi.

Wszystkie nieprawidłowości zostały usunięte na skutek wydanych zaleceń pokontrolnych. W **10 przypadkach** właściciela podmiotu leczniczego ukarano **mandatem**.

2. Podmioty lecznicze jako zakłady pracy

W minionym roku prowadzony przez PPIS w Katowicach bieżący nadzór nad podmiotami leczniczymi dotyczył również przestrzegania przepisów odnośnie ogólnych wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy, stosowania niebezpiecznych substancji stwarzających zagrożenie i ich mieszanin, czynników rakotwórczych i szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy, a także stosowania cytostatyków.

Na terenie miasta skontrolowano **12 szpitali i 10 przychodni** przeprowadzając w nich **24 kontrole** sanitarne.

W **3 podmiotach leczniczych (14 %)** stwierdzono nieprawidłowości. PPIS w Katowicach wydał **3 decyzje** administracyjne, których zarządzenia dotyczyły:

- niedostatecznej liczby szaf na odzież własną oraz odzież roboczą i ochronną przeznaczonych do indywidualnego użytku każdego pracownika;
- braku natrysków (pryszniców) do przemywania oczu dla pracowników narażonych na niebezpieczeństwo obłania środkami żrącymi,
- przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu na stanowiskach pracy.

Zarządzenia jednej z nich wykonano, natomiast termin realizacji pozostałych dwóch wyznaczono na rok 2019.

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności

PPIS w Katowicach w 2018r. prowadził nadzór w zakresie urzędowej kontroli żywności, sprawdzając przedsiębiorców pod względem zapewnienia przez nich bezpieczeństwa procesu produkcji i wprowadzania do obrotu żywności.

Działania kontrolne prowadzono w zakładach produkcji żywności, obiektach obrotu żywnością, żywienia zbiorowego oraz w wytwórniach i miejscach obrotu materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, a także w miejscach produkcji i obrotu kosmetykami.

W 3710 obiektach znajdujących się w ewidencji PPIS w Katowicach przeprowadzono **2730 kontroli** sanitarnych.

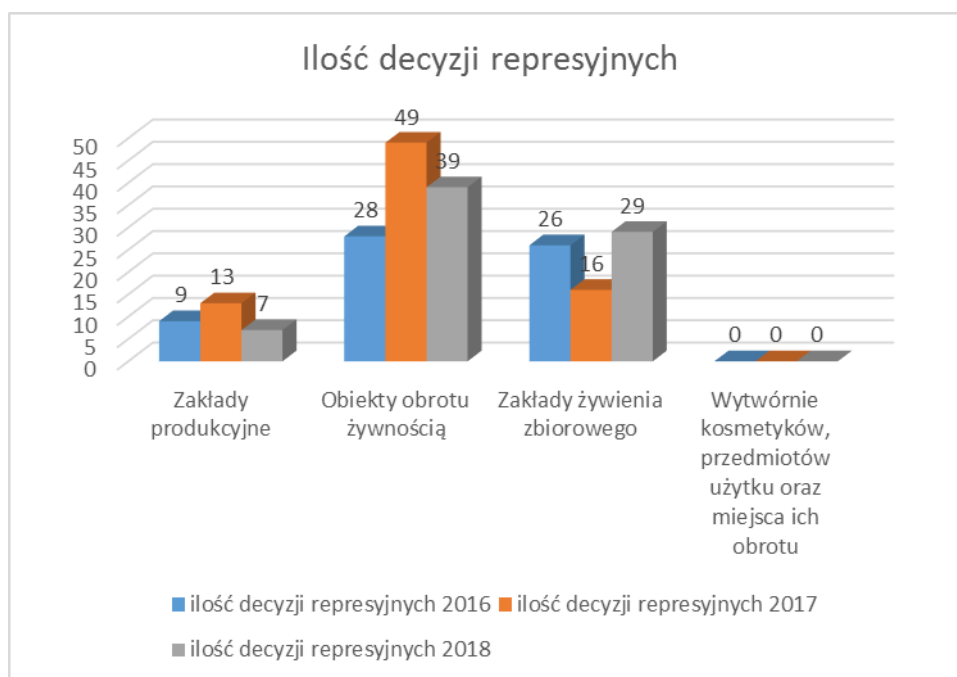
Obiekty żywieniowo-żywnościowe w Katowicach objęte nadzorem w 2018r.

W wyniku podjętych działań wydano **75 decyzji nakazujących** usunięcie stwierdzonych uchybień, w tym **16 decyzji zakazujących** wprowadzenia środków spożywczych do obrotu handlowego. Wydano również **300 decyzji** płatniczych na łączną kwotę 135 177,00zł.

Winnych zaniedbań ukarano **190** grzywnami w **drodze mandatów karnych** na łączną kwotę 37 000,00zł.

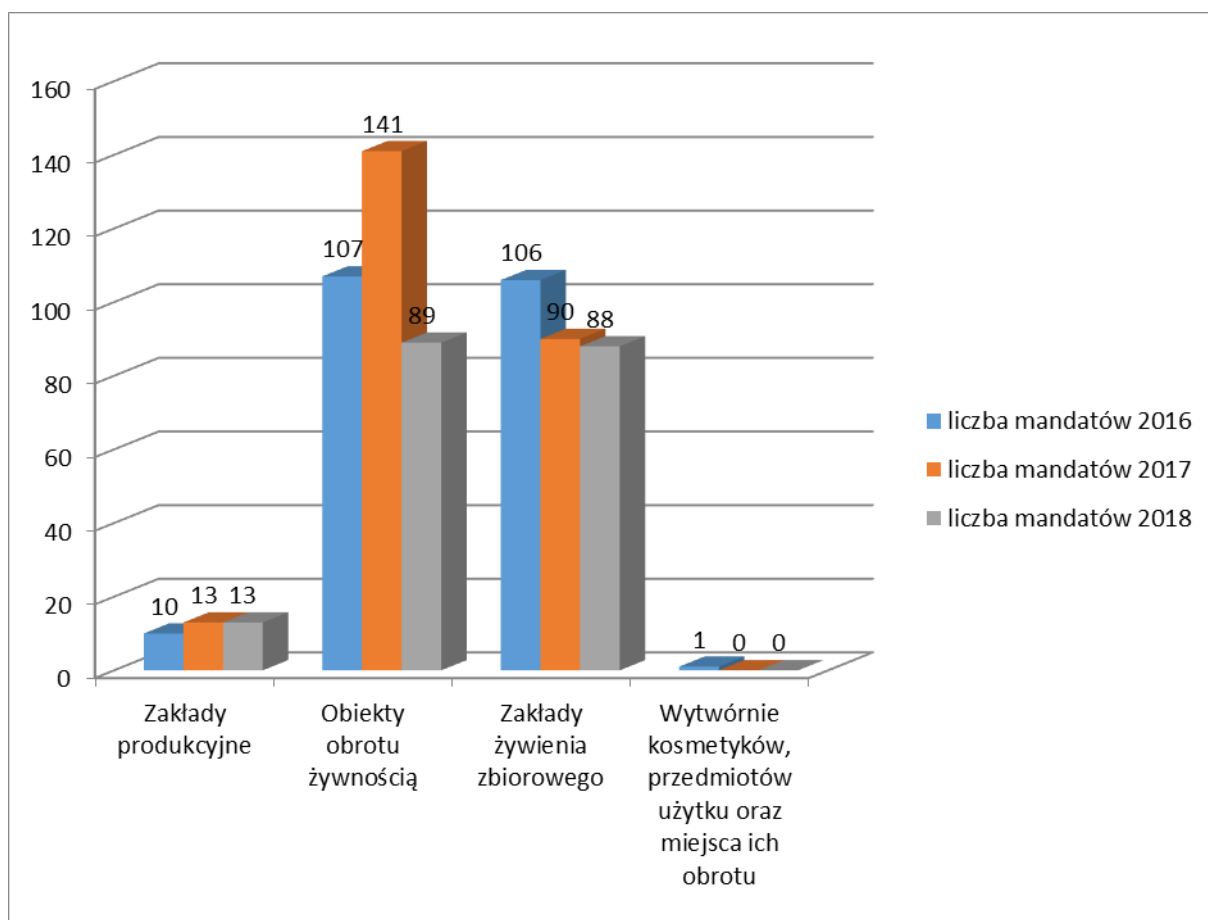
	Kontrole			Decyzje represyjne			Mandaty		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Zakłady produkcyjne	468	540	467	9	13	7	10	13	13
Obiekty obrotu żywnością	1409	1492	1242	28	49	39	108	141	89
Zakłady żywienia zbiorowego	1182	1102	892	26	16	29	106	90	88
Wytwornie kosmetyków, przedmiotów użytku oraz miejsca ich obrotu	139	101	129	0	0	0	1	0	0
RAZEM	3198	3235	2730	63	78	75	224	244	190

Zestawienie działań kontrolnych w latach 2016 – 2018 w poszczególnych grupach obiektów.

Zestawienie liczby wydanych decyzji w poszczególnych grupach obiektów w latach 2016 – 2018.

W 2018 roku co 36 kontrole kończyła się wydaniem decyzji represyjnej, a co 14 kontrole skutkowało nałożeniem mandatu karnego.

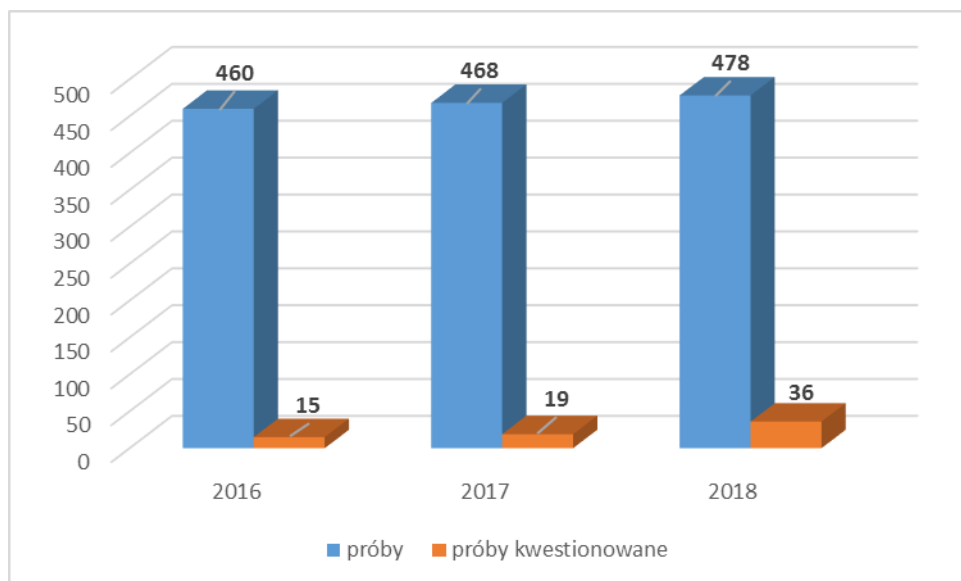
Liczba nałożonych mandatów karnych w poszczególnych grupach obiektów w latach 2016 - 2018

1. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz suplementów diety

Badania prób żywności

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego **pobrano do badań laboratoryjnych 478 prób żywności, przedmiotów do kontaktu z żywnością i kosmetyków.**

Badania te są akredytowane lub objęte systemem jakości.

Porównanie ilości próbek żywności i przedmiotów użytku pobranych i kwestionowanych w latach 2016 - 2018.

W roku 2018 kwestionowano **36 prób**, w tym **23 za parametry mikrobiologiczne**:

- **3 próby mięsa drobiowego** z uwagi na obecność termofilnych *Campylobacter*;
 - **20 prób mięsa drobiowego** z uwagi na obecność pałeczek *Salmonella*;
- oraz:
- **3 próby posiłku obiadowego w żłobkach** ze względu na **obniżoną zawartość energii**;
 - **1 próbę chleba mieszanego**, w której stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu **zawartości mikotoksyn**;
 - **9 prób wytrzepek z koszyczków oraz zmiotek** za **obecność szkodników zbożowo-mącznych** oraz ich pozostałości.

Odsetek prób kwestionowanych wzrósł i w roku 2018 wyniósł **7,53 %** zbadanych prób, w roku 2017 - 4,05%, a w roku 2016 - 3,26 % zbadanych prób.

Próby pobierano i przekazano do badań w kierunku:

- zanieczyszczeń mikrobiologicznych - **232 próby**, w tym **23 próby kwestionowano**;
- obecności zanieczyszczeń biologicznych w piekarniach - **15 prób** sanitarnych, w tym **9 prób kwestionowano**;
- zanieczyszczeń mikotoksynami - **14 prób**, w tym **1 próba kwestionowano**;
- kaloryczności - **4 próby** posiłków obiadowych, w tym **3 próby kwestionowano**;

- oceny sensorycznej- 52 próby;
- zanieczyszczeń metalami szkodliwymi dla zdrowia – 33 próby;
- substancji dodatkowych - 24 próby;
- zanieczyszczeń biologicznych i fizycznych - 21 prób;
- zanieczyszczeń azotanami - 6 prób;
- analityki i znakowania - 6 prób;
- promieniotwórczości - 2 próby;

wyniki , których były niekwestionowane.

Ponadto pobrano do badań **4 próby** materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz **4 próby** kosmetyków. **Próby nie były kwestionowane.**

Zlecono również przeprowadzenie badań dla **61 prób** w laboratoriach poza strukturą Wojewódzkiego Zintegrowanego Laboratorium, m.in. w kierunku obecności cytryniny, pestycydów, akryloamidu, WWA, karbaminianu etylu .

Nie stwierdzono prób kwestionowanych.

W 2018 roku w zakresie **oceny znakowania oceniono 238 prób środków spożywczych, kosmetyków oraz przedmiotów użytku.** Wymaganiem przepisom **nie odpowiadało 19 prób** (tj. **7,99 %**). Stwierdzone nieprawidłowości to:

- użycie nieprawidłowego sformułowania „skład” zamiast „składniki”;
- wprowadzanie konsumenta w błąd odnośnie tożsamości środka spożywczego, nazwa nie wskazująca jednoznacznie na rodzaj czy kategorie produktu;
- brak obowiązkowych danych szczegółowych tj. nazwy żywności, danych odnośnie ilości określonych składników, informacji o wartości odżywczej,
- nieprawidłowa kolejność wykazu składników środka spożywczego, niezachowana kolejność malejąca;
- brak umieszczenia nazwy środka obok sformułowania „zawiera substancje słodzące”
- wprowadzanie konsumenta w błąd co do rodzaju środka spożywczego, poprzez użycie nazwy „syrop” sugerującej zagęszczony roztwór cukru (>45%), gdzie w wykazie składników na pierwszym miejscu jest woda, a nie cukier;
- wartość energetyczna i ilość składników odżywczych przedstawiona w formie liniowym zamiast w formie tabeli z wyrównanymi liczbami;

- zastosowanie sformułowania „data przydatności do spożycia” zamiast „najlepiej spożyć przed” dotyczącym daty minimalnej trwałości;
- brak pisemnej deklaracji zgodności.

Nadzór nad przedmiotami użytku i kosmetykami

Przeprowadzono **10 kontroli** w wytwórniach materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i miejscach ich obrotu oraz **16 kontroli** w wytwórniach kosmetyków i miejscach ich obrotu.

Stan sanitarno - higieniczny obiektów nie budził zastrzeżeń.

Rodzaj obiektu	Liczba obiektów prowadzących działalność	
	Rok 2017	Rok 2018
Wytwórnie ogółem:	6	6
w tym, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	2	2
produkcji, konfekcjonowania kosmetyków	4	4
Miejsca obrotu ogółem:	44	55
w tym, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	18	22
kosmetykami	26	33

Wytwórnie i miejsca obrotu przedmiotami użytku i kosmetykami w latach 2017 – 2018

Suplementy diety

W rejestrze obiektów nadzorowanych przez PPIS w Katowicach w 2018r. figurowało **16 hurtowni suplementów diety**. W obiektach tych przeprowadzono **10 kontroli** sanitarnych i były one **bezusterkowe**.

Pobrano do badań laboratoryjnych **18 prób suplementów diety**. Nie stwierdzono prób kwestionowanych.

2. Powiadomienia typu RASFF I RAPEX

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) oraz Niebezpiecznych Produktach Nieżywnościowych (RAPEX) to systemy przekazywania informacji między urzędami ds. kontroli żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków.

W przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwia on sprawne i szybkie przekazywanie informacji, które są oceniane i jeżeli istnieje zagrożenie zdrowia konsumentów podejmowane są działania określone procedurami.

W 2018 roku otrzymano **2 powiadomienia RAPEX** oraz **72 powiadomienia alarmowe i informacyjne** w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych **RASFF**.

Przyczynami dla których dany produkt został zgłoszony do systemu RASFF i RAPEX było m.in.:

- przekroczenie parametrów mikrobiologicznych w następujących produktach: przyprawy, woda źródlana, produktach mięsnych;
- zawartość nieautoryzowanych substancji w suplementach diety;
- przekroczenie poziomu rtęci w barwniku spożywczym;
- migracja pierwszorzędowych amin i pochodnych z produktów z poliamidu oraz kadmu w przedmiotach szklanych;
- obecność zanieczyszczeń fizycznych w słodyczach i napojach;
- przekroczenie poziomu mikotoksyn w przetworach zbożowo-mącznych i owocach suszonych;
- stwierdzenie napromieniania w produkcie pn. „Żabie udka”;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu cyjanowodoru w pestkach moreli;
- przekroczenie poziomu lazalocydu tj. antybiotyku w jajkach;
- stwierdzenie nikotyny w suszonych owocach
- wprowadzanie do obrotu suplementu diety, którego skład jest tożsamy ze składem produktu leczniczego;
- obecność substancji alergicznych w kosmetyku.

W obiektach monitorowano proces wycofywania tych produktów z obrotu handlowego. W większości przypadków producenci lub dystrybutorzy sami podejmowali takie działania.

Kategorie produktów	Powiadomienia alarmowe	Powiadomienia informacyjne
Mięso i przetwory mięsne	6	2
Przetwory zbożowo - mączne	7	0
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	2	0
Wody mineralne i napoje bezalkoholowe	7	1
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	7	0
Zioła i przyprawy	6	0
Suplementy diety	6	0
Inne (owoce suszone, warzywa świeże i mrożone, jajka, kawa, ser)	23	5
RAPEX (dot. produktów kosmetycznych)	2	0
Razem	66	8

W 2018 roku PPIS w Katowicach zgłosił do Systemu RASFF **5 produktów**:

- filet z piersi kurczaka
- ćwiartka z kurczaka
- mięso mielone wieprzowo-wołowe do smażenia
- podudzie z kurczaka świeże, klasa A
- szpinak

Wszystkie zgłoszenia związane były z zanieczyszczeniami mikrobiologicznymi.

2. Zakłady produkcyjne

W ewidencji PPIS w Katowicach w minionym roku figurowało **119 zakładów produkcyjnych** tj.:

- 11 wytwórni lodów,
- 6 automatów do lodów,
- 1 wytwórnia tłuszczów roślinnych,

Ciastkarnia w Katowicach (źródło własne)

- 44 piekarnie,
- 22 ciastkarnie,
- 2 browary,
- 4 zakłady garmażeryjne,
- 3 wytwórnie cukiernicze,
- 2 wytwórnie koncentratów spożywczych,
- 24 inne wytwórnie (zakłady konfekcjonowania ciastek, bakalii oraz zakład produkcji żuru).

Największym zakładem produkcyjnym na nadzorowanym terenie jest Zakład Produkcyjny UNILEVER, gdzie konfekcjonowana jest herbata.

W roku 2018 w obiektach tej grupy przeprowadzono **467 kontroli** sanitarnych, które skutkowały nałożeniem **13 mandatów** karnych, na łączną kwotę 2 800,00zł. Najczęściej stwierdzano:

- brak prawidłowej informacji dla konsumentów odnośnie znakowania środków spożywczych sprzedawanych „luzem”,
- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych,
- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny w pomieszczeniach zakładów,
- obecność szkodników zbożowo-mącznych,
- brak do wglądu dokumentacji GHP, GMP i HACCP,
- zły stan techniczny ścian, sufitów, stolarki okiennej i drzwiowej.

W wyniku **7 kontroli** PPIS w Katowicach wydał **decyzje** nakazując właścicielom zakładów przywrócenie właściwego stanu sanitarno – higienicznego w obiektach. Zarządzano również przeprowadzenie skutecznej dezynsekcji w pomieszczeniach produkcyjnych oraz prowadzenie na bieżąco dokumentacji dotyczącej procedur GHP i HACCP.

W obiektach tych **pobrano 96 prób do badań laboratoryjnych, z czego zakwestionowano 9 prób zmiotek oraz wytrzepek z koszyczków** pobranych w piekarni za obecność szkodników zbożowo-mącznych.

4. Obiekty obrotu żywnością

PPIS w Katowicach w 2018r. nadzorował **2039 obiektów obrotu żywnością** w tym:

- 1216 sklepów spożywczych, w tym 20 hiper- i supermarketów,
- 271 magazynów hurtowych,
- 40 środków transportu,
- 276 kiosków,
- 59 obiektów ruchomych i tymczasowych,
- 177 innych obiektów obrotu żywnością.

Przeprowadzono w nich **1242 kontrole** sanitarne, w wyniku których PPIS w Katowicach wydał **39 decyzji** represyjnych. Za stwierdzone usterki sanitarne nałożył **89 mandatów** karnych, na kwotę 17 750,00zł. Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami były:

- brak bieżącej czystości i porządku w sali sprzedaży i w zapleczu,
- sprzedaż środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia oraz nieprawidłowo oznakowanych,
- eksponowanie środków spożywczych na ladzie sprzedaży bez zabezpieczenia od strony klienta,
- brak prowadzonej na bieżąco dokumentacji GHP,
- niedostosowanie ilości środków spożywczych do warunków lokalowych.

W 2018 roku złożono do ŚPWIS **6 wniosków o wymierzenie kary pieniężnej za:**

- prowadzenie sprzedaży suplementów diety przez internet bez złożenia wniosku o wpis do rejestru PSSE w Katowicach,
- nieprzestrzeganie wymagań w zakresie znakowania i prezentacji suplementów diety,
- prowadzenie działalności związanej ze sprzedażą środków spożywczych bez złożenia wniosku o wpis i rejestrację zakładów (2 wnioski),
- prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzającą (2 wnioski).

W obiektach obrotu żywnością **pobrano do badań laboratoryjnych 374 próby** żywności, kosmetyków oraz przedmiotów użytku, z czego **zakwestionowano 24 próby**.

Przyczyną kwestionowania była obecność pałeczek Salmonella w 20 próbach mięsa drobiowego, termofilnych Campylobacter w 3 próbach mięsa drobiowego oraz przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu obecności ochratoksyny A w 1 próbie chleba mieszanego.

Sklep piekarniczo-cukierniczy KRÓL w Katowicach (źródło własne)

Super i hipermarkety oraz sklepy należące do sieci: „Żabka”, „Biedronka”, „Lidl” i „Freshmarket”.

W minionym roku PPIS w Katowicach nadzorował na terenie miasta **20 super - i hipermarketów**. W sklepach tych przeprowadzono **47 kontroli** sanitarnych. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono **3 mandaty** karne na kwotę 750,00zł.

W **102 sklepach** należących do sieci „Żabka” przeprowadzono łącznie **105 kontroli** sanitarnych, w trakcie których nałożono **10 mandatów** karnych na kwotę 1700,00 zł. PPIS w Katowicach wydał **4 decyzje** administracyjne zarządzając przywrócenie właściwego stanu sanitarno – technicznego w sklepach.

W **3 sklepach** sieci „Freshmarket” przeprowadzono **10 kontroli** sanitarnych. W **3 przypadkach** stwierdzono nieprawidłowości skutkujące nałożeniem **mandatów** karnych na kwotę 450,00zł oraz wydana została **1 decyzja** administracyjna.

W **20 sklepach** należących do sieci „Biedronka” przeprowadzono **32 kontrole** sanitarne i nałożono **5 mandatów** na kwotę 650,00zł oraz wydano **1 decyzję** administracyjną, w związku z nieprawidłowym stanem technicznym pomieszczeń sklepu.

W **13 sklepach** sieci „LIDL” przeprowadzono **13 kontroli** sanitarnych i **nieprawidłowości nie stwierdzono**.

Targowiska

Na terenie miasta funkcjonują **3** duże **hale targowe** tj.: przy ul. Pukowca, ul. Bocheńskiego 99b i ul. Obroki 130.

Hurtowa sprzedaż warzyw prowadzona jest w **24 hurtowniach** przy ul. Bocheńskiego oraz w **68 hurtowniach** przy ul. Pukowca.

W roku 2018 przeprowadzono w nich **7 kontroli sanitarnych**.

W **2 hurtowniach** stwierdzono sprzedaż warzyw i owoców o niewłaściwej jakości zdrowotnej i bez prawidłowego oznakowania oraz brak opracowanych w wdrożonych procedur dobrych praktyk higienicznych (GHP) i systemu HACCP.

Za stwierdzone uchybienia osoby odpowiedzialne ukarano **grzywnami w drodze mandatów karnych** w łącznej wysokości 600,00zł.

PPIS w Katowicach wydał również **2 decyzje** nakazujące usunięcie nieprawidłowości, w tym **1 zakazującą** wprowadzania do obrotu warzyw i owoców o niewłaściwej jakości zdrowotnej.

Na terenie Śląskiego Rynku Hurtowego „Obroki” nadzorowano **108 podmiotów** prowadzących działalność w zakresie **hurtowej sprzedaży środków spożywczych** oraz **1** prowadzący działalność gastronomiczną. Przeprowadzono w nich **94 kontrole** sanitarne.

W **8 przypadkach** stwierdzono uchybienia sanitarne, z powodu których nałożono **8 mandatów** karnych w łącznej wysokości 1500,00zł oraz wydano **4 decyzje** nakazujące usunięcie nieprawidłowości. Stwierdzono m. in. nieprawidłowe oznakowanie oferowanych do sprzedaży środków spożywczych oraz niezachowany stan sanitarno - higieniczny w obiektach.

Obiekty ruchome i tymczasowe

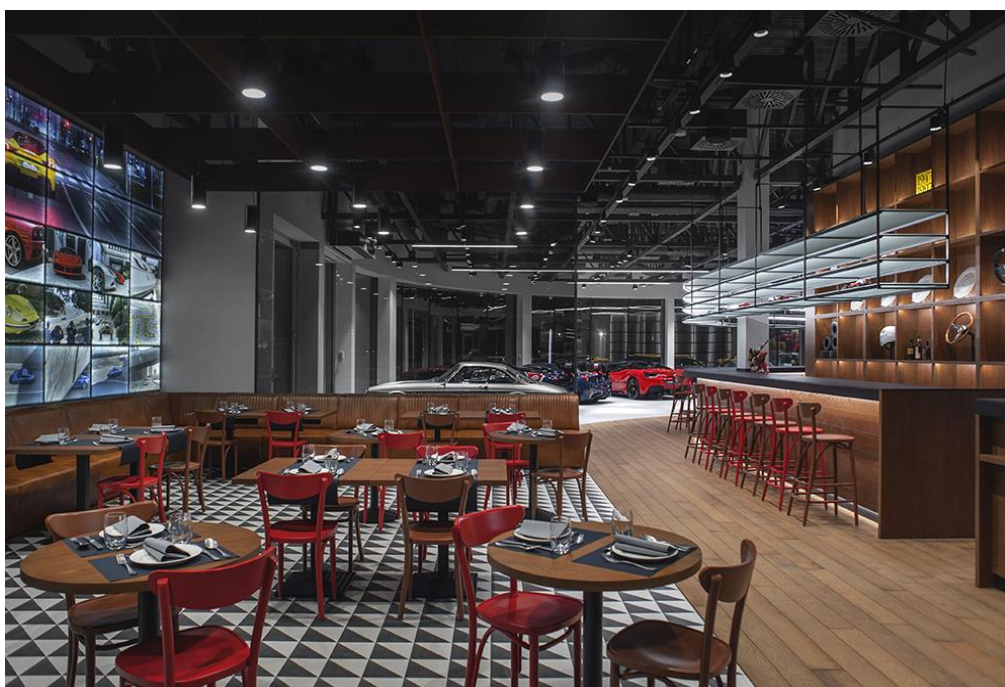
W ewidencji PPIS w Katowicach w 2018 roku figurowało **59 ruchomych i tymczasowych punktów sprzedaży** tj.: stoiska w pasażach handlowych, gdzie sprzedawane były wędliny, pieczywo, słodycze, napoje oraz ruchome przyczepy gastronomiczne, punkty sprzedaży obwarzanek i stragany.

W roku 2018 przeprowadzono w tej grupie obiektów **20 kontroli** sanitarnych, podczas których **nie stwierdzono nieprawidłowości**.

5. Zakłady żywienia zbiorowego

Na terenie miasta w 2018r. działało **1491 obiektów żywienia zbiorowego**, w tym:

- 533 restauracje i bary,
- 576 punktów małej gastronomii,
- 46 bufetów w zakładach pracy,
- 26 bloków żywienia w szpitalach,
- 66 stołówek szkolnych,
- 124 bloki żywienia w przedszkolach,
- 37 bloków żywienia w żłobkach i domach małego dziecka,
- 17 bloków żywienia w domach pomocy społecznej
- 66 pozostałych (tj. stołówki w zakładach pracy i studenckie, areszcie i w zakładach opiekuńczo - leczniczych i opiekuńczo – wychowawczych i zakładów usług cateringowych).

Restauracja przy salonie samochodowym (źródło własne)

Przeprowadzono w nich **892 kontrole**, w trakcie których nałożono **88 mandatów**, na kwotę 16 450,00zł. Ponadto PPIS w Katowicach wydał **29 decyzji** zarządzając przywrócenie właściwego stanu sanitarnego w obiektach.

Najczęściej uchybienia stwierdzano w barach i restauracjach oraz w punktach małej gastronomii tj.:

- brak bieżącej czystości i porządku w obiektach,
- nieprawidłowo zabezpieczone naczynia jednorazowego użytku,
- brak zaplecza magazynowego,
- nagromadzenie sprzętu i surowców na małej powierzchni,
- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych.

W roku 2018 **złożono do ŚPWIS 1 wniosek o wymierzenie kary pieniężnej** za prowadzenie działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i **2 wnioski** za prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzenia.

W zakładach żywienia zbiorowego **pobrano 23 próby do badań laboratoryjnych** **Kwestionowano 3 próby** posiłku obiadowego ze względu na zaniżoną kaloryczność.

Silesia City Center

Ważnym kompleksem obiektów żywieniowo - żywnościowych jest Centrum Handlowe Silesia City Center przy ul. Chorzowskiej 107. Na terenie centrum handlowego zlokalizowanych są łącznie **57 obiekty żywieniowo – żywnościowych, w tym 35 gastronomicznych**. Działają tam również sklepy spożywcze, hipermarket TESCO i piekarnia TESCO.

W 2018 roku w CH Silesia City Center przeprowadzono **28 kontroli** sanitarnych, nałożono **4 mandaty** karne na kwotę 850,00zł. Stwierdzone uchybienia dotyczyły nieprawidłowości sanitarno-higienicznych w pomieszczeniach, wprowadzania do obrotu środków spożywczych bez prawidłowego oznakowania, braku dokumentacji.

Galeria Katowicka

W minionym roku w Galerii Katowickiej działalność prowadziło **28 zakładów żywienia zbiorowego** w tym kawiarnie, restauracje, punkty gastronomiczne oraz **9 sklepów spożywczych i 4 sklepy drogeryjne**.

Przeprowadzono w nich **21 kontroli** sanitarnych. W **2 obiektach gastronomicznych** kontrole skutkowały nałożeniem **mandatów** w łącznej kwocie 300,00zł za nieprawidłowy stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń, sprzętu, urządzeń i niezachowanie segregacji w urządzeniach chłodniczych.

Centrum Handlowe Supersam

W Centrum Handlowym Supersam funkcjonowały **4 sklepy spożywcze, 5 zkładów żywienia zbiorowego**, w tym punkt małej gastronomii, punkt sprzedaży środków spożywczych w sklepie wielobranżowym oraz sklep drogerijny.

W obiektach tych przeprowadzono łącznie **4 kontrole oraz wydano 1 decyzję** nakazującą zapewnienie konsumentowi finalnemu dostęp do informacji wymaganej w przypadku środków spożywczych niepakowanych, w tym alergenów.

Centrum Handlowe LIBERO

W 2018 roku rozpoczęła działalność Galeria LIBERO, na terenie której zlokalizowanych jest **36 obiektów żywnościowo - żywnościowych**.

Przeprowadzono **26 kontroli zatwierdzających zakłady** do prowadzenia działalności tj. sklepy, restauracje, kawiarnie i lokale gastronomiczne. Ponadto 10 punktów oferujących do sprzedaży suplementy diety i przedmioty użytku zostało wpisanych do rejestru zakładów prowadzonego przez PPIS w Katowicach.

Galeria LIBERO w Katowicach

Dworzec PKP

Na terenie dworca PKP znajduje się **19 obiektów żywniowo - żywnościowych**, w których przeprowadzono **9 kontrole** sanitarnych i **nie stwierdzono nieprawidłowości**.

Żywnienie w placówkach oświatowo-wychowawczych

W ewidencji PPIS w Katowicach figurowało **66 bloków żywniowych w szkołach**, w których przygotowuje się posiłki na miejscu oraz **16 stołówek szkolnych** działających w oparciu o catering.

Ogółem przeprowadzono w nich **63 kontrole**. Nałożono **1 mandat** karny w kwocie 200,00zł, za nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, urządzeń, brudne podłogi, urządzenia chłodnicze i zamrażalnicze.

Ponadto w okresie ferii zimowych i wakacji letnich przeprowadzono **14 kontrole** kuchni w szkołach przygotowujących posiłki dla uczestników wypoczynku. Stan sanitarny obiektów nie budził zastrzeżeń.

PPIS w Katowicach nadzorował **124 kuchnie przedszkolne**, w tym 40 działających w oparciu o catering. Przeprowadzono w nich **57 kontrole** sanitarnych.

W wyniku prowadzonych działań w **1 przedszkolu** stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny, za co osobę odpowiedzialną **ukarano mandatem** w wysokości 100,00zł. W **2 placówkach** stwierdzono nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń tj. brudne ściany i sufity, podłogi oraz zniszczone meble kuchenne. Powyższe skutkowało wydaniem **2 decyzji** nakazujących usunięcie uchybień.

W roku 2018 **przeprowadzono ocenę teoretyczną żywienia w 12 przedszkolach**. Ocenę przeprowadzono przy zastosowaniu programu komputerowego Aliant.

Stwierdzono, że w **11 przedszkolach** w podawanych posiłkach obniżona była zawartość wapnia, w **7** zawartość żelaza, a w **5** wartość energetyczna. W 2 przedszkolach w posiłkach podwyższona była zawartość białka i tłuszczu, a w **1** zawartość tłuszczu była zaniżona.

W działających **37 żłobkach** przeprowadzono **23 kontrole** sanitarne i **nieprawidłowości nie stwierdzono**.

W **5 żłobkach oceniono teoretycznie jakość prowadzonego żywienia**. Ocenę przeprowadzono w oparciu o dane magazynowe z dekady przy zastosowaniu programu Aliant.

Analiza wykazała, że w posiłkach we wszystkich żłobkach była niewystarczająca zawartość wapnia, w 4 żłobkach stwierdzono zawyżoną zawartość białka, w 3 zaniżoną zawartość tłuszczu, w 1 zaniżoną zawartość węglowodanów, w 2 żłobkach zawartość żelaza była zaniżona, a w 1 podwyższona.

Ponadto w **4 żłobkach pobrano do badań laboratoryjnych posiłki obiadowe** i stwierdzono, że we wszystkich żłobkach w posiłkach zaniżona była zawartość tłuszczu, natomiast zawartość białka była zawyżona. Ponadto w 2 posiłkach zaniżona była wartość kaloryczna, a w 1 zawartość węglowodanów.

Żywnienie w podmiotach leczniczych

Przeprowadzono **13 kontroli** sanitarnych w **26 podmiotach** leczniczych na terenie Katowic tj.: w kuchniach szpitalnych i kuchenkach oddziałowych, w zakładach opiekuńczo-leczniczych oraz w hospicjach i stacji dializ.

W 10 placówkach spośród skontrolowanych, posiłki dla pacjentów dostarczane były przez firmy cateringowe, a w 3 przygotowywane były w kuchniach szpitalnych tj. w:

- SP Szpitalu Klinicznym nr 7 SUM GCM im. prof. L. Gieca ul. Ziołowa 45/47,
- Uniwersyteckim Centrum Klinicznym im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach ul. Ceglana 35,
- SP Szpitalu Klinicznym im. A. Mielęckiego SUM ul. Francuska 20/24,

Bieżący stan sanitarny w obiektach nie budził zastrzeżeń.

6. Import, eksport

W związku z prowadzonym nadzorem nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeprowadzono **482 kontrole**, w tym **14 kontroli** środków transportu.

Skontrolowano **343** partie środków spożywczych, **103** partie przedmiotów użytku. Oceniono **169** partii towarów przeznaczonych na eksport.

Eldom w Katowicach (źródło własne)

Wstępnej ocenie organoleptycznej poddano **379 środków**, w tym **36 partii eksportowych**, laboratoryjnie zbadano **1 próbę**. Wydano **446 świadectw jakości zdrowotnej dotyczących środków z importu** oraz **36 z eksportu**.

Wszystkie środki spożywcze dopuszczono do wprowadzenia do obrotu na terytorium Polski.

7. Imprezy masowe

W czerwcu 2018 roku w czasie trwania festiwalu „**Tauron Nowa Muzyka**” **skontrolowano 15 punktów gastronomicznych**. Punkty te zlokalizowane były w wydzielonej strefie gastronomicznej. W większości działalność była prowadzona z samochodów typu food-truck. **Stan sanitarny** wszystkich punktów **nie budził zastrzeżeń**.

W sierpniu w czasie trwania „**OFF Festiwalu**” **skontrolowano 27 punktów gastronomicznych**. Obiekty zlokalizowane były w Katowickim Parku Leśnym na lotnisku Muchowiec. W punktach tych sprzedawano dania fast-food, dania z grilla, napoje ciepłe i zimne, soki, piwo, wino, lody. Podczas przeprowadzonych kontroli **nie stwierdzono nieprawidłowości**.

W miesiącach wrzesień – grudzień przeprowadzono kontrole w restauracjach, kompleksach gastronomicznych, bufetach śniadaniowych, barach w hotelach. Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarno- higienicznego, w związku ze **Szczytem Klimatycznym ONZ w Katowicach (COP 24)**. Łącznie przeprowadzono **18 kontroli sanitarnych**, podczas których nałożono **3 mandaty** karne na kwotę 600,00 zł i wydano **3 decyzje** administracyjne.

8. Środki transportu żywności

Nadzorowi PPIS w Katowicach podlegają również środki transportujące żywność. W 2018 roku skontrolowano **40 firm** posiadających środki transportu służące do przewozu środków spożywczych i suplementów diety, ich **stan sanitarny oceniono pozytywnie**.

IV. Jakość wody

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W ramach prowadzonego nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach:

- zatwierdzał harmonogramy pobierania próbek wody do badań wykonywanych przez przedsiębiorstwa wodociągowe tj. Katowickie Wodociągi S.A. i Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w ramach prowadzenia wewnętrznej kontroli;
- analizował i rejestrował przekazywane przez w/w przedsiębiorstwa wodociągowe wyniki badań jakości wody wykonywane zgodnie z ustalonymi harmonogramami;
- przekazywał uzyskane dane dotyczące jakości wody do ŚPWIS;
- wykonywał badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie miasta Katowice zgodnie z opracowanym harmonogramem urzędowych kontroli.

Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wykonywane były w 52 stałych punktach monitoringowych wyznaczonych przez Katowickie Wodociągi S.A. oraz w 15 stałych punktach wyznaczonych przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych przez Katowickie Wodociągi S.A. i Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w ramach prowadzenia wewnętrznej kontroli jakości wody wynosiła:

- **490** próbek do badań fizykochemicznych,
- **486** próbek do badań bakteriologicznych.

Dodatkowo w ramach urzędowej kontroli jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi prowadzonej przez PPIS w Katowicach pobrano :

- **61** próbek do badań fizykochemicznych,
- **62** próbki do badań bakteriologicznych.

W 2018 roku PPIS w Katowicach wydał łącznie **538 orzeczeń o przydatności wody do spożycia przez ludzi**, które zostały przekazane do Urzędu Miasta w Katowicach. Nie wydano żadnego orzeczenia o warunkowej przydatności lub braku przydatności wody do spożycia przez ludzi.

Na podstawie wyników badań wody stwierdzono, że w zakresie badanych parametrów grupy A i grupy B **woda na terenie miasta Katowice** spełniała określone wymagania i **była przydatna do spożycia przez ludzi**.

W 2018 roku nadzorowano **Stację Uzdatniania Wody Dołowej (SUW)** należącą do Polskiej Grupy Górniczej S.A. Kopalni Węgla Kamiennego „Wujek” przy ul. W. Pola 65 w Katowicach. W/w stacja uzdatniania produkowała wodę wykorzystywaną wyłącznie na terenie kopalni. Na podstawie umowy z miastem Katowice woda produkowana przez SUW stanowi awaryjne źródło zaopatrzenia w wodę dla mieszkańców miasta. Woda odpowiadała wymaganiom określonym dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W 2018 roku PPIS w Katowicach zatwierdził 6 laboratoriów zewnętrznych do wykonywania badań jakości wody.

2. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii Legionella sp.

Kontynuowano badania jakości wody ciepłej w kierunku występowania bakterii z rodzaju Legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.

Wykonano badania wody ciepłej łącznie w **49** obiektach takich jak: szpitale (11 obiektów), hotele i inne obiekty świadczące usługi hotelarskie (25 obiektów), domy pomocy społecznej (5 obiektów), placówki opiekuńczo- wychowawcze (2 obiekty), domy studenta (3 obiekty), hospicja (1 obiekt), noclegownie (1 obiekt), areszty śledcze (1 obiekt).

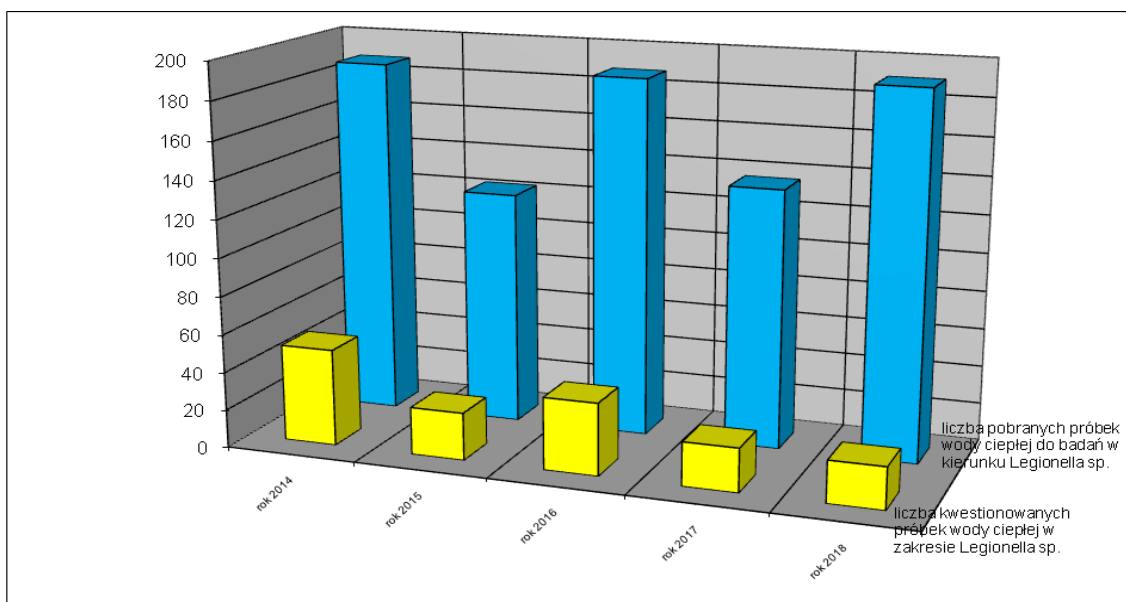

Zdjęcie: Badania wody ciepłej w kierunku bakterii Legionella sp. – natrysk w szpitalu.

Pobrano **191 próbek** wody ciepłej do badań laboratoryjnych i kwestionowano **22 próbki** wody ciepłej (11,5 %) ze względu na obecność bakterii Legionella sp. w liczbie przekraczającej wartość dopuszczalną określoną w przepisach prawnych.

Wydano **8 decyzji** administracyjnych nakazujących właścicielom obiektów doprowadzenie jakości wody ciepłej do odpowiednich wymagań. Nadzór nad wykonaniem zarządzeń wydanych decyzji będzie kontynuowany w 2019 roku.

W roku 2017 do badań w kierunku bakterii Legionella sp. pobrano łącznie 136 próbek wody ciepłej, kwestionowano 23 próbki (17%), wydano 6 decyzji administracyjnych.

Pobrane i kwestionowane próbki wody ciepłej na terenie miasta Katowice w latach 2014 – 2018

W okresie od roku 2014 do roku 2018 liczba kwestionowanych próbek wody ciepłej w zakresie bakterii Legionella sp. w kontrolowanych obiektach utrzymuje się na podobnym poziomie.

3. Pływalnie

PPIS w Katowicach nadzorował:

- **29 pływalni krytych:** w tym 9 pływalni rekreacyjnych, 15 pływalni szkolnych i przy uczelniach wyższych oraz 5 pływalni rehabilitacyjnych,
- **5 pływalni odkrytych.**

Pływalnia rehabilitacyjna przy SP Szpitalu Klinicznym Nr 7 przy ul. Ziołowej 45/47 oraz pływalnia w Ośrodku Rekreacyjno- Wypoczynkowym „Zadole” przy ul. Wczasowej 8 w 2018 roku były nieczynne.

We wrześniu 2018 roku niecka basenowa z wodą słoną przy ul. Wesołej 3 zakończyła działalność. Objęto nadzorem pływalnię odkrytą w Ośrodku Sportowym „Gliwicka” przy ul. Gliwickiej 214 w Katowicach.

W ramach prowadzonego nadzoru, PPIS w Katowicach:

- zatwierdzał przygotowane przez zarządzających pływalniami harmonogramy pobierania próbek wody do badań w ramach kontroli wewnętrznej;
- analizował i rejestrował przekazywane przez zarządzających pływalniami wyniki badań jakości wody wykonywane zgodnie z ustalonymi harmonogramami oraz w przypadku wyników badań, które nie spełniały wymagań, przekazywane przez zarządzających pływalniami informacje o podejmowanych działaniach naprawczych;
- przekazywał uzyskane dane dotyczące jakości wody na pływalniach do ŚPWIS;
- wykonywał badania jakości wody na pływalniach w ramach kontroli urzędowej przed wydaniem decyzji – rocznej oceny jakości wody na pływalni.

PPIS w Katowicach w ramach kontroli urzędowej pobrał do badań łącznie **165 próbek** wody z pływalni oraz **33** próbki wody ciepłej z natrysków do badań w kierunku bakterii *Legionella* sp.

Zarządzający wykonywali badania jakości wody średnio 2 razy w miesiącu na pływalniach krytych i 3 razy w sezonie letnim na pływalniach odkrytych.

Zdjęcie: Pływalnia odkryta w Ośrodku Rekreacyjno- Wypoczynkowym „Rolna”

Zarejestrowano łącznie:

- **1143** wyniki badań wody na pływalniach krytych,
- **77** wyników badań wody na pływalniach odkrytych.

W przypadku wystąpienia kwestionowanych parametrów zarządzający obiektami przedkładali informacje o podjętych działaniach naprawczych.

W 2018 roku PPIS w Katowicach wydał **30 decyzji - rocznych ocen jakości wody na pływalniach** i stwierdzono, że **eksploatacja pływalni była prowadzona przez zarządzających w sposób zapewniający bezpieczeństwo zdrowotne osób korzystających.**

Ponadto wydano **2 decyzje** nakazujące doprowadzenia jakości wody ciepłej w natryskach na pływalniach do odpowiednich wymagań. Zarządzenia jednej wykonano, a termin drugiej wyznaczono na 2019r.

4. Miejsca wykorzystywane do kąpieli

W sezonie letnim na terenie miasta nie zostało zorganizowane żadne kąpielisko. Urząd Miasta w Katowicach przedłożył do zaopiniowania projekt uchwały Rady Miasta w Katowicach w sprawie utworzenia dwóch miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli tj. na Stawie Nr 4 w Dolinie Trzech Stawów oraz na Stawie Morawa. Projekt ten został zaopiniowany pozytywnie. Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli **nie zostały** jednak **uruchomione** z powodu braku ratowników. Nie były również wykonywane badania jakości wody na tych zbiornikach.

V. Stan sanitarny obiektów i miejsc użyteczności publicznej

Obiekty użyteczności publicznej to różnorodna i liczna grupa podmiotów służąca zaspokajaniu zbiorowych i powszechnych potrzeb społecznych.

Rodzaj obiektu	Ilość obiektów w ewidencji	Ilość obiektów skontrolowanych	% skontrolowanych obiektów	Ilość wydanych decyzji administracyjnych	Ilość nałożonych mandatów
Obiekty hotelarskie	58	56	97	8	3
Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej, solaria	540	267	49	16	8
Dworce autobusowe	2	2	100	0	0
Dworce i przystanki PKP	9	9	100	1	0
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	20	20	100	2	0
Noclegownie	5	5	100	0	0
Ustępy publiczne	32	32	100	0	0
Obiekty sportowe	47	33	70	6	1
Obiekty kulturalno-widowiskowe	34	33	97	5	0
Tereny rekreacyjne	37	37	100	0	0
Targowiska	11	11	91	0	0
Cmentarze	27	27	100	0	0
Inne obiekty użyteczności publicznej*	310	144	47	11 – dot. apteki, zakł. pogrzebowego, pływalni krytych, sklepów z odzieżą używaną	3-dot. pralni, pływalni krytych, administracji
Suma	1132	626	55	49	15

* do grupy inne obiekty użyteczności publicznej wliczono m.in. pływalnie kryte i odkryte, apteki, zakłady pogrzebowe, domy przedpogrzebowe, prosektoria, areszt śledczy, izbę wytrzeźwień, stacje paliw, pralnie, administracje, wspólnoty, sklepy z odzieżą używaną, transport komunikacji miejskiej.

W ewidencji PPIS w Katowicach w 2018r. figurowały 1132 obiekty, z czego większość została skontrolowana. Przeprowadzono 962 kontrole sanitarne. W efekcie tych działań w PPIS w Katowicach wydał 49 decyzji administracyjnych zarządzając przywrócenie właściwego stanu sanitarnego - higienicznego, a winnych zaniedbań ukarał nakładając 15 grzywien w drodze mandatu karnego.

Poprawę stanu sanitarnego miasta zauważa się głównie w grupie obiektów rekreacyjnych. Do pozytywnych zmian znacząco przyczyniła się "Akcja dzielnica" polegająca na rewitalizacji terenów zielonych. W wyniku bieżącego nadzoru stwierdzono, że w mieście

sukcesywnie dokonuje się porządkowania zieleni poprzez nasadzenie nowych krzewów i drzew oraz doposaża się obiekty w małą architekturę (np. Plac Wyzwolenia Katowice - Nikiszowiec, Plac Filaka Katowice - Kostuchna). Za sprawą nowych tras rowerowych (np. przy ul. Armii Krajowej), mieszkańcy coraz chętniej korzystają z wypożyczalni jednośladów usytuowanych w przestrzeni publicznej.

W związku z odbywającym się w grudniu 2018 roku **Szczytem Klimatycznym COP24** w Katowicach wzmożonym nadzorem sanitarnym objęto bazę noclegową, dworce, transport komunikacji miejskiej oraz toalety publiczne. W trakcie trwania szczytu dokonywano wizji miejsc ze szczególnie dużym natężeniem ruchu uczestników wydarzenia tj. katowicki Rynek, dworce - PKP i autobusów miejskich, toalety publiczne. Skontrolowaną bazę noclegową, za wyjątkiem kilku hosteli, oceniono pozytywnie. Środki transportu utrzymane były w prawidłowym stanie sanitarno-higienicznym. Biorąc pod uwagę wzrost liczby pasażerów zwiększono ofertę przewozową na terenie miasta przez wytyczenie dodatkowych linii i zwiększenie liczby kursów w określonych godzinach.

1. Obiekty użyteczności publicznej

Obiekty świadczące usługi hotelarskie

Ze względu na wiele czynników m.in. standard usług, lokalizację czy wyposażenie, obiektom hotelarskim na podstawie *ustawy o usługach turystycznych*, przyznawane są kategorie. Na tej podstawie do omawianej grupy zaliczono hotele, hostele, pokoje gościnne, pensjonat, apartamenty i kemping.

Zdjęcie: Hotel Vienna House Easy Katowice

Mając na względzie Szczyt Klimatyczny ONZ w Katowicach, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach zintensyfikował kontrole tego sektora, przeprowadzając **87 kontroli obiektów hotelarskich**, wchodzących w skład infrastruktury turystycznej.

W trakcie czynności kontrolnych sprawdzano przestrzeganie wymagań sanitarnych co do wyposażenia i zakresu świadczonych usług. Zakres kontroli obejmował:

- stan techniczny pomieszczeń mieszkalnych i sanitarnych oraz ich wyposażenie,
- dbałość o stan bieżącej czystości pomieszczeń oraz otoczenia,
- sposób zagospodarowania odpadów komunalnych,
- postępowanie z bielizną,
- zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia i jej jakość,
- zaopatrzenie i właściwe przechowywanie środków czystości i preparatów dezynfekcyjnych,
- dbałość o czystość terenu wokół obiektu.

W oparciu o powyższe kryteria **stan kontrolowanych obiektów oceniono pozytywnie, za wyjątkiem:**

- Hotelu Campanile przy ul. Gen. Józefa Sowińskiego 48,
- EUROHOTELU przy ul. Zofii Nałkowskiej 10,
- Hostelu przy ul. Rynek 7,
- Pokoi Gościnnych „Zacisze” przy ul. Słowackiego 15,
- JOPI Hostel przy ul. Plebiscytowej 23,
- Hostelu przy ul. Klimczoka 7,
- Hostelu przy ul. Klimczoka 6,
- Hostelu przy ul. Ondraszka 12,
- Noclegów Pracowniczych i Studenckich przy ul. Zbożowej 20H,
- Hostelu Loli przy ul. Skłodowskiej-Curie 48/2.

Najczęściej stwierdzano zły stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów i podłóg, niedokładnie sprzątane pomieszczenia obiektu, brudne wyposażenie, brak wydzielonych miejsc do przechowywania bielizny.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami PPIS w Katowicach wydał **8 decyzji administracyjnych**, zarządzając przywrócić właściwego stanu sanitarnego - higienicznego, a winnych zaniedbań ukarał nakładając **3 grzywny w drodze mandatu karnego**.

Ewidencja tej grupy obiektów powiększyła się o:

- Hostel K3 ul. Klimczoka 3,
- Pokoje gościnne ul. Plebiscytowa 10/12,
- Pokoje gościnne ul. Bytomska 16,
- Pokoje gościnne ul. Bielska 20,
- Pokoje Zacisze ul. Słowackiego 15/7,
- Hostel Terminal ul. Lotnisko 1,
- Pokoje gościnne ul. B. Krzywoustego 2.

W roku 2018 Courtyard by Marriott Katowice City Center ***** w Katowicach przy ul. Uniwersyteckiej 13 zastąpił Altus Hotel Prestige. Przed uruchomieniem hotel przeszedł gruntowny remont. Prace modernizacyjne obejmowały wszystkie pokoje, lobby, windy oraz sale konferencyjne.

Nazwę zmienił Hotel Angelo przy ul. Sokolskiej 24 w Katowicach, który obecnie funkcjonuje jako Vienna House Easy Katowice.

W roku 2018 przeprowadzono remont w Hotelu NOVOTEL Katowice Centrum al. Roździeńskiego 16, który objął modernizację pokoi oraz traktów komunikacyjnych.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, fryzjersko-kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu

W 2018r. w ewidencji figurowało **540 zakładów** świadczących usługi fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, odnowy biologicznej oraz tatuażu, z czego **skontrolowano 49 %**.

Skontrolowane sale fryzjerskie, kosmetyczne, pomieszczenia z urządzeniami do opalania, zaplecza socjalne, toalety utrzymane były czysto.

W większości zakładów narzędzia do zabiegów nienaruszających ciągłości tkanki były myte i dezynfekowane po każdym użyciu. Narzędzia w wyniku, których stosowania mogło dojść do naruszenia ciągłości tkanki poddawano dezynfekcji w myjkach ultradźwiękowych, pojemnikach z użyciem preparatów chemicznych oraz coraz częściej stosowano sterylizację przy użyciu autoklawu. W niektórych zakładach sterylizację zlecano firmom zewnętrznym.

Zgodnie z *ustawą z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi* sprawdzano opracowanie i stosowanie procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. W wyniku kontroli stwierdzono jedynie w nielicznych przypadkach brak ww. procedur.

W większości skontrolowanych zakładów stosowano bieliznę jednorazową. Bielizna wielorazowego użytku prana była poza zakładem. Postępowanie z odpadami niebezpiecznymi było analogiczne jak w podmiotach leczniczych.

W związku z *ustawą o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium*, w czasie kontroli sprawdzano czy solaria udostępniane są małoletnim, czy przestrzegany jest zakaz reklamy lub promocji usług w zakresie udostępniania solarium oraz czy umieszczone są czytelne i widoczne informacje o treści „Zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia”. Biorąc pod uwagę ww. kryteria w skontrolowanych solariach nie stwierdzono nieprawidłowości. Dezynfekcja łóżek i okularów przeprowadzana była na bieżąco. Zużyte lampy opalające przekazywano specjalistycznym firmom przy wymianie na nowe.

W roku 2018 **negatywnie oceniono 19 zakładów**, w których stwierdzono brudne narzędzia i wyposażenie, brak dezynfekcji narzędzi, brak procedur, brak segregacji odzieży personelu, nieporządek w szafach, szufladach z narzędziami i kosmetykami. Dotyczyło to:

- Impuls Potrzeby przy ul. Strzelców Bytomskich 14a/3,
- Odnowy Biologicznej przy ul. Nasypowej 65,
- Salonu kosmetycznego przy ul. 1-go Maja 46,
- Zakładu fryzjerskiego przy ul. Ks. Józefa Szafranka 1,
- Studia EMILIA przy ul. Wojciecha 3,
- Akademii Podologii przy ul. Morcinka 25,
- Gabinetu Masażu Thai Pan Oriental Touch przy ul. A. Puchały 6,
- Atelier Fryzur przy ul. Kilińskiego 16,
- Zakładu fryzjerskiego przy ul. Panewnickiej 21,
- Salonu kosmetologii estetycznej przy ul. Klimczoka 6,
- Studia fryzjerskiego przy ul. Gliwickiej 44,
- Salonu fryzjerskiego przy ul. Plebiscytowej 12,
- Salonu Fryzjerskiego przy ul. Plebiscytowej 2,
- ICON FITNESS Galeria Manhattan przy ul. Szewskiej 11,
- Gabinetu kosmetycznego Piękność Dnia przy ul. W. Stwosza 6,
- Stranger Ink – studio tatuażu przy ul. Jagiellońskiej 16,
- Gabinetu kosmetycznego EVELINE przy ul. B.Chrobrego 31,
- Salony fryzjerskiego przy ul. Ściegiennego 45,
- ECO CLINIC kosmetologia & fryzjerstwo przy ul. Sienkiewicza 27.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami sanitarnymi nałożono **8 grzywien w drodze mandatu karnego** oraz wydano **16 decyzji administracyjnych**.

Obiekty transportu

Dworce autobusowe

Stan sanitarny **Dworca komunikacji miejskiej nie budził zastrzeżeń**. Wyspa z przystankami była zamiatana, okresowo myta z użyciem urządzeń ciśnieniowych, kosze opróżnione. W koszach na odpadki komunalne zastosowano proszek do neutralizacji zapachów zalecany do pojemników na odpady organiczne, kuchenne i do worków na śmieci.

Ponadto część koszy zostało wymienionych na nowe. Toalety dla pasażerów udostępniono na Dworcu Kolejowym i w Galerii Katowickiej.

Dworzec PKS przy ul. Piotra Skargi zarządzany jest przez prywatną firmę, która planowała go przebudować. Jednak inwestycji nie rozpoczęto, więc stan techniczny obiektu nadal odbiega od standardów. W dniu kontroli **bieżący stan sanitarno – porządkowy** stanowisk oraz blaszanej hali z punktem informacyjnym **nie budził zastrzeżeń**. Podróźni mogli korzystać z szaletu publicznego należącego do prywatnego dzierżawcy.

Dworce i stacje kolejowe

Stan sanitarno-higieniczny **Dworca PKP Katowice** ocenia się jako **dobry**. Halę dworca i perony sprzątno w systemie całodobowym. W ciągu dnia przeprowadzono audyty czystości. Na dworcu rozlokowano dużą ilość koszy na śmieci, z czego część jest przystosowana do segregacji odpadków. Pasażerowie korzystają z infrastruktury dworcowej w skład, której wchodzi sklepy, gastronomia, kasy, punkty informacyjne, poczekalnie, toalety ogólnodostępne.

Na rzecz właściciela **Dworca PKP w Katowicach – Ligocie** przy ul. Franciszkańskiej PPIS w Katowicach wydał **decyzję administracyjną** dotyczącą brudnych ścian w poczekalni i pomieszczeniu gospodarczym. Stan pozostałych części dworca był zachowany, gospodarka odpadami prowadzona była prawidłowo.

Skontrolowane **przystanki kolejowe** utrzymane były w prawidłowym stanie sanitarnym. Są to miejsca na szlaku kolejowym przystosowane do obsługi pasażerów, których wyposażenie stanowią perony, wiata, ławki i kosze na odpady komunalne.

W roku 2018 na terenie miasta Katowice dokonano oględzin **69 przystanków autobusowych i tramwajowych**. Przystanki posiadały ławeczki, kosze na odpadki, czasem wiaty chroniące oczekujących pasażerów przed warunkami atmosferycznymi, były odpowiednio oznakowane i posiadały informacje o rozkładzie jazdy.

Ogólnie **stan sanitarny skontrolowanych przystanków był zadawalający**. Jedyne w kilku przypadkach stwierdzono brudne kosze oraz zaśmiecony teren.

W związku z tym PPIS w Katowicach zwrócił się do Miejskiego Zarządu Ulic i Mostów w Katowicach, o podjęcie działań mających na celu poprawę stanu sanitarnego przystanków. W odpowiedzi gestor poinformował, że nieprawidłowości zostały usunięte.

*Zdjęcie: dodatkowa linia tramwajowa
Katowice ul. 3-go Maja*

W roku 2018 skontrolowano **113 środków transportu publicznego tj.:**

- 75 autobusów,
- 20 tramwajów,
- 18 wagonów w pociągach.

Zakres kontroli w środkach transportu obejmował bieżący stan sanitarny, jak i proces przygotowania środka do drogi (mycie, sprzątanie, w pociągach zaopatrzenie w wodę do celów sanitarnych, wyposażenie toalet, odbiór nieczystości).

Biorąc pod uwagę powyższe kryteria **stan sanitarny skontrolowanych autobusów, tramwajów i pociągów ocenia się jako dobry**. Za stan sanitarno-porządkowy zgodnie z zawartymi umowami odpowiadają firmy zewnętrzne. Sprzątanie odbywało się zgodnie z harmonogramem prac porządkowych.

W 2018 roku zwiększono tabor komunikacji miejskiej o nowe autobusy wyposażone w klimatyzację.

Jednostki organizacyjne pomocy społecznej

W 2018r. w ewidencji figurowało **20 jednostek pomocy społecznej** i wszystkie zostały skontrolowane.

Obiekty w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone dzielą się na:

- domy pomocy społecznej – placówki zapewniające całodobową opiekę z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności, świadczące usługi bytowe, opiekuńcze, pielęgnacyjne, wspomagające i edukacyjne, działające po uzyskaniu zezwolenia na podstawie przepisów o pomocy społecznej,
- inne jednostki pomocy społecznej – domy dziennego pobytu, ośrodki wsparcia,

- placówki zapewniające całodobową opiekę – placówki zapewniające opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, świadczące usługi bytowe, opiekuńcze, prowadzone w ramach działalności gospodarczej, działające po uzyskaniu zezwolenia na podstawie przepisów o pomocy społecznej.

Placówki te przystosowano dla osób niepełnosprawnych i z reguły charakteryzują się dobrym stanem technicznym, będącym wynikiem realizacji wymogów i ich standaryzacji. W skontrolowanych obiektach **nie stwierdzono nieprawidłowości w utrzymaniu bieżącej czystości** obiektów i ich otoczenia, gospodarowaniu odpadami medycznymi i komunalnymi, postępowaniu z bielizną czystą i brudną.

W wyniku kontroli PPIS w Katowicach wydał **2 decyzje administracyjne** na rzecz:

- Ośrodka Św. Jacka Caritas Archidiecezji Katowickiej przy ul. Dębowej 23,
- Prywatnego Domu Opieki „Pomocna Dłoń” przy ul. Żużlowej 6.

Stwierdzone uchybienia to zalane, z ubytkami farby ściany i sufity w łazienkach i korytarzu, zniszczone drzwi oraz kratki odpływowe w łazienkach.

Kontrole przeprowadzone w 2018r. wykazały **poprawę stanu sanitarno-technicznego** w:

- Dziennym Domu Pomocy Społecznej przy ul. Głogowskiej 23, gdzie wyremontowano jadalnię i wiatrołap,

Zdjęcie: Katowickie Centrum Usług Społecznych „Integracja” - sala rehabilitacji

- Schronisku dla bezdomnych mężczyzn przy ul. Krakowskiej 38, gdzie pomalowano ściany i sufity pomieszczeń.

W roku 2018 **zlikwidowano** Ośrodek Interwencji Kryzysowych dla Rodzin z Problemem Alkoholowym ul. Bednorza 22, a **ujęto w ewidencji**:

- Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy dla kobiet (całodobowy) ul. Karoliny 15,
- Katowickie Centrum Usług Społecznych „Integracja” przy ul. Francuskiej 4, które świadczy usługi rehabilitacyjne i terapii zajęciowej w systemie dziennym dla mieszkańców Katowic.

Noclegownie

W ewidencji PPIS w Katowicach figuruje **5 tego typu obiektów i wszystkie zostały skontrolowane**.

Noclegownie przez cały rok udzielają tymczasowego schronienia osobom, które są go pozbawione. Oprócz noclegu osoby bezdomne korzystają z wyżywienia, opieki medycznej i pielęgniarstwa, a także pomocy rzeczowej np. ubrania, środki czystości.

Obiekty te charakteryzują się niskim standardem i są wyposażone w podstawowy sprzęt w pomieszczeniach mieszkalnych oraz sanitarnych. Utrzymaniem czystości pomieszczeń noclegowni zajmują się osoby w nich przebywające. W skontrolowanych noclegowniach **stan sanitarny** przy uwzględnieniu specyfiki tych obiektów **był zadawalający**.

W roku 2018 zlikwidowano Ogrzewalnię przy ul. Sądowej.

Ustępy publiczne

W 2018 r. pod nadzorem PPIS w Katowicach znajdowały się **32 ustępy publiczne i ogólnodostępne** przeznaczone dla klientów różnego rodzaju obiektów i wszystkie zostały skontrolowane.

Bieżąca czystość w skontrolowanych ustępach **była zachowana**. Wszystkie ustępy podłączone są do miejskiej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W dniu kontroli obiekty zaopatrzone były w wystarczającą ilość środków czystościowych, higienicznych i dezynfekcyjnych.

W 2018 roku **zlikwidowane zostały:**

- Szalet publiczny przy ul. Dworcowej,
- Toalety ogólnodostępne w Spółdzielczym Domu Handlowym „Skarbek” przy ul. Mickiewicza 4.

W minionym roku **ujęto w ewidencji** toalety dla klientów w nowo otwartej Galerii Libero przy ul. Kościuszki 229. Do kompleksu toalet na poziomie +1 w Galerii Katowickiej został dołączony Pokój Wyciszenia dla osób z autyzmem. Pomieszczenie jest zamknięte, wyposażone w fotel i materac. Ściany i podłoga zostały wyłożone wykładziną.

Zdjęcie: Pokój Wyciszenia w Galerii Katowickiej

Obiekty sportowe

W roku 2018 nadzorowano **47 obiektów sportowych**. Kontrole sanitarne objęły **33 obiekty**, co stanowi **70 %**.

Obiekt sportowe będące w nadzorze PPIS w Katowicach to samodzielne lub zwarte zespoły urządzeń terenowych oraz budynków przeznaczonych do celów sportowych np. stadiony, boiska, kluby i hale sportowe, sale gimnastyczne, kręgielnie, korty tenisowe, lodowiska, parki trampolin.

Zakres kontroli obejmował między innymi:

- stan sanitarno-higieniczny zaplecza sanitarnego, jego wyposażenie i zaopatrzenie w środki czystości i higieniczne,
- gospodarkę wodno-ściekową i odpadową,
- zaopatrzenie w środki czystości i higieniczne,
- stan sanitarno-techniczny pomieszczeń bloku sportowego,
- czystość otoczenia.

Biorąc powyższe pod uwagę skontrolowane obiekty **oceniono pozytywnie**.

W roku 2018 PPIS w Katowicach prowadził **postępowanie administracyjne** odnośnie:

- Stadionu Sportowego AWF przy ul. Kościuszki 84,
- Klubu Sportowego „Rozwój” przy ul. Zgody 28,
- Cross Fit Old Mine przy ul. Wincentego Pola 36 w Katowicach,
- Klubu sportowego Squoshfit przy ul. Piotrowickiej 90,
- Parku Trampolin przy ul. Kościuszki 227 w Katowicach,
- Siłowni i sal gimnastycznych przy ul. Bankowej 12,

Najczęściej stwierdzane uchybienia to zły stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów i podłóg, niedokładnie sprzątane pomieszczenia obiektu, zniszczona tapicerka sprzętu do ćwiczeń. Wynikiem stwierdzonych nieprawidłowości było wydanie w tej grupie obiektów **6 decyzji administracyjnych** i nałożenie **1 grzywny w drodze mandatu karnego**.

Zdjęcie: Klub fitness Katowice

Obiekty kulturalno-widowiskowe

PPIS w Katowicach **nadzorował 34 obiekty kulturalno - widowiskowe** i **skontrolowano 33** spośród nich.

Obiekty kulturalno-widowiskowe stanowią zespół urządzeń publicznych zaspokajających potrzeby socjalne, oświatowe i kulturalne ludności. Grupa ta obejmuje: teatry, muzea, ośrodki kultury, kina, galerie, filharmonię, kluby i obiekty widowiskowe.

Sale widowiskowe, garderoby, szatnie, toalety z rozdziałem na damskie i męskie **utrzymane były czysto**.

W wyniku kontroli w 2018 r. PPIS w Katowicach wydał **5 decyzji administracyjnych**.

Dotyczyło to:

- Muzeum Historii Katowic przy ul. Ks. J. Szafranka 9, gdzie stwierdzono brudne ściany i sufit oraz zniszczoną stolarkę okienną w toaletach dla zwiedzających na parterze,
- Oddziału Grafiki im. Pawła Stellera Muzeum Historii Katowic przy ul. Kościuszki 47, gdzie stwierdzono brudne ściany w sali wystawowej Art Deco, zacieki na ścianach i suficie w toalecie dla zwiedzających i w korytarzu muzeum,
- Kina Kosmos Centrum Sztuki Filmowej przy ul. Sokolskiej 66, gdzie stwierdzono brudne, zakurzone ściany oraz zniszczone wykładziny podłogowe w holu głównym,
- Katowice Miasto Ogrodów im. Krystyny Bochenek przy Placu Sejmu Śląskiego 2, gdzie stwierdzono brudne ściany i sufity wszystkich pomieszczeń w obiekcie za wyjątkiem holu, zniszczone umywalki w toaletach ogólnodostępnych, zniszczone podłogi w sali koncertowej, zniszczoną stolarkę drzwiową, przetartą powierzchnię tapicerki na fotelach w sali koncertowej,
- Kinoteatru „Rialto” przy ul. Św. Jana 24, gdzie stwierdzono brudne ściany we wszystkich pomieszczeniach obiektu, zniszczoną tapicerkę krzeseł w sali na parterze i w holu.

W roku 2018 swoją ofertę o nową salę komputerową powiększył Miejski Dom Kultury przy ul. Marcinkowskiego 13.

W hali widowiskowo - sportowej SPODEK w części pomieszczeń higieniczno-sanitarnych wymieniono umywalki i armaturę oraz drzwi prowadzące do kabin ustępowych.

*Zdjęcie: Miejski Dom Kultury ul. Marcinkowskiego
13 - sala komputerowa*

Tereny rekreacyjne

Na terenie miasta Katowice miejsca do rekreacji to tereny zielone w formie zorganizowanych kompleksów (place zabaw, piaskownice, ścieżki i trasy rowerowe, tory do jazdy na rolkach, boiska do tenisa ziemnego, boiska piłkarskie, boiska do gry w siatkówkę miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli) lub zespoły zieleni (parki, zieleńce, skwery) mające publiczne przeznaczenie.

Zdjęcie: Katowice Staw Maroko

W wyniku prowadzonego nadzoru stwierdzono, że tereny rekreacyjne **utrzymane były w prawidłowym stanie sanitarno-porządkowym** i wyposażone były w dostateczną ilość koszy na odpady, w tym na psie odchody. Przed sezonem letnim szczególną uwagę zwracano na wymianę piasku w piaskownicach, której zwykle właściciele dokonują przed i w trakcie sezonu. Przy piaskownicach i placach zabaw ustawione były tabliczki z regulaminami, w których ujęty był zakaz wprowadzania psów oraz zakaz palenia wyrobów tytoniowych. Wejścia na place zabaw coraz częściej zabezpieczano furtkami wyposażonymi w kraty typu stop-dog, chroniącymi miejsce zabaw przed psami. Parki i place zabaw wyposaża się coraz częściej w toalety typu TOI TOI, które są na bieżąco serwisowane przez firmy zewnętrzne.

W minionym roku zainstalowano infrastrukturę do uprawiania sportów wodnych (boisko do „kajak-pola” i burty dla jednostek pływających, pomosty dla wędkarzy) w Klubie Wodniackim „MAROKO” przy ul. Piastów.

Targowiska

Na terenie miasta dostępnych jest **11 targowisk**, mających charakter zorganizowany. W roku 2018 **skontrolowano 10** spośród nich.

Stan sanitarny targowisk utrzymywał się **na poziomie dobrym**. Bieżąca czystość była zachowana, gospodarka odpadami prawidłowa, a toalety dla klientów utrzymane czysto. Na części targowisk wydzielono miejsca dla palących, a w regulaminach ujęto zakaz wprowadzania psów.

Cmentarze

W Katowicach funkcjonuje **27 cmentarzy** i wszystkie zostały skontrolowane. Cmentarze to tereny wydzielone do grzebania zmarłych w grobach pojedynczych lub zbiorowych, także do przechowywania prochów po ich kremacji. Są oznaczone, zaopatrzone w tabliczki z regulaminami informującymi m.in. o zakazie wprowadzania psów oraz zakazie palenia wyrobów tytoniowych.

W toku kontroli **nie stwierdzono niewłaściwego stanu porządkowego**. Główne alejki cmentarzy były utwardzone, boczne wysypane żwirem. Odpady komunalne gromadzone były w kontenerach i wywożone na wysypisko śmieci.

W roku 2018 **wydano 35 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji** zwłok lub szczątków ludzkich. Pod nadzorem przedstawicieli PPIS w Katowicach przeprowadzono 27 ekshumacji i nieprawidłowości nie stwierdzono. Ekshumacje przeprowadzane były w ustawowym terminie tj. od 16 października do 15 kwietnia, zgodnie z wydawanymi decyzjami i wymaganiami obowiązujących przepisów prawa.

Osoby przeprowadzające ekshumację stosowały środki ochrony osobistej. W trakcie ekshumacji ziemię wydobywaną z grobu umieszczano na powierzchni zabezpieczonej nieprzepuszczalną, wytrzymałą matą. Po wydobyciu szczątków grób dezynfekowano i zasypano ziemią wydobytą z grobu. Transport szczątków odbywał się środkami transportu przeznaczonymi do przewozu zwłok.

Ponadto na wniosek Urzędu Miasta Katowice PPIS w Katowicach **wydał 57 postanowień w sprawie sprowadzenia do kraju zwłok z zagranicy**.

W roku 2018 nadzorem objęto „Dom Pożegnań” Sp. z o.o. przy ul. Cmentarnej, który oferuje w szeregu usług, również kremacje.

Imprezy masowe

PPIS w Katowicach na podstawie ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych **wydał 64 opinie sanitarne dotyczące organizowania imprez masowych**. Opinią negatywnych nie wydano. Opiniowano m.in. zabezpieczenie imprez masowych w zaplecze sanitarno – higieniczne oraz zapewnienie odpowiedniej gospodarki odpadami.

W 2018r. PPIS w Katowicach sprawował nadzór sanitarny nad przebiegiem następujących imprez masowych zorganizowanych w plenerze:

- Tauron Nowa Muzyka Festiwal 2018,
- OFF FESTIVAL KATOWICE 2018,
- Summer Cars Party,
- Zakończenie Sezonu Motocyklowego,
- 90' FESTIVAL Katowice,
- Juwenalia Śląskie 2018,
- Śląski Air, Piro & Moto Show,
- Leśny Piknik Rodzinny „Ekoodpowiedzialnie”,
- 50-lecie UNIWESYTETU ŚLĄSKIEGO.

Kontrole **nie wykazały nieprawidłowości**. Dla uczestników imprez zapewniono toalety, umywalnie, punkty medyczne, a także kontenery na odpady z segregacją odpadów.

2. Gospodarka odpadami komunalnymi

Przeprowadzone kontrole sanitarne wykazały, że gospodarka odpadami komunalnymi na terenie miasta **prowadzona była prawidłowo**. Zachowana była ciągłość odbioru odpadów komunalnych oraz zapewnione były pojemniki do gromadzenia odpadów. Podmiotem odbierającym odpady było Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Katowicach.

W mieście funkcjonuje selektywne zbieranie odpadów typu papier, szkło, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metale, zielone, ulegające biodegradacji, odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane, zużyty sprzęt elektryczny, zużyte baterie i akumulatory. Ponadto odpady komunalne z gospodarstw domowych przyjmowane były bezpłatnie przez Gminne Punkty Zbiórki Odpadów (GPZO).

Mieszkańcy Katowic w **16 przypadkach** zgłosili problem dotyczący przepełnionych pojemników na odpady komunalne, niewłaściwego stanu sanitarnego altan śmietnikowych, czy uciążliwej lokalizacji pojemników na odpady. Przeprowadzone kontrole tylko w 3 przypadkach potwierdziły problem nagromadzonych odpadów. Wynikał on z trudności w dojechaniu pojazdów do miejsc usytuowania pojemników. Sprawy dotyczące lokalizacji pojemników na odpady przekazano zgodnie z kompetencjami Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego.

Na podstawie sprawowanego nadzoru i przeprowadzonej w miesiącu kwietniu 2018 roku **wizji objazdowej miasta**, w której wzięli udział przedstawiciele Wydziału Kształtowania Środowiska, można stwierdzić, że pomimo poprawy stanu sanitarnego w niektórych obszarach miasta, **nadal występuje problem powstawania dzikich wysypisk**. Tereny zaśmiecone stwierdzono na obrzeżach, alejkach spacerowych, przy garażach, w pustostanach po garażach.

O wynikach wizji PPIS w Katowicach poinformował Prezydenta Miasta Katowice, wnosząc o podjęcie działań zmierzających do przywrócenia właściwego stanu sanitarno-porządkowego. W odpowiedzi Wydział Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Katowice poinformował, że uporządkowanie części działek zostało zlecone, natomiast do podmiotów prywatnych wystosowano wezwania o usunięcie zaniedbań porządkowych.

3. Akcje deratyzacyjne

W okresie od 16.04 do 07.05.2018r. oraz od 17.09. do 08.10.2018r. na terenie miasta zostały przeprowadzone **dwie obowiązkowe akcje deratyzacyjne**.

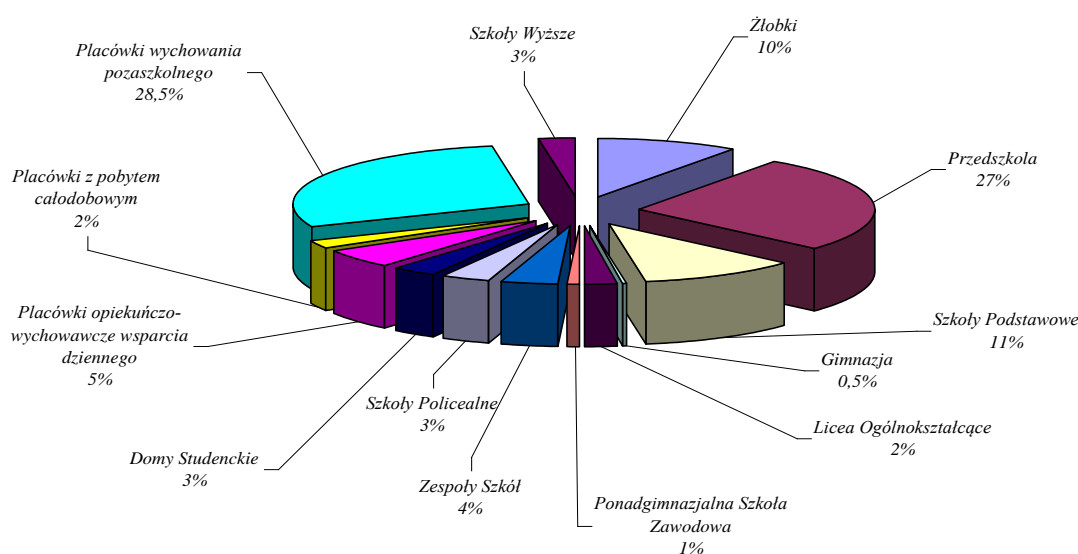
W okresie wiosennym **kontrole przeprowadzono w 274 obiektach**, natomiast w trakcie akcji jesiennej **skontrolowano 243 obiekty**.

Nieprawidłowości stwierdzono w 1 obiekcie i dotyczyły one zalegających odpadów komunalnych, braku wyłożonej trucizny p/gryzoniom oraz martwego gryzonia na terenie posesji. W związku z powyższym PPIS w Katowicach osobę odpowiedzialną ukarał grzywną i wydał zalecenia, realizację których potwierdzono podczas kolejnej kontroli.

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w 2018 r. sprawował bieżący nadzór sanitarny w zakresie przestrzegania przepisów higienicznych i zdrowotnych nad **478 stałymi obiektami nauczania i wychowania** w mieście i były to:

- żłobki i kluby dziecięce – 47,
- przedszkola – 128,
- szkoły podstawowe – 52,
- gimnazja – 2,
- licea ogólnokształcące – 10,
- ponadgimnazjalne szkoły zawodowe – 4,
- zespoły szkół – 19,
- szkoły policealne – 16,
- domy studenckie – 14,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego – 25,
- placówki z pobytem całodobowym – 10,
- placówki wychowania pozaszkolnego – 139,
- szkoły wyższe – 12.

Placówki oświatowo-wychowawcze w Katowicach objęte nadzorem PPIS w Katowicach w 2018 r.

Objęto również nadzorem **213** turnusów placówek sezonowego wypoczynku dzieci i młodzieży. W 2018 roku przeprowadzono łącznie **215** kontroli sanitarnych w **179** obiektach.

W większości placówek oświatowo-wychowawczych kontrole sanitarne potwierdziły **dobry stan sanitarny i techniczny**. W wyniku stwierdzenia naruszeń PPIS w Katowicach w 2018 r. wydał **2 decyzje** zarządzające. Ponadto wyegzekwował wykonanie zarządzeń **8 decyzji** wydanych w latach wcześniejszych. Do realizacji pozostały zarządzenia **20 decyzji** wydanych w latach 2010 – 2018 dotyczące przedszkoli oraz różnego typu szkół.

Obiekt	Liczba decyzji do realizacji	Wydanych w latach:					
		2010	2013	2014	2015	2017	2018
Przedszkola	5	1	0	1	1	0	2
Szkoły Podstawowe	11	0	1	1	3	6	0
Zespoły Szkół	2	0	0	0	1	1	0
Szkoły Wyższe	2	0	1	0	0	1	0
Razem:	20	1	2	2	5	8	2

Decyzje pozostałe do realizacji z lat 2010 – 2018 – stan na dzień 31.12.2018 r.

1. Żłobki i kluby dziecięce

W Katowicach w 2018 roku działało **47** żłobków, w tym **13** żłobków publicznych, **31** niepublicznych i **3** kluby dziecięce niepubliczne. W żłobkach publicznych zapisanych było 972 dzieci, a w żłobkach niepublicznych – 954 dzieci. Przeprowadzono w nich **49** kontroli i **nieprawidłowości nie stwierdzono**.

Pomieszczenie sanitarne dla dzieci w katowickim publicznym żłobku (Źródło: Zdjęcie własne)

Żłobki funkcjonowały w budynkach przystosowanych do tego celu. W placówkach zostały zapewnione zarówno higieniczne jak i bezpieczne warunki pobytu dzieci.

W minionym roku do dyspozycji dzieci oddano **2 nowe publiczne żłobki oraz 6 niepublicznych żłobków**, mianowicie:

- Oddział Miejskiego Żłobka w Katowicach, ul. Boya Żeleńskiego 30A,
- Oddział Miejskiego Żłobka w Katowicach, al. Krzywoustego 9,
- Żłobek „Horyzont Marzeń” w Katowicach, ul. Sikorskiego 10/168,
- Żłobek „Giganciki” w Katowicach, ul. Katowicka 27,
- Żłobek „Kosi Kosi Łapci” w Katowicach, ul. Sowińskiego 35/151,
- Żłobek w Katowicach, ul. Huculska 7,
- Żłobek „Wesołe Misie” w Katowicach, ul. Piotrowicka 76c,
- Żłobek „Kraina Odkrywczy” w Katowicach, ul. Kotlarza 6.

Ponadto w **17** funkcjonujących placówkach **zwiększono ilość miejsc** dla dzieci, a **1** placówka zakończyła działalność.

2. Placówki wychowania przedszkolnego

W 2018 roku PPIS w Katowicach nadzorował **128 przedszkoli**, w tym **5 przedszkoli specjalnych**. Skontrolowano **42 placówki**, do których zapisanych było 3044 dzieci.

W minionym roku oddano do użytku **1 nowe niepubliczne przedszkole** tj. „Mali Giganci” zlokalizowane w części budynku Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Katowicach przy ul. Katowickiej 27.

*Plac zabaw w katowickim przedszkolu niepublicznym
(Źródło: Zdjęcie własne)*

Większość skontrolowanych przedszkoli funkcjonowało w budynkach przystosowanych do tego celu. Przyległe tereny placów zabaw były ogrodzone i utrzymane w czystości. Piaskownice zostały zabezpieczone przez zanieczyszczeniami, a piasek był wymieniany.

Nieprawidłowości stwierdzono tylko w **2 obiektach** i był to niewłaściwy stan higieniczno - sanitarny i techniczny:

- *stolarzki okiennej w 3 salach zajęć i sali zajęć ruchowych, ścian i sufitów w 1 sali zajęć, części traktu komunikacyjnego i pomieszczeniu gospodarczo-magazynowym oraz podłogi w 1 sali zajęć* – w Miejskim Przedszkolu **Nr 22** w Katowicach przy ul. Kopalnianej 4d,
- *podłóg w 4 salach zajęć, szatni dla dzieci i korytarzu komunikacyjnym na I piętrze oraz mebli w 4 grupach dziecięcych* – w Miejskim Przedszkolu **Nr 32** w Katowicach przy ul. Szopienickiej 29.

W **3 przedszkolach stan sanitarny uległ poprawie**. W wyniku realizacji zarządzeń decyzji wydanych w latach 2011, 2015, 2017 - doprowadzono do prawidłowego stanu sanitarno – higienicznego:

- *część elewacji zewnętrznej budynku* – w Miejskim Przedszkolu **Nr 65** przy ul. Ciesielskiej 1,

*Sala zajęć w katowickim przedszkolu niepublicznym
(Źródło: Zdjęcie własne)*

- *stolarzkę okienną w 4 salach zajęć oraz w szatni dla dzieci* – w Miejskim Przedszkolu **Nr 84** przy ul. Targowej 13,
- *punkty świetlne w sali rytmiki* – w Miejskim Przedszkolu **Nr 87** przy ul. Granicznej 44.

Do realizacji pozostały obowiązki 3 decyzji PPIS w Katowicach z lat wcześniejszych dotyczące doprowadzenia do prawidłowego stanu sanitarno – higienicznego:

- *podłóg i ścianek działowych kabin ustępowych w pomieszczeniu higieniczno – sanitarnym ogólnodostępnym dla dzieci, podłóg w łazience dla dzieci przy sali gimnastycznej, ścian, sufitów i podłóg w łazience dla dzieci 5-letnich, stopni schodów i podłogi przy sali gimnastycznej* - w Miejskim Przedszkolu **Nr 1** im. Hansa Christiana Andersena przy ul. Brynowskiej 82,
- *ścian, podłogi, drzwi wejściowych, obudów na grzejnikach oraz urządzeń sanitarnych w pomieszczeniu higieniczno – sanitarnym nr 2, drzwi wejściowych do pomieszczenia higieniczno – sanitarnego dla personelu i pomieszczenia porządkowego* – w Miejskim Przedszkolu **Nr 66** przy ul. Brynicy 50,
- *elewacji zewnętrznej budynku* – w Miejskim Przedszkolu **Nr 94** przy ul. Rataja 10.

Ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii

W 2018 roku dokonano oceny dostosowania mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii w **4 placówkach przedszkolnych** tj. w:

- Miejskim Przedszkolu **Nr 30** w Katowicach, ul. Gliwicka 157,
- Miejskim Przedszkolu **Nr 73** w Katowicach, ul. Słoneczna 77a,
- Miejskim Przedszkolu **Nr 99** w Katowicach, ul. Płochy 6,
- Niepublicznym Przedszkolu „Epionkowo” w Katowicach, ul. Zawiszy Czarnego 7a.

Ogółem oceniono dostosowanie stolików i krzeseł do wzrostu dzieci w 13 oddziałach, gdzie oceniono 229 stanowisk. Stwierdzono, że 11 stanowisk (w 1 publicznym przedszkolu) - **5% było niezgodnych z Polską Normą.**

3. Szkoły

W 2018 roku PPIS w Katowicach nadzorował **103 szkoły** różnego typu. **Skontrolowano 50** szkół przeprowadzając w nich **69 kontroli** sanitarnych.

Budynki szkół przystosowane są do potrzeb użytkowników, a ich stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry.

W wyniku realizacji zarządzeń decyzji PPIS w Katowicach **poprawie uległ stan sanitarno-techniczny w 4 obiektach**, a powyższe dotyczyło:

- *ścian i sufitów w sali lekcyjnej i jej zapleczu, stolarki okiennej w pomieszczeniach szkolnych na II piętrze* - w Szkole Podstawowej **Nr 1** przy ul. Jagiellońskiej 18,
- *ścian i sufitów w korytarzu i klatce schodowej oraz podłogi w korytarzu komunikacyjnym na II piętrze* - w Szkole Podstawowej **Nr 9** przy ul. Panewnickiej 172,
- *ścian i sufitu w sali gimnastycznej* - w Szkole Podstawowej **Nr 10** przy ul. Sokolskiej 23,
- *podłogi w świetlicy* - w Szkole Podstawowej **Nr 34** przy ul. Zielonogórskiej 3.

Pomieszczenie sanitarne dla chłopców w katowickiej szkole podstawowej (Źródło: Zdjęcie własne)

Do realizacji pozostały obowiązki 13 decyzji wydanych przez PPIS w Katowicach w latach wcześniejszych. Zarządzenia decyzji dotyczą:

- *ogrodzenia szkoły* – w Szkole Podstawowej **Nr 17** przy ul. Dekerta

- *ścian, sufitów w sali lekcyjnej, gabinecie profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, pomieszczeniu sanitarnym dla dziewcząt i chłopców na II piętrze, ciągów komunikacyjnych na parterze i II piętrze, podłóg w sali lekcyjnej oraz gabinecie profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, zabezpieczenia osłonami kaloryferów w sali lekcyjnej i świetlicach, chodnika przy placu zabaw, schodów wejściowych do budynku* - w Szkole Podstawowej **Nr 27** przy ul. Łętowskiego 18,
- *podłóg w 6 salach lekcyjnych* – w Szkole Podstawowej **Nr 28** ul. Gen. Jankego 160,
- *ścian i sufitu w sali gimnastycznej* – w Szkole Podstawowej **Nr 36** przy ul. Grażyńskiego 17,

- *ścian, sufitów, podłóg, okien i obudów kaloryferów w bloku sportowym* – w Szkole Podstawowej Nr **37** przy ul. Lompy 17,
- *ścian, sufitu i podłogi w 1 sali lekcyjnej* – w Szkole Podstawowej Nr **38** przy ul. Wantuły 11,
- *ścian i sufitów w korytarzu, ogrodzenia placówki* - w Szkole Podstawowej Nr **42** przy ul. Wiosny Ludów 22,
- *ścian i sufitów oraz stopni schodowych klatki schodowej, podłóg w 2 salach lekcyjnych, szatni dla uczniów, posadzki przed pomieszczeniami sanitarnymi dla dziewcząt i chłopców w przyziemiach budynku oraz boksów w szatniach uczniowskich* – w Szkole Podstawowej Nr **53** przy pl. Wyzwolenia 18,
- *ścian, sufitów i listew przypodłogowych w korytarzach komunikacyjnych na parterze i II piętrze budynku* – w Szkole Podstawowej Nr **54** przy ul. Wojciecha 9,
- *ścian w sali gimnastycznej, ścian i sufitów w pomieszczeniu na sprzęt sportowy, klatkach schodowych w segmentach I, II, III oraz w pomieszczeniu gospodarczym* – w Szkole Podstawowej Nr **62** przy ul. Ordona 3d,
- *ścian, sufitu i podłogi w sali gimnastycznej* – w Szkole Podstawowej Nr **65** przy ul. Kukułek 2a,
- *ścian i sufitów w pomieszczeniu sanitarnym dla chłopców i ogrodzenia posesji* - w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr **6** przy ul. Marcinkowskiego 17,
- *bieżni i boisk szkolnych* – w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego przy ul. Wiertniczej 3.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

Wychowanie fizyczne w szkole przyczynia się do podnoszenia sprawności i zachowania zdrowia, ale również kształtuje podejście ucznia do aktywności fizycznej w całym jego życiu.

W 2018 roku na **50** skontrolowanych **szkół, 46** (tj.**92%**) posiadało wystarczające warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego. Uczniowie 4 szkół korzystali z obiektów sportowych i boisk poza placówką.

Opieka medyczna w szkołach

Szkoła powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej oraz opiekę pielęgniarki lub higienistki.

W 2018 roku w **40 szkołach** (na 50 skontrolowanych) funkcjonowały samodzielne gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, które były do dyspozycji jednej szkoły, w **1 placówce** gabinet był wspólny z inną placówką, w tym samym obiekcie, a w **2 szkołach** gabinety zorganizowano w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówek. W **7 szkołach** profilaktyczna opieka medyczna świadczona była poza terenem placówki.

Skontrolowane pomieszczenia gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej utrzymane były we właściwym stanie sanitarnym.

Ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii

Pomiarami objęto uczniów z **5 szkół publicznych i niepublicznych** w mieście tj.:

- Szkoły Podstawowej **Nr 11** w Katowicach, ul. Nasykowa 16,
- Szkoły Podstawowej **Nr 35** w Katowicach, ul. Zielonogórska 23,
- Szkoły Podstawowej **Nr 64** w Katowicach, ul. Medyków 27,
- Szkoły Podstawowej **Nr 66** w Katowicach, al. Bolesława Krzywoustego 7,
- Społecznej Szkoły Podstawowej „Omega” im. Górnośląskich Noblistów w Zespole Szkół „Omega” w Katowicach, ul. Gliwicka 276.

Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu **297** uczniów w **18** oddziałach. Ocena stanowiska pracy ucznia wykazała, że podobnie jak w 2017 roku, we wszystkich grupach szkolnych w **100% dostosowano meble edukacyjne do wzrostu uczniów.**

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach

W minionym roku dokonano oceny w zakresie posiadania i stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin wraz z kartami charakterystyki w pracowniach chemicznych.

Skontrolowanych **50 szkół** i stwierdzono, że **16** z nich posiadało niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny. Nie stwierdzono przeterminowanych niebezpiecznych substancji chemicznych.

Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach

Program dożywiania uczniów w placówkach szkolnych prowadzony był w **39 spośród 50 skontrolowanych szkół**. Obiady otrzymywało **7122** uczniów, a z posiłków dofinansowanych skorzystało **1098** uczniów.

27 szkół uczestniczyło w projekcie „**Program dla szkół**”, który promował dietę bogatą w owoce i warzywa, mleko i produkty mleczne, a skorzystało z niego w minionym roku **5111 uczniów**. Natomiast **22 szkoły** zapewniły nadal podaż mleka i produktów mlecznych dla **4536 uczniów**.

Zakres prowadzonego dożywiania w szkołach w latach 2016 – 2018 zobrazowano w poniższej tabeli.

Rok	Liczba szkół wszystkich typów		Placówki skontrolowane, w których stwierdzono:										Liczba korzystających z posiłków dofinansowanych
	w ewidencji	skontrolowanych	Wydawanie ciepłych posiłków				Organizowane śniadania szkolnych		Podawanie napoju		Owoce w szkole		
			liczba placówek	Liczba korzystających z posiłków			liczba placówek	liczba korzystających	liczba placówek	liczba korzystających	liczba placówek	liczba korzystających	
				łącznie	pełnych	I-daniowyc							
2016	104	77	64	9380	9118	262	3	50	39	11844	41	7914	2098
2017	100	57	38	6543	6543	0	3	26	27	5568	25	4992	1179
2018	103	50	39	7122	7009	113	5	271	22	4536	27	5111	1098

Prowadzenie dożywiania w katowickich szkołach z lat 2016 – 2018

Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych

Do obowiązków szkoły zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych placówkach należy zapewnienie uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych na terenie placówki.

Wymóg ten został spełniony w **46 spośród 50 skontrolowanych** w tym zakresie szkół. (**92 %**)

4. Placówki wypoczynku zimowego i letniego zorganizowanego w obiektach stałych w miejscu zamieszkania

Plakat – BEZPIECZNE Ferie zimowe

(Źródło: <http://www.wsse.katowice.pl/news.php>)

W minionym roku w elektronicznej bazie wypoczynku zostało zgłoszonych **213** turnusów, w tym **137** turnusów wypoczynku letniego i **76** turnusów wypoczynku zimowego.

Z wypoczynku letniego w **13** skontrolowanych turnusach skorzystało **514** uczestników, natomiast z wypoczynku zimowego w **10** skontrolowanych turnusach skorzystało **283** uczestników. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Wypoczynek w miejscu zamieszkania zorganizowany był w placówkach szkolnych oraz placówkach pracy pozaszkolnej (np. sala zabaw). Dla uczestników organizowano zajęcia w formie gier, zabaw, konkursów i wycieczek poza miasto.

5. Szkoły wyższe

W minionym roku na terenie nadzoru PPIS w Katowicach funkcjonowało **12 wyższych szkół**, w tym **7 publicznych** i **5 niepublicznych** zlokalizowanych w 42 obiektach. Przeprowadzono w nich **9 kontroli** sanitarnych i stwierdzono, że w związku z pracami remontowymi systematycznie ulega poprawie stan sanitarno – techniczny budynków.

W minionym roku zrealizowano zarządzenia decyzji wydanej w 2009r. na rzecz Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach przy ul. Bankowej 14 *dotyczące pomieszczeń sanitarnych ogólnodostępnych oraz utrzymania ich wyposażenia w stanie pełnej sprawności w pawilonie „C” na III piętrze budynku.*

Nadal **do realizacji pozostają zarządzenia 2 decyzji** PPIS w Katowicach. Dotyczą one:

- *ścian i sufitów w korytarzu na I piętrze oraz na klatce schodowej od parteru do III piętra budynku Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach przy ul. Raciborskiej 1,*
- *ścian w zapleczu magazynowym przy sali gimnastycznej na parterze budynku w Górnośląskiej Wyższej Szkole Handlowej w Katowicach przy ul. Kostki Napierskiego 38.*

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

1. Stan sanitarno-higieniczny zakładów pracy

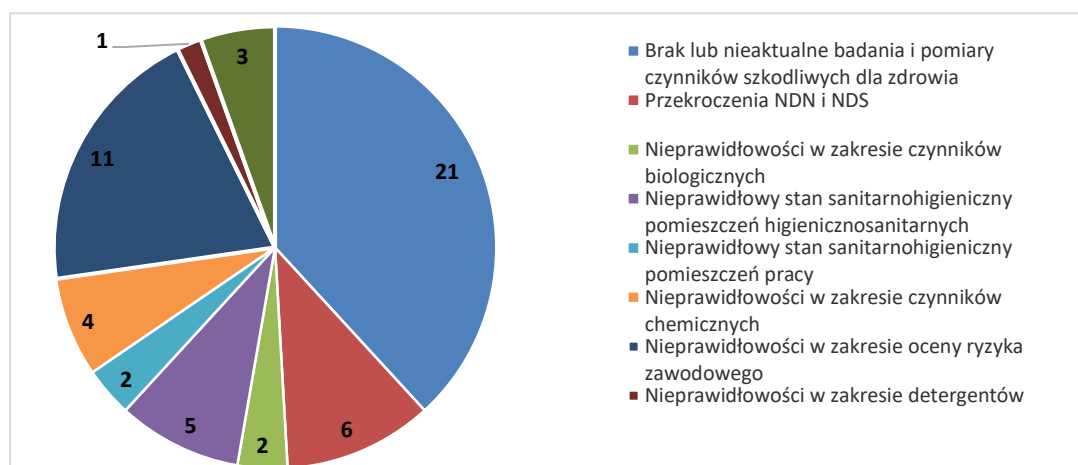
Nadzór sanitarny nad warunkami pracy ma na celu wzmocnienie ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy, w tym przede wszystkim zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach nadzorował **946 zakładów pracy zatrudniających 75450 pracowników**. Skontrolowano **178** spośród nich, przeprowadzając **236 kontroli sanitarnych**. Wydano **32 decyzje administracyjne**, nie nałożono grzywien w drodze mandatu karnego.

Warunki pracy

Pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy. Jest obowiązany chronić zdrowie i życie pracowników, poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki. W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami środowiska pracy oraz stanem sanitarnym w zakładach, zostały wydane **32 decyzje administracyjne**.

Szczegółowy opis stwierdzonych w czasie kontroli nieprawidłowości obrazuje poniższy wykres.

Wykaz nieprawidłowości stwierdzonych w czasie kontroli w 2018 roku w Katowicach

W wyniku podjętych działań w **6 zakładach** pracy stwierdzono przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) hałasu, najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) pyłów węgla kamiennego, ołowiu, co skutkowało wydaniem decyzji przez PPIS w Katowicach. Na skutek działań podjętych przez pracodawcę w **1 zakładzie pracy poprawiono warunki pracy 955 pracownikom, którzy pracowali w przekroczeniach NDS pyłów węgla kamiennego.**

Ponadto w 2018 roku przeprowadzono kontrole sprawdzające w 6 zakładach pracy, w których ze względu na stosowane urządzenia oraz procesy technologiczne nie było możliwe poprzez działania techniczne zlikwidowanie przekroczeń hałasu, stwierdzonych w latach wcześniejszych. Polecono pracodawcom systematyczne poddawanie pracowników profilaktycznym badaniom lekarskim oraz przeprowadzanie odpowiednich szkoleń BHP wraz z informowaniem pracowników o ryzyku utraty zdrowia związanym z pracą na stanowiskach o złym klimacie akustycznym.

Czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym

Spośród **89 zakładów** pracy, w których w środowisku pracy, występowały substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, **skontrolowano 22**, nie stwierdzając nieprawidłowości.

Na terenie Katowic nadzorowano również **prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest**, ze względu na jego szkodliwe działanie na organizm człowieka.

W 2018 roku po wniesieniu **26 zgłoszeń** rozpoczęcia prac, związanych ze sposobem i warunkami bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest, przeprowadzono **4 kontrole sanitarne** na placach budów, które nie wykazały **nieprawidłowości**.

W 2018 r. nie stwierdzono chorób zawodowych, gdzie czynnikiem przyczynowym były pyły azbestu.

Substancje chemiczne i ich mieszaniny

W 2018 r. przeprowadzono **108 kontroli** sanitarnych w zakładach pracy w zakresie przestrzegania przepisów, dotyczących stosowania oraz wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin. W **4 zakładach** stwierdzono:

- nieprawidłowo opracowaną ocenę ryzyka zawodowego,
- brak lub nieprawidłowo sporządzone karty charakterystyki wprowadzanych do obrotu/stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin,

- nieprawidłowe oznakowanie opakowań wprowadzanych do obrotu mieszanin,
- brak spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- nieprawidłowo opracowane instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy.

W związku z powyższym PPIS w Katowicach w każdym przypadku wydał decyzję.

Produkty biobójcze

W 2018 roku prowadzono nadzór nad przestrzeganiem obowiązków, dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych. Produkty biobójcze to produkty do zwalczania organizmów szkodliwych dla zdrowia ludzi lub zwierząt. Jednocześnie mogą one stanowić ryzyko dla ludzi, zwierząt i środowiska.

Przeprowadzono kontrole w **11 zakładach** w wyniku których **nie stwierdzono naruszenia przepisów** w tym zakresie.

Detergenty

PPIS w Katowicach prowadził także nadzór nad przestrzeganiem obowiązków dotyczących wprowadzania do obrotu detergentów i środków powierzchniowo czynnych. W toku czynności kontrolnych oceniano karty charakterystyki, oznakowanie opakowań oraz arkusze danych składników wprowadzanych do obrotu detergentów.

W 2018 r. skontrolowano **8 zakładów.**, w **1** z nich stwierdzono nieprawidłowości, co skutkowało wydaniem decyzji administracyjnej.

Czynniki biologiczne

W zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki w zakresie przestrzegania przez pracodawców wymogów obowiązującego przepisu prawa przeprowadzono kontrole sanitarne w **52 zakładach** pracy.

W **2 zakładach** stwierdzono uchybienia skutkujące wydaniem decyzji administracyjnych. Stwierdzono: nieprawidłowo sporządzoną ocenę ryzyka zawodowego, w której nie uwzględniono narażenia pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia, brak szkolenia pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy.

2. Choroby zawodowe

PPIS w Katowicach realizując zadania, dotyczące nadzoru nad warunkami pracy prowadził postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych i wydawał imienne decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej, bądź o braku podstaw do jej stwierdzenia. Do celów diagnostyczno - orzeczniczych w sprawie pracowników występujących o stwierdzenie choroby zawodowej, sporządzane były oceny narażenia zawodowego, uwzględniające informacje dotyczące przebiegu zatrudnienia i narażenia na czynnik szkodliwy dla zdrowia, który mógł być przyczyną choroby zawodowej.

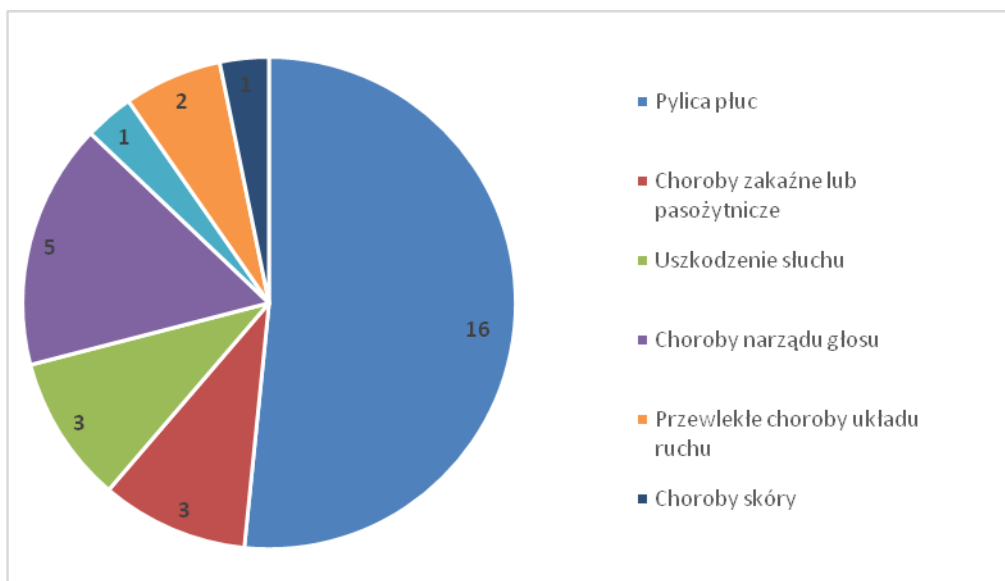
W każdym zakładzie w zależności od charakteru pracy, produkcji czy technologii mogą występować zagrożenia związane z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, będące przyczynami chorób zawodowych wśród pracowników.

W 2018 r. stwierdzono 31 przypadków chorób zawodowych, w 59 przypadkach wydano decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

L.p.	Choroba	Ilość stwierdzonych przypadków
1.	Pylica płuc	16
2.	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	3
3.	Uszkodzenie słuchu	3
4.	Choroby narządu głosu	5
5.	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	1
6.	Przewlekłe choroby układu ruchu	2
7.	Choroby skóry	1
	RAZEM	31

Dane o ilości i rodzaju stwierdzonych chorób zawodowych w 2018r.

Najliczniej stwierdzaną chorobą zawodową była pylica płuc – 51,6 %, choroby narządu słuchu, choroby zakaźne – po 9,7 % oraz choroby narządu głosu - 16,1% ogółu przypadków stwierdzanych chorób zawodowych. Wśród chorób zakaźnych lub pasożytniczych stwierdzono 3 przypadki boreliozy.

Analiza stwierdzonych chorób zawodowych w Katowicach w 2018 roku

L.p.	Choroba zawodowa	2015	2016	2017	2018
1.	Pylica płuc	14	33	13	16
2.	Choroby narządu głosu	1	4	4	5
3.	Uszkodzenie słuchu	2	6	5	3
4.	Choroby zakaźne i inwazyjne	3	2	2	3
5.	Alergiczny nieżyt nosa	0	0	1	0
6.	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	0	1	0	1
7.	Choroby skóry	0	1	0	1
8.	Astma oskrzelowa	0	0	1	0
9.	Nowotwór złośliwy	1	2	1	0
10.	Przewlekłe choroby układu ruchu	0	2	1	2
11.	Przedziurawienie przegrody nosa	1	0	0	0
12.	Choroby opłucnej lub osierdzia	0	0	2	0
13.	Zatrucia ostre albo przewlekłe	0	1	0	0
	RAZEM	22	52	30	31

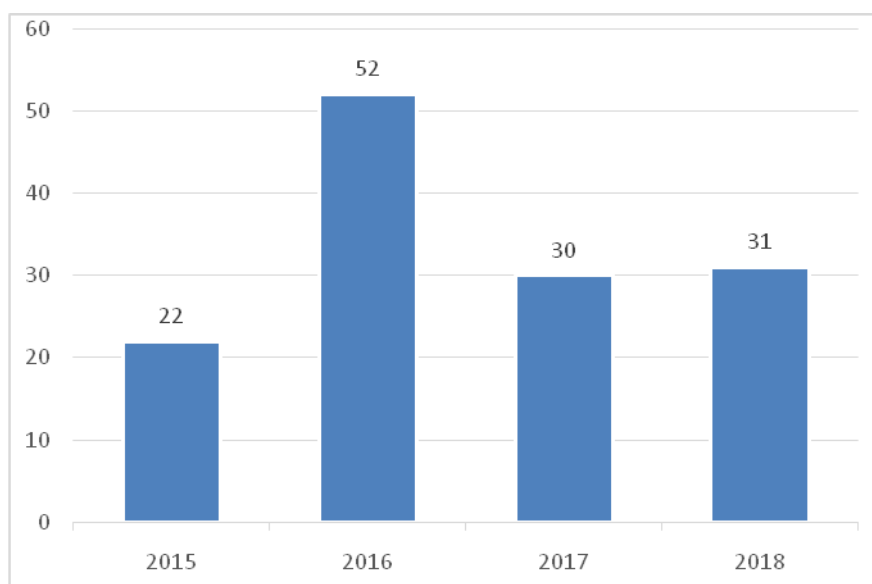
Liczba i rodzaj stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2015 - 2018 w zakładach pracy

W okresie 2015 - 2018 w zakładach pracy na terenie Katowic stwierdzono łącznie 135 przypadków chorób zawodowych. Roczna liczba przypadków wykazywała znaczne wahania, a średnio wynosiła 34 przypadki. Najwięcej stwierdzonych chorób zawodowych odnotowano w 2016 roku, natomiast najmniej w 2015 roku.

W omawianym okresie najliczniej stwierdzaną chorobą zawodową była pylica płuc. W większości przypadków choroba ta dotyczyła pracowników górnictwa, gdzie jako czynnik przyczynowy wskazano pył węgla kamiennego zawierający wolną krystaliczną krzemionkę. Pylica płuc jest chorobą, która ujawnia się po okresie narażenia zawodowego liczonym w latach. Powodem jest również długi, około 10-letni okres ujawniania się choroby. Liczba stwierdzonych przypadków pylicy płuc w poszczególnych latach była zróżnicowana. Najwięcej przypadków pylicy płuc stwierdzono w 2016 roku – 52 przypadki, najmniej w 2017 roku 13 przypadków, natomiast w 2018 r. stwierdzono 16 przypadków pylicy.

Na drugim miejscu wśród patologii zawodowych stwierdzonych w latach 2015 - 2018 była choroba narządu słuchu, rozpoznawana u pracowników, wykonujących prace w przekroczeniach natężenia hałasu.

Należy zaznaczyć, że stwierdzane choroby zawodowe są często skutkiem braku odpowiednich warunków pracy w latach wcześniejszych.

Analiza zapadalności na choroby zawodowe w Katowicach w latach 2015- 2018

VIII. Interwencje mieszkańców miasta

W 2018 roku mieszkańcy Katowic wnieśli 520 interwencji (w 2017r. 431), to jest najwięcej na przestrzeni ostatnich 5 lat. Kontrole sanitarne w większości nie potwierdziły opisanych naruszeń sanitarnych.

Przedmiotem interwencji były żądania podjęcia rozstrzygnięcia lub innego działania w sprawie dotyczącej wnoszącego, życia zbiorowego lub wartości wymagających szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, mieszczących się w zakresie zadań i kompetencji PPIS w Katowicach.

Interwencje rozpatrywano bez zbędnej zwłoki, w terminach określonych przez przepis prawa, a w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia mieszkańców reagowano natychmiast. W przypadku potwierdzenia zaniedbań wszczynano postępowanie administracyjne w celu przywrócenie właściwego stanu sanitarnego. Winnych zaniedbań karano grzywną w drodze mandatu karnego.

Reagowano na wszystkie interwencje, również wniesione anonimowo, a sprawy dotyczące zadań innych organów przekazywano zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową.

W 2018 roku podobnie jak w latach minionych, mieszkańcy Katowic najczęściej składali interwencje w sprawach nieprawidłowości zaobserwowanych w obiektach produkcji i obrotu żywnością. Zgłoszono 228 interwencji, zasadnych było 60. Odpowiednio w 2017 roku zgłoszono 239 spraw i potwierdzono 68 spośród nich.

Najczęściej zgłaszano uchybienia sanitarne spostrzeżone w sklepach spożywczych, rzadziej w zakładach gastronomicznych typu otwartego tj. barach, restauracjach i punktach małej gastronomii. W wyniku podjętych działań nałożono 87 mandatów na kwotę 18 700,00- zł. Kwestionowano:

- sprzedaż środków po upływie terminu przydatności do spożycia lub o niewłaściwych cechach organoleptycznych,
- brak czystości i porządku w zakładzie i jego otoczeniu,
- przechowywanie środków spożywczych w warunkach niezgodnych z zaleceniami producenta (zbyt wysoka temperatura),
- nieprawidłowe warunki ekspozycji środków spożywczych,
- nieprawidłowy stan sanitarno - higieniczny toalety dla konsumentów lub jej brak,

- obecność szkodników w zakładzie lub otoczeniu,
- niehigieniczną formę sprzedaży żywności niepakowanej.

W roku 2018 zgłaszane były kilkakrotnie uwagi przez klientów odnośnie sklepów spożywczych należących do jednego właściciela. Interwencje dotyczyły wprowadzania do obrotu handlowego środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia i były one zasadne. Każdorazowo PPIS w Katowicach wydawał **decyzje zakazujące** wprowadzania do obrotu handlowego kwestionowanych środków spożywczych. Osoby odpowiedzialne karane były **mandatami**.

Mieszkańcy zgłosili również uciążliwości zapachowe pochodzące ze stosowania nieprawidłowego opału w jednej z katowickich piekarni. W toku kontroli ustalono, że nieprzyjemny zapach spowodowany był nieprawidłową gospodarką odpadami tj. zalegającymi odpadami na podwórku piekarni, wyciekami spod kontenerów oraz niesystematycznym wywożeniem odpadów. Osobę odpowiedzialną za zaniedbania ukarano grzywną w drodze **mandatu** w wysokości 500,00zł. Właściwy stan sanitarny w obiekcie przywrócono w wyniku wydanych zaleceń pokontrolnych.

W 2018 roku odnotowano szczególnie wzrost interwencji mieszkańców w zakresie naruszenia **stanu sanitarno – porządkowego obiektów użyteczności publicznej**. **Interweniowano 219 razy, z czego 63 wnioski uznano za zasadne**. W 2017 roku złożono 141 wniosków i 78 spośród nich było uzasadnionych.

Zgłaszane problemy to: zły stan sanitarny posesji tj. brudne klatki schodowe, uciążliwy lokator, zalewanie piwnic, zawilgocenie mieszkań, przepełnione pojemniki na odpady komunalne, obecność gryzoni, insektów i gołębi, uciążliwości związane z zapachami oraz hałasem pochodzącymi z różnych źródeł, a także niewłaściwy stan sanitarno - higieniczny w obiektach typu noclegownia, dom pomocy społecznej, zakład fryzjerski, kosmetyczny, tatuażu, plac zabaw, hostel.

W wyniku toczących się postępowań PPIS w Katowicach wydał **2 decyzje** zarządzając przywrócenie właściwego stanu sanitarno – technicznego w salonach kosmetycznych oraz **5 decyzji** w sprawie usunięcia uciążliwości związanych z bytowaniem gryzoni, insektów lub gołębi. Ponadto w każdym przypadku wydano **zalecenia**, których realizację potwierdzono podczas kolejnych kontroli. Na skutek bieżących zaniedbań stwierdzonych w zakładach kosmetycznych, tatuażu i posesjach mieszkalnych nałożył **14 grzywien w drodze mandatu karnego**.

Przyjęto **7 zgłoszeń w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i 2 spośród nich były zasadne.** W 2017 roku odebrano 3 zgłoszenia i 1 z nich potwierdzono.

Mieszkańcy miasta skarżyli się na nieodpowiednią barwę i zapach wody, występowanie osadów na urządzeniach domowych i dolegliwości zdrowotne związane ze spożyciem wody. W każdej sytuacji pobrano próbki wody i przekazano do badań, a w przypadkach stwierdzenia nieprawidłowości Katowickie Wodociągi S.A. podejmowały działania przywracając właściwą jej jakość.

Rozpatrzono **29 wniosków**, w których poruszano problem **niewłaściwych warunków pracy.** W 2017r. w tym zakresie wpłynęło 20 interwencji i 2 były zasadne.

W minionym roku przeprowadzone kontrole sanitarne tylko w **3 przypadkach** potwierdziły zarzuty ujęte w interwencjach. W każdym zakładzie nieprawidłowości zostały usunięte w toku czynności kontrolnych.

W 2018 roku wzrosła liczba uwag w sprawie **naruszeń sanitarnych w żłobkach, przedszkolach i szkołach.** Rozpatrzono **21 wniosków i tylko 2 były uzasadnione.** W 2017 roku w omawianym obszarze interweniowano 15 razy i potwierdzono 7 spraw.

Rodzice/opiekunowie dzieci zgłaszali m.in. występowanie wszawicy, pasożytów, zatrucia pokarmowego, nieprawidłowe żywienie dzieci, zaniedbania personelu w zakresie postępowania z dzieckiem cierpiącym na alergię pokarmową oraz nieprzestrzeganie zakazu palenia papierosów przez personel.

Ponadto opisywali uciążliwości powodowane przez zły stan sanitarny pomieszczeń, bądź terenów zewnętrznych, prowadzenie remontu w czasie roku szkolnego, niską temperaturę w salach zajęć, zapach chloru na basenie wywołujący dolegliwości ze strony układu oddechowego, a także wykorzystywanie pomieszczeń szkolnych przez inne placówki oświatowe.

W wyniku podjętych działań potwierdzono jedynie występowanie częstych przypadków wszawicy wśród uczniów jednej z katowickich szkół podstawowych oraz zły stan nawierzchni i urządzeń placu zabaw niepublicznego żłobka.

W każdej sytuacji wydano stosowne zalecenia, które realizowane były przez personel placówek w trakcie trwania kontroli lub w krótkim czasie.

W roku 2018 pacjenci zgłosili **16 interwencji** z zastrzeżeniami odnośnie stanu sanitarno – higienicznego lub realizacji procedur obowiązujących **w obiektach leczniczych**. W roku 2017 rozpatrzono 13 wniosków i 5 z nich było uzasadnionych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych **w 10 przypadkach** potwierdzono zasadność zgłoszonych informacji tj. w odniesieniu do 2 szpitali, 6 obiektów leczenia ambulatoryjnego, 1 indywidualnej praktyki dentystycznej oraz 1 gabinetu dentysty i protetyki.

Podczas kontroli najczęściej stwierdzano brudne, zniszczone powierzchnie pomieszczeń i wyposażenia oraz niewłaściwie postępowanie z odpadami medycznymi. W toku prowadzonych postępowań **w 1 szpitalu i 2 obiektach** ambulatoryjnych wydano **decyzje** zarządzając przywrócenie właściwego stanu sanitarnego. Ponadto w każdym przypadku wydano zalecenia, których realizację potwierdzono podczas kolejnych kontroli. **W 6 obiektach** kontrole skutkowały nałożeniem **mandatu** karnego.

IX. Środki zastępcze

PPIS w Katowicach kontynuował działania w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania występowania problemu tzw. dopalaczy. Dopálacze stanowią różnego rodzaju produkty zawierające substancje psychoaktywne, które nie znajdują się na liście środków kontrolowanych przez ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii. Spożycie ich ma na celu wywołanie w organizmie efektu narkotycznego. Dopálacze, jak i inne substancje odurzające, niszczą przede wszystkim ośrodkowy układ nerwowy i negatywnie wpływają na pracę mózgu.

W ramach działań określonych w art. 44c ust.1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, zgodnie z którym w przypadku stwierdzenia wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środka zastępczego lub produktu, co do którego zachodzi uzasadnione podejrzenie, że jest środkiem zastępczym, inspektor sanitarny nakazuje w drodze decyzji wstrzymanie wytwarzania tego produktu lub wycofanie go z obrotu.

W zakresie zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych **skontrolowano 1 firmę** zarejestrowaną w Chorzowie, która prowadziła **2 sklepy w Katowicach: przy ul. Markiefki oraz przy ul. Opolskiej.**

W roku 2018 przeprowadzono w sklepach **4 kontrole**, w wyniku **2 kontroli** stwierdzono, wprowadzanie do obrotu produktów, co do których zachodziło uzasadnione podejrzenie, że są środkami zastępczymi.

Wydano **2 decyzje** zarządzające wycofanie z obrotu produktów, co do których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że są one środkami zastępczymi oraz nakazujących zaprzestania prowadzenia działalności w pomieszczeniach sklepów.

Ponadto wydano **2 decyzje** zakazujące wprowadzania do obrotu produktów będących środkami zastępczymi oraz nakazujące wycofać produkty z obrotu i ich zniszczenie na koszt strony postępowania.

Na podmioty gospodarcze nałożono **kary administracyjne w łącznej kwocie 100 000 złotych** oraz nałożono **2 kary administracyjne** na osoby fizyczne w łącznej kwocie **90 000 złotych.**

Urząd Skarbowy jako organ egzekucyjny, do którego skierowano tytuły wykonawcze w sprawie egzekucji należności pieniężnych wobec firm i osób wprowadzających do obrotu dopálacze wyegzekwował kwotę **26 977 zł.**

Sklepy prowadzące działalność w Katowicach w 2018 r. zostały zlikwidowane.

X. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Rolą zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym zmierzających do zapobiegania możliwości powstania zagrożeń dla bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowia ludzi na różnych etapach procesu inwestycyjnego.

Do zadań zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy:

- opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- wydawanie opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- wydawanie uzgodnień do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- przeprowadzanie kontroli obiektów w trakcie budowy, przebudowy lub rozbudowy pod względem zgodności ich realizacji z zatwierdzoną dokumentacją projektową,
- wydawanie zaświadczeń dla potrzeb uzyskania koncesji na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym.

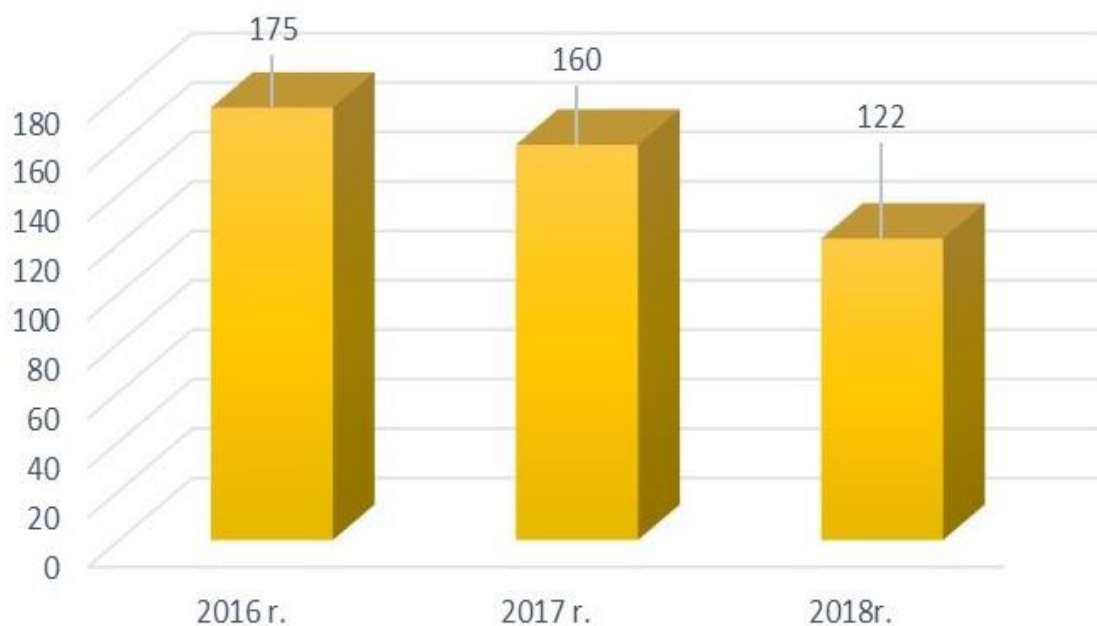
W 2018 roku wydano **122 opinie** odnośnie **dopuszczenia do użytkowania obiektów nowo wybudowanych lub adaptowanych.**

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowo wybudowany obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarnohigienicznego, tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza i temperatury, właściwego oświetlenia, poziomu hałasu zgodnego z obowiązującymi przepisami, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

W czasie czynności kontrolnych sprawdzano wykonanie obiektów budowlanych z zatwierdzonym w decyzji o pozwoleniu na budowę (zmianę sposobu użytkowania) projektem budowlanym oraz zapoznawano się z przedstawianymi dokumentami i sprawozdaniami z pomiarów, badań, sprawdzeń, które wykonano w celu potwierdzenia założeń projektowych oraz spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych odpowiednio do zakresu tych dokumentów.

W 2018 roku obiekty budowlane zgłoszone do użytkowania w większości wykonane zostały zgodnie z zatwierdzonymi projektami budowlanymi. Nieliczne obiekty zostały zrealizowane z nieistotnymi odstępstwami od zatwierdzonego projektu, które nie powodowały zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi, a dodatkowo każdorazowo uwzględnione były w oświadczeniu kierownika budowy i poświadczane przez projektanta i inspektora nadzoru (jeśli został ustanowiony).

Dokonywano odbiorów obiektów niemal wszystkich branż: sklepy spożywcze, apteki, przychodnie i gabinety lekarskie, szpitale (w tym po modernizacjach przeprowadzonych w celu dostosowania do obowiązujących wymogów), przedszkola, szkoły, żłobki, budynki biurowo-usługowe, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, lokale gastronomiczne, pawilony handlowe, obiekty użyteczności publicznej.

Dopuszczenie do użytkowania obiektów budowlanych w latach 2016 - 2018

Wśród najciekawszych wymienić należy:

- żłobki przy ul. Krzywoustego 9 i Boja Żeleńskiego 30 A;
- szpital Geo Medical przy ul. Wita Stwosza 41 – etap IV, V i VI.
- klub fitness przy ul. Wodospady 4;
- budynek biurowo – usługowo - handlowy KTW 1 przy al. W. Roździeńskiego;
- dom pogrzebowy przy ul. Cmentarnej 18;
- oddział rehabilitacji neurologicznej SP Szpitala Klinicznego nr 6 SUM w Katowicach Górnośląskie Centrum Zdrowia Dziecka im. Jana Pawła II przy ul. Medyków 16;
- przebudowane pomieszczenia oddziału hematologii i transplantacji szpiku w SP Szpitalu Klinicznym im. A. Mielęckiego przy ul. Francuskiej 20-24;

Centrum Handlowo – Usługowo – Rozrywkowe Galeria Libero przy ul. Kościuszki 229 (Źródło: zdjęcie własne)

- pawilon handlowy LIDL przy ul. Gliwickiej 20;
- pomieszczenia oddziału łóżkowego w budynku Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego im. Prof. Kornela Gibińskiego SUM przy ul. Medyków 14;
- budynek rektoratu Uniwersytetu Ekonomicznego przy ul. 1-go Maja 50;
- oddział elektrokardiologii – etap I w SP Szpitalu Klinicznym nr 7 SUM Górnośląskie Centrum Medyczne im. Prof. Leszka Gieca przy ul. Ziołowej 45/47;
- budynek biurowo-usługowy przy ul. Ofiar Katynia;
- budynek Centrum Handlowo – Usługowo – Rozrywkowego „Galeria Libero” przy ul. Kościuszki 229.

Budynek biurowo- usługowo- handlowy KTW I przy al. W. Roździeńskiego 1 (Źródło: zdjęcie własne)

Podczas czynności kontrolnych zwracano uwagę na zastosowanie materiałów dopuszczonych do stosowania w budownictwie i posiadających aktualne atesty higieniczne. Podczas czynności odbiorowych pojawiały się nieliczne problemy, które wynikały z faktu zgłaszania obiektu do odbioru pomimo trwania prac wykończeniowych oraz braku niezbędnych dokumentów - opinii z przeglądu urządzeń kominowych lub pomiarów skuteczności wentylacji i wyników badania wody.

Pomieszczenie przygotowania zwłok ze służą w budynku domu pogrzebowego przy ul. Cmentarnej18. (Źródło: zdjęcie własne)

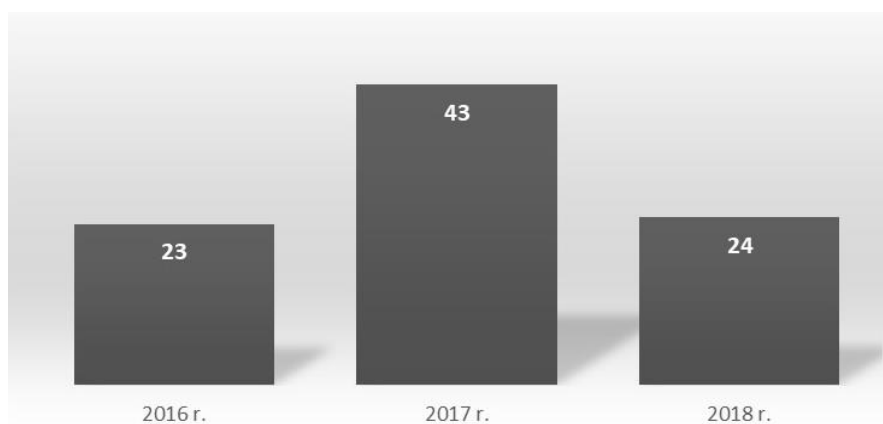
W przypadku obiektów biurowych przeznaczonych pod wynajem coraz częściej przedkładano dokumentacje projektowe uzgodnione przez rzeczoznawców ds. sanitarnohigienicznych zakładające ich realizację i uzyskanie pozwolenia na budowę w stanie tzw. deweloperskim.

Pomieszczenie fizykoterapii na oddziale rehabilitacji neurologicznej SP Szpitala Klinicznego nr 6 SUM w Katowicach Górnośląskie Centrum Zdrowia Dziecka im. J. Pawła II ul. Medyków 16(Źródło: z zasobów szpitala)

Wydano **24 opinie odnośnie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko - dla 4 przedsięwzięć stwierdzono taką potrzebę** i określono zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Opinie te dotyczyły m.in.: budynków biurowych, budynków mieszkalno-usługowych, budynków wielorodzinnych, inwestycji infrastrukturalnych, hal magazynowych wysokiego składowania, hal produkcyjno-magazynowych, zespołów parkingów.

Opinie odnośnie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w latach 2016 – 2018

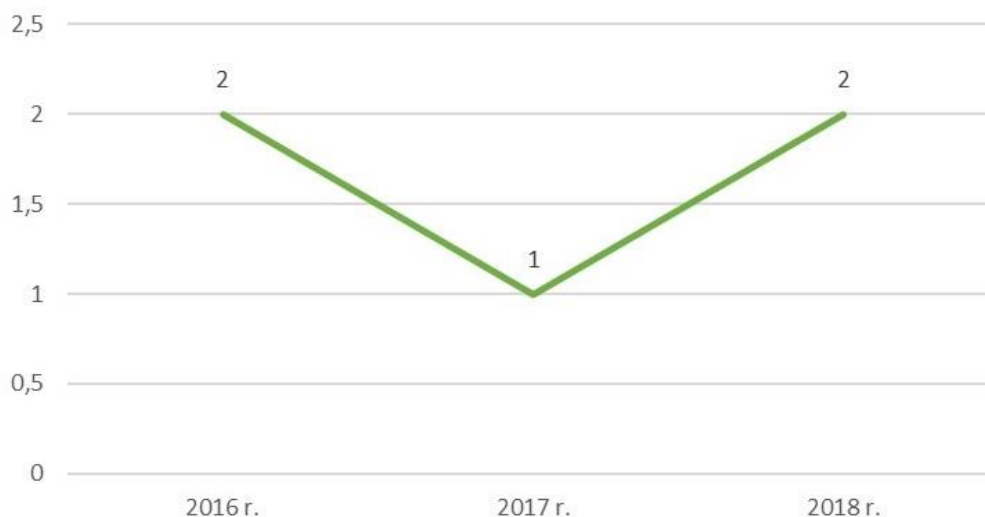
Do ciekawszych zaliczyć można:

- budowę budynku malarni wraz z zapleczem socjalno-biurowym na terenie zakładu Premont Sp. z o.o. przy ul. 11 Listopada 30;
- budowę budynku biurowego CRON – Centrum Rozwoju Nauki KAMSOFIT S.A. wraz z zagospodarowaniem terenu pomiędzy ul.1 Maja i Bagienną;
- budowę zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych z usługami i garażami podziemnymi przy ul. Słonecznej;
- budowę centrum magazynowo - produkcyjnego z częściami socjalno-biurowymi wraz z niezbędną infrastrukturą w Katowicach w obrębie Dąbrówka Mała;
- przebudowę gazociągu relacji Dąbrowa Górnicza – Szopienice;
- modernizację systemu kanalizacyjnego w rejonie ul. Widok i Osiedla Ducha;
- budowę kanalizacji sanitarnej i deszczowej w zlewni oczyszczalni ścieków Panewniki w ramach inwestycji „Uporządkowanie gospodarki ściekowej w mieście Katowice etap III”
- budowę obiektu handlowego wraz z towarzyszącą infrastrukturą przy ul. Kolejowej.

Wydając opinie brano pod uwagę:

- zawartość karty informacyjnej przedsięwzięcia;
- charakter przedsięwzięcia i jego skalę, wielkość i rodzaj zajmowanego terenu, planowaną technologię, wielkość produkcji oraz przewidywane rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu eliminowanie lub ograniczanie skutków jego realizacji;
- usytuowanie przedsięwzięcia względem terenów chronionych, istniejący i planowany charakter zagospodarowania, występowanie głównych zbiorników wód podziemnych, ukształtowanie terenu, a także przeznaczenie terenu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego- jeżeli został uchwalony.

W 2018 roku **wydano 2 opinie** dotyczące warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

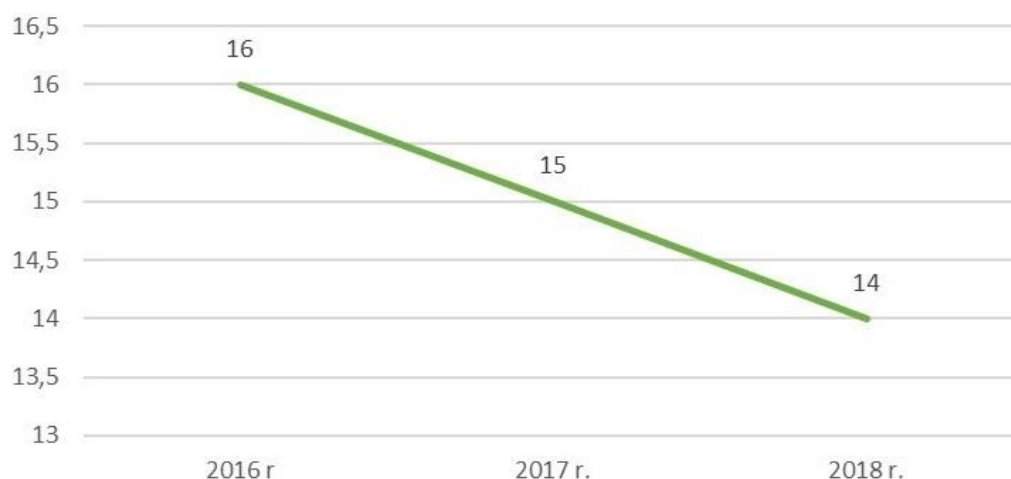
Uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań w latach 2016 – 2018

Opinie dotyczyły:

- prac na podstawowych ciągach pasażerskich na obszarze Śląska, etap I: na odc. Będzin – Katowice – Tychy – Czechowice Dziedzice – Zebrzydowice; odcinek Będzin – Katowice Szopienice Południowe;
- budowy stacji paliw płynnych i gazu LPG oraz obiektów towarzyszących przy Rondzie Pawlika/ul. Siemianowickiej/ul. Wiertniczej.

Wydano **14 opinii dotyczących projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego**. Plany te stanowią podstawę do późniejszego ustalania przez właściwe organy warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, a także lokalizowania inwestycji celu publicznego. Uzgodnienia dotyczyły m.in. obszarów:

- przy ul. Tysiąclecia w rejonie ronda Sławika;
- w rejonie ul. Janusza Korczaka;
- w rejonie ulic Chorzowskiej, Baildona i Ściegiennego;
- przy ul. Lipowej;
- w rejonie al. Korfantego.

Uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w latach 2016 – 2018

Przesłane do uzgodnienia projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmowały obszary o różnej powierzchni i miały na celu:

- wprowadzenie ustaleń, które przyczynią się do zmiany dotychczasowych form zagospodarowania objętej nim powierzchni oraz umożliwienie pełnego wykorzystania jej szans rozwojowych i potencjału ekonomicznego;
- zwiększenie możliwości zainwestowania na terenach niezainwestowanych, pozwalające na uzyskanie wyższej jakości przestrzeni przy uwzględnieniu zasad ładu przestrzennego;
- zmianę obowiązujących ustaleń dotyczących parametrów i wskaźników zagospodarowania terenów zawartych w kilku obowiązujących uchwałach, dostosowanie ich do aktualnych uwarunkowań, w tym przepisów prawa i standardów kształtowania zabudowy;
- ustalenie przeznaczenia terenu i zasad zagospodarowania umożliwiających zachowanie ciągłości przestrzennej zgodnie z funkcjami terenów przyległych, przy zachowaniu zasad ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju;
- wprowadzenie ustaleń, które przyczynią się do podniesienia jakości życia mieszkańców i korzystnej zmiany wizerunku miasta, poprzez poprawę dostępności i utrzymanie powierzchni terenów zielni;
- utrzymanie istniejącej zabudowy oraz umożliwienie wyraźnego rozwoju nowych terenów zabudowy usługowej i infrastruktury drogowej kosztem terenów biologicznie czynnych, w tym zadrzewionych;

- modyfikację obowiązujących ustaleń, która umożliwi bardziej efektywne wykorzystanie terenu oraz ułatwi realizację wyróżniających się w strukturze przestrzennej miasta zamierzeń inwestycyjnych.

Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powinny uwzględniać cele ochrony środowiska zawarte w wielu dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym i regionalnym, a także zawartych w dyrektywach UE. W ustaleniach poszczególnych planów kierowano się zasadą zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz uwzględniano zapisy przyjętych już dokumentów, m.in. w dziedzinie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i oczyszczania ścieków.

Projekty, co potwierdzały załączone do nich „Prognozy oddziaływania...”, zawierały zapisy i rozwiązania minimalizujące szkodliwe oddziaływanie - na środowisko, przyrodę i krajobraz kulturowy oraz zdrowie ludzi - planowanych do wprowadzenia zagospodarowań:

- nakazy i zakazy dotyczące gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, zaopatrzenia w ciepło, ochrony przed hałasem;
- nakaz stosowania proekologicznych systemów grzewczych.

Wydano również **7 opinii** dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zapisy dotyczące przeznaczenia terenów należy uznać za prawidłowe i nie budzące problemów przy uzgadnianiu uwarunkowań środowiskowych dla planowanych przedsięwzięć.

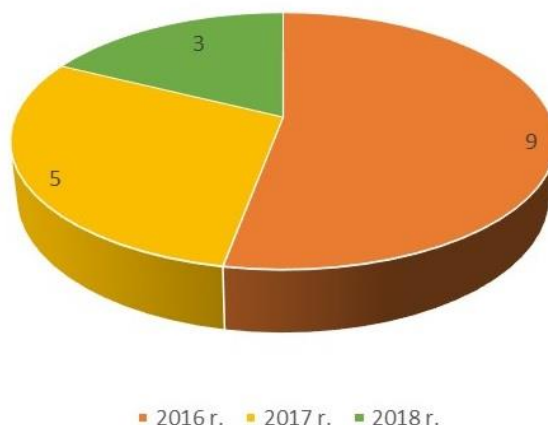
Wydano także **1 opinię** dotyczącą odstępiania od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Dotyczyła ona obszaru położonego w rejonie al. Korfantego. Celem zmiany planu była modyfikacja obowiązujących ustaleń, która umożliwi bardziej efektywne wykorzystanie terenu oraz ułatwi realizację wyróżniających się w strukturze przestrzennej miasta zamierzeń inwestycyjnych.

Wydano **3 opinie** dotyczące **uzgodnienia dokumentacji projektowej**.

Przedłożone projekty dotyczyły:

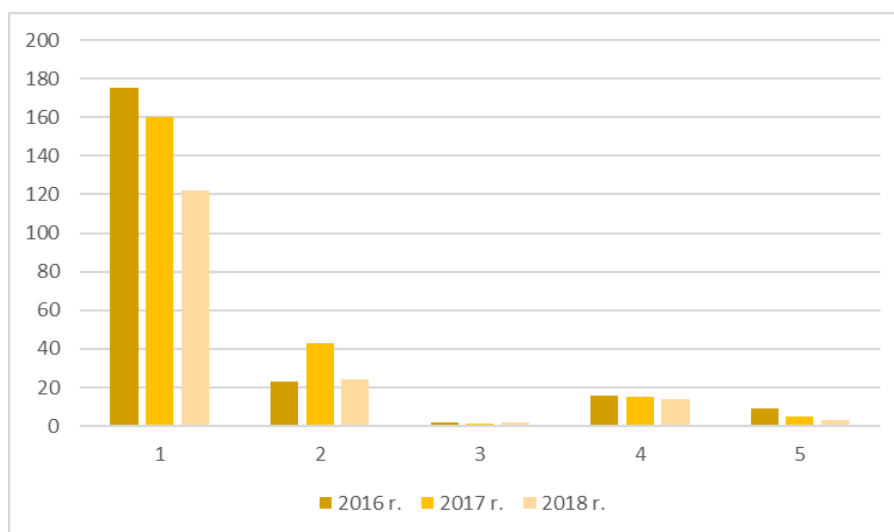
- gabinetów stomatologicznych przy ul. Karoliny 9/9;
- pracowni protetycznej przy ul. Kraheleskiej 10/1;
- salonu fryzjersko-kosmetycznego przy ul. Bażantów 13.

Wydano również **5 opinii** w formie pisma dotyczące koncepcji oraz **3 decyzje** dotyczące odstępstw od przepisów (usytuowanie wyrzutni powietrza na poziomie terenu) i **1 decyzję** dotyczącą założenia cmentarza przy ul. Kwiatkowskiego

Uzgodnienia dokumentacji projektowej w latach 2016 – 2018

Zestawienie wszystkich wydanych w latach 2016-2018 opinii przedstawia poniższy wykres.

Legenda:

- 1 - opinie dotyczące dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,
- 2 - opinie w sprawie stwierdzenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,
- 3 - uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań,
- 4 - uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 5 - uzgodnienia dokumentacji projektowej.

Analizując powyższe dane stwierdzić można, iż:

- znacznie spadła ilość opinii dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych;
- po wzroście w roku 2017, spadła ilość opinii dotyczących potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko;
- liczba opinii w sprawie uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań oraz uzgodnienia dokumentacji projektowej od wielu lat utrzymuje się na bardzo niskim poziomie;
- liczba uzgodnień projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego utrzymuje się na stałym poziomie.

XI. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie promocji zdrowia jest dążenie do osiągnięcia pożądaných norm zdrowotnych poprzez działania umożliwiające zachowanie lub przywracanie bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, poprawę i utrzymanie zdrowia społeczeństwa i kształtowanie w tym zakresie prawidłowych postaw i zachowań.

PPIS w Katowicach w 2018 roku realizował na terenie Katowic m. in. następujące programy edukacyjne:

1. Program profilaktyki stosowania dopalaczy „Smak życia czyli debata o dopalaczach”.

Program adresowany do szkół podstawowych i wygaszanych szkół gimnazjalnych.

Celem programu jest:

- dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania,
- zwiększenie ostrożności i zmniejszenie otwartości na kontakty z tymi produktami.

Liczba szkół realizujących program: 45 szkół

Adresaci: uczniowie, rodzice, nauczyciele

Liczba odbiorców: 2718

2. Program „Trzymaj Formę” zapobiegający nadwadze i otyłości wśród młodzieży szkolnej.

Program skierowany jest do uczniów szkół podstawowych i wygaszanych szkół gimnazjalnych .

Celem programu jest:

- zwiększenie wiedzy dot. zbilansowanej diety i aktywności fizycznej,
- podniesienie wiedzy nt. informacji zamieszczonych na opakowaniach produktów spożywczych,

- rozszerzenie asortymentu sklepików szkolnych o zalecane produkty,
- edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki,
- propagowanie zdrowego stylu życia w szkole, w domu i w środowisku pozaszkolnym.

Liczba szkół realizujących program: 19

Adresaci: uczniowie, rodzice, nauczyciele

Liczba odbiorców: 2091

3. Program profilaktyki WZW B i WZW C „Podstępne WZW”.

Program skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych.

Celem programu jest:

- upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, czynników ryzyka zakażeń wirusami HBV i HCV,
- uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie, pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dot. zachowań zdrowotnych własnych i innych ludzi.

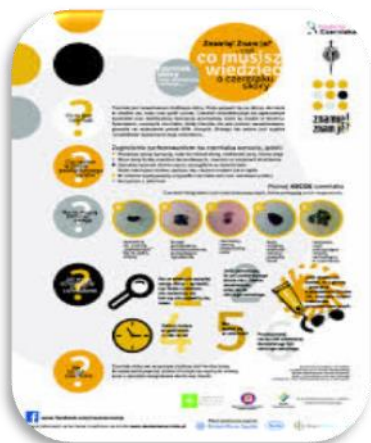
Liczba szkół realizujących program: 25. Adresaci: uczniowie, rodzice. Liczba odbiorców: 3125

4. Program profilaktyki chorób nowotworowych „Znamie! Znam je?”.

Program skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych.

Celem programu jest:

- zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki nowotworów skóry w tym czerniaka,
- kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko rozwoju raka,

- motywowanie do poddawania się badaniom profilaktycznym oraz zasięgnięcia porady lekarskiej w przypadku zaistnienia objawów mogących wskazywać na obecność nowotworów.

Liczba szkół realizujących program: 25

Grupa docelowa: uczniowie, rodzice, nauczyciele

Liczba odbiorców: 3175

5. Program profilaktyki raka szyjki macicy „Wybierz Życie - Pierwszy Krok”.

Program adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych.

Celem programu jest:

- zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę,
- zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu,

- motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie.

Liczba szkół realizujących program: 18

Adresaci: uczniowie, rodzice, nauczyciele

Liczba odbiorców: 8028

6. Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”.

Program skierowany jest do uczniów szkół podstawowych.

Celem programu jest:

- zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i używania e-papierosów.

Liczba szkół realizujących program: 10

Adresaci: uczniowie, rodzice, nauczyciele

Liczba odbiorców: 680

7. Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość”.

Program adresowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych.

Celem programu jest:

- dostarczenie uczniom wiedzy i umiejętności zmniejszających ryzyko utraty zdrowia i życia ich samych oraz w przyszłości ich potomstwa spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych.

Liczba placówek realizujących program: 23

Adresaci: uczniowie, rodzice, nauczyciele

Liczba odbiorców: 1276

8. Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu.

Program skierowany do ogółu społeczeństwa.

Celem programu jest:

- zmniejszenie odsetka codziennych palaczy tytoniu,
- zwiększenie odsetka osób, które nigdy nie wypaliły żadnego papierosa,
- zmniejszenie odsetka dzieci narażonych na dym tytoniowy,
- zmniejszenie odsetka kobiet w ciąży palących tytoń i narażonych na wdychanie dymu tytoniowego.

Liczba placówek realizujących program: 16

Adresaci: przedszkolaki, uczniowie, rodzice, nauczyciele, społeczność lokalna

Liczba odbiorców: 52 104

9. Projekt „Zdrowy Przedszkolak”.

Projekt realizowany jest przy współpracy z Polskim Towarzystwem Oświaty Zdrowotnej O/Terenowym w Katowicach. Adresowany jest do dzieci 5-cio i 6-cio letnich uczęszczających do katowickich przedszkoli.

Celem projektu jest:

- propagowanie zdrowego trybu życia poprzez kształtowanie postaw prozdrowotnych wśród dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodziców,
- poznanie podstawowych zasad zdrowego odżywiania.

Liczba placówek realizujących program: 15

Adresaci: przedszkolaki, rodzice, nauczyciele

Liczba odbiorców: 1184

Podsumowanie realizacji projektu odbyło 28 listopada 2018 r. w Miejskim Domu Kultury „Szopienice-Giszowiec w Katowicach podczas „Festiwalu Zdrowego Przedszkolaka”. W ramach festiwalu zaprezentowano przygotowaną część artystyczną promującą zdrowy, higieniczny tryb życia.

Tegoroczny Festiwal przebiegał na bardzo wysokim poziomie, w związku z tym komisja podjęła decyzję o przyznaniu nagród wszystkim przedszkolom, które zgłosiły swój udział w Festiwalu. Laureatami zostali:

- I miejsce - Miejskie Przedszkole Nr 52 w Katowicach, (ul. Hłakowiczówny 15), II miejsce - Miejskie Przedszkole Nr 95 w Katowicach, (ul. Piaskowa 1)
- III miejsce - Miejskie Przedszkole Nr 99 w Katowicach, (ul. Płochy 6).

Wyróżnienia przyznano dla:

- Miejskiego Przedszkola Nr 59 w Katowicach, ul. Wojciecha 49,
- Miejskiego Przedszkola Nr 67 w Katowicach, al. Roździeńskiego 88,
- Miejskiego Przedszkola Nr 82 w Katowicach, ul. Bytomska 8b,
- Miejskiego Przedszkola Nr 91 w Katowicach, ul. Adama 33.

Wszystkim laureatom Festiwalu wręczono dyplomy i nagrody-bony podarunkowe.

Dzięki dobrej współpracy z samorządem oraz instytucjami, organizacjami i placówkami oświatowymi, a także ze specjalistami z różnych dziedzin (lekarze, terapeuci, metodycy), którzy służyli swoją wiedzą, umiejętnościami i doświadczeniem podczas szkoleń i narad dla szkolnych koordynatorów programów edukacyjnych, udało się skutecznie prowadzić działania profilaktyczne i efektywnie zrealizować programy prozdrowotne. Współpraca z lokalnymi mediami umożliwiła dotarcie do większej liczby mieszkańców Katowic i objęcie ich działaniami profilaktycznymi.